

Regio Rivierenland
Postbus 137
4000 AC TIEL

uw brief van: 13 maart 2018
uw kenmerk:
ons kenmerk: Z.002162/D.007161
behandeld door: H. van Soest
bijlage(n):
onderwerp: Jaarstukken 2017 en begroting 2019

Maurik, 7 mei 2018

verzonden:

Geachte heer H. Derksen,

De gemeenteraad heeft de jaarstukken 2017 en de begroting 2019 op 19 juni 2018 behandeld.

Jaarrekening 2017

De gemeenteraad heeft een positieve zienswijze op de jaarrekening 2017 uitgebracht.

Begroting 2019

Voor de begroting 2019 besloot de gemeenteraad een positieve zienswijze uit te brengen.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Buren,
de secretaris, de burgemeester,

mr. I.P.C. van Wamel-Geene

J. A. de Boer MSc

Aan:

- het College van Burgemeester en Wethouders van de lidgemeenten van Regio Rivierenland
t.a.v. de secretaris
- de raden van de lidgemeenten van Regio Rivierenland
t.a.v. de griffier

Uw kenmerk	:	Inlichtingen	:	R.J.H. Janssen
Ons kenmerk	:	Doorkiesnr.	:	0344-638548
Datum	:	Emailadres	:	rjanssen@regiorivierenland.nl
		Bereikbaar	:	ma t/m do + vr-ochtend

Onderwerp : Zienswijzen programmabegroting 2019 van Regio Rivierenland

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij ontvangt u de programmabegroting 2019 van Regio Rivierenland ten behoeve van de bespreking in uw college en raad. De programmabegroting 2019 is behandeld door het Dagelijks Bestuur in de vergadering van 28 maart 2018.

De raden kunnen bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de begroting naar voren brengen. Wij verzoeken u uiterlijk 1 juni 2018 de gemeentelijke zienswijzen bij ons in te dienen, zodat alle reacties meegenomen kunnen worden in de vergadering van het Algemeen bestuur van 20 juni 2018. Definitieve vaststelling door het Algemeen Bestuur vindt plaats op 20 juni 2018.

Uitgangspunten

De uitgangspunten voor de programmabegroting 2019 zijn in de Kaderbrief Programma-begroting 2019 opgenomen, die het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland op 13 december 2017 heeft vastgesteld. Net als voorgaande jaren is geen prijsindexering toegepast bij de kostenbudgetten. Bij de salarissen hebben we rekening gehouden met een salariskostenstijging in 2019 van 2,75%. Daarnaast hebben we te maken met een extra stijging van de salarislasteren in 2018 ten opzichte van de salarissen die in de begroting 2018 zijn verwerkt met 3,5%. Deze extra stijging werkt structureel door naar de begroting 2019. De totale salariskostenstijging die in de begroting 2019 is verwerkt bedraagt derhalve 6,5%.

Omvang en ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage komt in de begroting 2019 uit op een bedrag van € 1.956.000. Dat staat gelijk aan een regiobijdrage van € 8,11 per inwoner. Dit is een stijging ten opzichte van voorgaande jaren die voor een groot deel te maken heeft met de hogere salarislasteren. Op pagina 38 van de begroting is een overzicht opgenomen van de ontwikkeling in de gemeentelijke bijdrage.

De gemeentelijke bijdrage van in totaal € 1.956.000 heeft betrekking op de activiteiten die door Regio Rivierenland worden uitgevoerd binnen programma 1 'Regionale samenwerking' en de centraal begrote budgetten voor onvoorziene uitgaven en vennootschapsbelasting, onder aftrek van de resultaten uit treasury.

Ontwikkeling en afbouw reserves

De begroting is sluitend met een inzet van de reserves van in totaal € 301.000. Programma 1 Regionale samenwerking is (structureel) sluitend zonder begrote inzet van reserves. Bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening bedraagt de begrote inzet van de reserves € 295.000. Er wordt gewerkt aan maatregelen om de inzet van reserves (structureel) terug te dringen. De begrote inzet van reserves bij programma 3 'Algemene baten en lasten'

(€ 6.000) heeft te maken met dekking van kapitaallasten van investeringen op het gebied van klimaatbeheersing. De inzet van de reserve eindigt op het moment, dat de investeringen volledig zijn afgeschreven.

De bestemmingsreserves worden ingezet overeenkomstig de doelstellingen, waarvoor de verschillende reserves zijn ingesteld. In meerjarig perspectief verwachten we, dat de beschikbare saldi van reserves toereikend zijn voor een (structureel) sluitende begroting. De geraamde afbouw van de reserves heeft tot gevolg, dat de interne financiering via reserves geleidelijk wordt afgebouwd en dat additionele externe financiering aangetrokken moet worden. Als gevolg van de huidige lage rentestand zijn de gevolgen voor de gemeentelijke bijdrage beperkt.

Voor de overige financiële ontwikkelingen en aandachtspunten verwijzen wij u graag naar de samenvatting op pagina 9 van de Programmabegroting 2019.

Wij nemen aan u met dit schrijven voldoende te hebben geïnformeerd.

Wij zien de reactie van uw gemeente met belangstelling tegemoet, vóór 1 juni 2018.

Hoogachtend,
het Dagelijks Bestuur van Regio Rivierenland,
de secretaris, de voorzitter,

drs. L.H. Derksen

ir. J. Beenakker

Bijlage(n):

* Programmabegroting 2019 van Regio Rivierenland

Een afschrift van deze brief zenden wij ook naar uw gemeentelijk vertegenwoordiger in het Algemeen bestuur van Regio Rivierenland.

BEGROTING 2019

Beleid en financiën van Regio
Rivierenland voor het jaar 2019

Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband (gemeenschappelijke regeling) van 10 gemeenten, te weten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Versie voor het Dagelijks Bestuur van 28 maart 2018

Wat vindt u in de begroting 2019:

De opbouw van de begroting 4

De begroting 2019 samenvatting & ontwikkelingen 7

Een overzicht van de belangrijkste beleidsinhoudelijke en financiële onderwerpen in deze begroting, met een verwijzing naar de locatie waar u meer informatie kunt vinden.

Besluitvorming over de begroting 2019 10

Het besluitvormingsproces omtrent deze begroting in beeld.

Beleidsbegroting: het programmaplan

Per programma brengen we in beeld wat de regio ermee wil bereiken, wat we daarvoor gaan doen en welke kosten dit met zich meebrengt.

Programma 1 - Regionale samenwerking 11

Programma 2 - Contractgestuurde dienstverlening 16

Programma 3 - Algemene baten en lasten 21

Programma's

Beleidsbegroting: de paragrafen

In de paragrafen maken we een dwarsdoorsnede van de begroting over de thema's die voor onze regio relevant zijn.

Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing 25

Paragraaf 2 - Onderhoud kapitaalgoederen 29

Paragraaf 3 - Bedrijfsvoering 30

Paragraaf 4 - Financiering 33

Paragraaf 5 - Verbonden partijen 37

Paragrafen

Financiële begroting

De financiële begroting geeft een totaaloverzicht van onze baten en lasten, zowel voor dit begrotingsjaar als de jaren daarna. Daarnaast brengen we onze financiële positie in beeld.

1. Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage 38

2. Uiteenzetting financiële positie 46

3. Meerjarenraming 2019-2022 50

Bijlagen

1. Overzicht van de gemeentelijke bijdrage 2019 52

Financiën

Meer informatie kunt u vinden op onze website:

De opbouw van de begroting

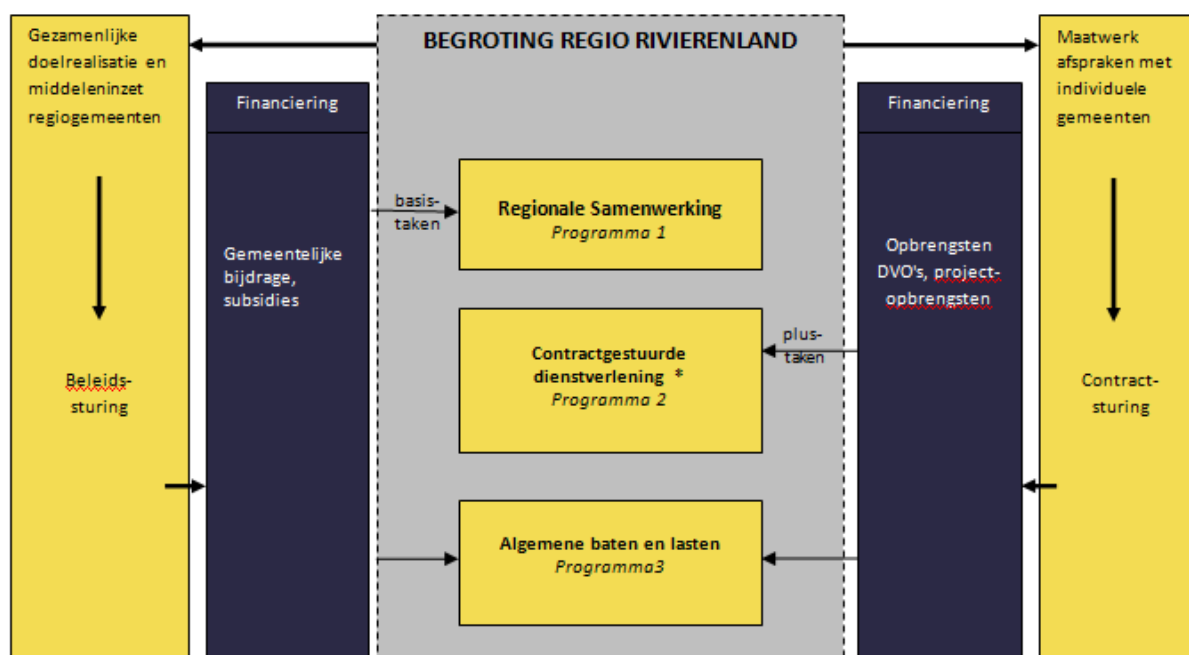
Opzet en inrichting van de begroting

Op verzoek van gemeenten wordt de begroting van Regio Rivierenland zo compact mogelijk gehouden met de focus op financiële verantwoording van de activiteiten die door de Regio worden uitgevoerd voor de aangesloten gemeenten. De programmabegroting geeft een totaalbeeld van de activiteiten van de Regio, de belangrijkste ontwikkelingen, de middelen die met de uitvoering zijn gemoeid en de financiële positie. Bestuurders krijgen met de informatie zoals opgenomen in deze programmabegroting voldoende mogelijkheden voor sturing en controle, zeker nu in programma 3 Algemene Baten en Lasten een goed inzicht wordt gegeven in de algemene dekkingsmiddelen en de overheadkosten.

De programmabegroting 2019 bestaat uit drie programma's. Programma 1 Regionale samenwerking en Programma 2 Contractgestuurde dienstverlening en programma 3 Algemene baten en lasten.

Door de nadruk die ligt op de financiële verantwoording wordt voor de inhoud - waar dat van toepassing is - verwezen naar de programma's en opgestelde plannen van de (dienst)onderdelen van de Regio. Zo worden dubbelingen voorkomen. In de programma's, jaarplannen en bedrijfsplannen is uitgebreide (inhoudelijke) informatie beschikbaar. De gemeenten verantwoorden de beleidsdoelen en de daarmee gemoeide (al dan niet externe) middelen in hun eigen planning & controlcyclus.

Het bovenstaande is in onderstaand schema samengevat, waarbij tevens de financieringsbronnen zijn aangegeven:

Toelichting bij het schema:

De taken op het gebied van begeleiding, monitoring en terugplaatsing van voortijdig schoolverlaters door het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) maken onderdeel uit van de taken die in de begroting bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening zijn opgenomen. Aangezien de taken van het RMC volledig gefinancierd worden door bijdragen van het Rijk is het RMC niet afzonderlijk in het schema opgenomen. De regiogemeenten betalen niets aan de uitvoeringskosten van het RMC.

Basistaken en plustaken

In deze begroting worden de baten en lasten op een heldere manier gepresenteerd bij de verschillende (dienst)onderdelen van de Regio. Daarbij worden basistaken en plustaken onderscheiden. Basistaken worden voor alle lidgemeenten collectief uitgevoerd vanuit de solidariteitsgedachte. Financiering vindt plaats door gemeentelijke bijdrage, Rijks- en provinciale uitkeringen en subsidies.

Plustaken worden door Contractgestuurde dienstverlening vraaggestuurd uitgevoerd naar behoefte van (één of meerdere) individuele gemeenten. Hiervoor worden dienstverleningsovereenkomsten per taak afgesloten met (één of meerdere) lidgemeenten afzonderlijk. De gemeenten zijn voor de taken zelfstandig opdrachtgever. Contractgestuurde dienstverlening is opdrachtnemer. Financiering vindt plaats door bijdragen vanuit de individuele gemeenten. Deze geldstromen maken geen deel uit van de gemeentelijke bijdrage.

Gemeenten waarmee dienstverleningsovereenkomsten zijn afgesloten ontvangen informatie op maat over de voortgang en realisatie van de afspraken. Dit valt buiten het kader van deze begroting. De resultaten uit de individuele dienstverlening voor de Regio worden wel verantwoord in deze begroting. Dienstverleningsovereenkomsten kunnen ook met niet-lidgemeenten en overige organisaties worden afgesloten. Waar dit aan de orde is, wordt dit toegelicht in de bedrijfsplannen.

Inrichting van de programma's van de begroting

In de programma's wordt een onderscheid gemaakt tussen de bestuurlijke ondersteuning en procesfacilitering vanuit de Regio (Programma 1 Regionale Samenwerking) en het uitvoerende (dienst)onderdeel van de Regio (Programma 2 Contractgestuurde dienstverlening). Dit sluit aan bij de inrichting van de organisatie van de Regio.

In programma 1 worden de kosten van de regionale samenwerking verwoord. In programma 2 zijn de kosten van de contractactiviteiten in beeld gebracht. In deze twee verschillende programma's komt ook het onderscheid in basistaken en plustaken tot uitdrukking.

In programma 3 Algemene baten en lasten zijn de overheadkosten verantwoord, die vanaf het begrotingsjaar 2018 (conform BBV-voorschrift) niet meer aan de programma's worden toegerekend. Daarnaast zijn in programma 3 de centrale budgetten opgenomen voor onvoorziene uitgaven en vennootschapsbelasting alsmede het onderdeel Treasury.

Opzet en inrichting van programma 1 Regionale samenwerking

De bestuurlijke samenwerking binnen Regio Rivierenland wordt georganiseerd via drie Speerpuntberaden, te weten:

- het Speerpuntberaad Agribusiness
- het Speerpuntberaad Economie & Logistiek
- het Speerpuntberaad Recreatie & Toerisme

De Speerpuntberaden zijn ingericht als adviescommissies voor het bestuur van Regio Rivierenland.

De Speerpuntberaden richten zich op de procesmatige aansturing van onze drie regionale speerpunten. Dit doen zij aan de hand van een meerjarenprogramma (Regionale Ambitiedocument + Uitvoeringsprogramma). Het Regionale Ambitiedocument omschrijft welke ambities we op de speerpunten willen realiseren. Alle gemeenteraden hebben in 2016 ingestemd met het Regionale Ambitiedocument. Het is aan het Speerpuntberaad om de uitvoering te volgen en te monitoren. Een essentiële taak van elk Speerpuntberaad is het maken van afspraken over hoe het betreffende speerpunt wordt uitgedragen naar andere overheden en maatschappelijke partners. Aspecten als lobby en branding en regiomarketing, integraliteit in visies en aanpak, stimuleren van de (boven)regionale samenwerking en subsidieverwerving zullen dan ook vaak aan bod komen. Hierbij wordt uitdrukkelijk de verbinding met het bedrijfsleven, maatschappelijke partijen, onderwijs- en onderzoeksinstituten en ondernemende burgers gezocht.

Het speerpuntberaad is ingesteld als adviescommissie en neemt geen besluiten over beleidsinhoudelijke keuzes en de financiële gevolgen. Hierover wordt besloten in de colleges en/of gemeenteraden. Binnen elk Speerpuntberaad worden de besluiten genomen door de afgevaardigde collegeleden op basis van hun collegemandaat. De ingestelde (bestuurlijke) project- en stuurgroepen, die onder regie van een Speerpuntberaad vallen, gaan over de nadere uitwerking, verkenning en verdieping van beleidsinhoudelijke thema's die gekoppeld zijn aan het betreffende speerpunt.

Projecten

Naast de speerpunten zijn er onderwerpen die in regionaal verband worden opgepakt omdat gemeenten daarop willen samenwerken. Niet alle gemeenten hoeven hieraan mee te doen.

Een project komt tot stand op basis van een idee ergens tussen gemeente en regio.

Als eerste stap wordt een initiatiefvoorstel (voorheen aangeduid met startnotitie) opgesteld. In dit voorstel worden o.a. de doelstellingen, te bereiken (maatschappelijke) effecten en de reikwijdte van het project bepaald. Daarnaast worden de volgende vragen beantwoord: hoe haken andere gemeenten aan, wie doen en betalen mee, wie leveren inzet, wat is de ondersteunende rol van het Regiokantoor etc. Het initiatiefvoorstel waar regionaal mee aan de slag wordt gegaan gaat naar de raden. De essentie is dat het project op regionaal niveau betekenis heeft.

De begroting 2019 samenvatting & ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkelingen

Wat zien we gebeuren?

1. De organisatie is flexibel en slagvaardig ingericht en de werkwijzen sluiten aan bij de opzet van de regionale samenwerking.
2. We werken steeds meer vraag- en projectgericht.
3. De werkelijke salariskostenstijging in 2018 valt aanzienlijk hoger uit dan de raming waarmee in de begroting 2018 is gerekend.
4. GGD-Gelderland-Zuid heeft de huur opgezegd per 1 juli 2018 en dat heeft nadelige financiële gevolgen, maar biedt aan de andere kant ook mogelijkheden voor het oplossen van een aantal huisvestings-vraagstukken.

Wat betekent dit voor de begroting 2019?

- We zijn beter dan voorheen in staat om de kosten van de taken die we voor gemeenten uitvoeren te adresseren en zuiver toe te rekenen aan de programma's en producten. Het inzicht in de kostenstructuur is vergroot en dat geldt ook voor de overheadkosten die in de begroting separaat binnen programma 3 worden verantwoord.
- De salariskostenstijging t.o.v. de begroting 2018 valt hoger uit dan het geraamde percentage, dat in de Kaderbrief is genoemd.
- In de begroting 2019 is geen voordeel huisvestingskosten meer opgenomen.

1. Regionale samenwerking

Te bereiken effect(en)

Het bijeen brengen, verbinden en voeden van overheden, ondernemers en overige partners met het doel de onderlinge relaties te versterken, de samenwerking te ondersteunen en regionale ambities en lokale opgaven te realiseren.

Anders in 2019

Het nog meer intensiveren van de samenwerking, ook met andere partners buiten het rivierengebied. Daarnaast ook vernieuwing van de samenwerkingsvormen en financieringsbronnen om de doelen uit het Ambitiedocument te realiseren. Daarbij nog meer aandacht voor Lobby & Branding en versterking van de merknaam FruitDelta Rivierenland.

Belangrijkste aandachtspunten

1. Intensivering van de samenwerking tussen de gemeenten onderling.
2. Profilering van de Regio en versterking van de merknaam FruitDelta Rivierenland.
3. Stimuleren van projectinitiatieven die bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen uit het Ambitiedocument.

Effecten/gevolgen voor de begroting 2019

- Intensivering van de regionale samenwerking met ondersteuning door de Regio en financiering hiervan via de gemeentelijke bijdrage (Wonen en uitvoeringsbudget RIF).

Meer informatie over programma 1 op pagina 11

2. Contractgestuurde dienstverlening

Te bereiken effect(en)

Vraaggerichte en efficiënte dienstverlening aan gemeenten en andere instanties door het leveren van kennis en producten op basis van een goede prijs-/prestatieverhouding.

Anders in 2019

Vanaf 1 april 2018 heeft Regio Rivierenland de ondersteuning voor Wmo/Jeugd overgenomen van de gemeente Tiel.

Belangrijkste aandachtspunten

1. Nauwere samenwerking met andere organisaties en gemeenschappelijke regelingen bijvoorbeeld voor de activiteiten in het sociale en in het fysieke domein.
2. Een verder professionalisering van de taakuitoefening voor gemeenten en andere (markt-)partijen.

Effecten/gevolgen voor de begroting 2019

- Een toename van de begrote baten en lasten voor de contractactiviteiten met circa 15%.

Meer informatie over programma 2 op pagina 16

3 Algemene baten en lasten

Algemene toelichting bij het programma

In dit programma zijn de overheadkosten opgenomen, die (conform BBV-voorschrift) niet meer aan de programma's toegerekend worden. Ook de centrale budgetten voor onvoorziene uitgaven, de heffing van vennootschapsbelasting en het resultaat uit Treasury zijn in dit programma verantwoord.

Anders in 2019

In het programma worden nu ook de rentelasten van de gronden opgenomen, die in erfpacht aan Avri zijn uitgegeven.

Belangrijkste aandachtspunten

1. Sturen op een efficiënte bedrijfsvoering met een zo laag mogelijke overhead.

Effecten/gevolgen voor de begroting 2019

- Een toename van de in de begroting opgenomen baten en lasten. Financiering van de betaalde grondrente gebeurt via de erfpachtcanon die we van Avri ontvangen.

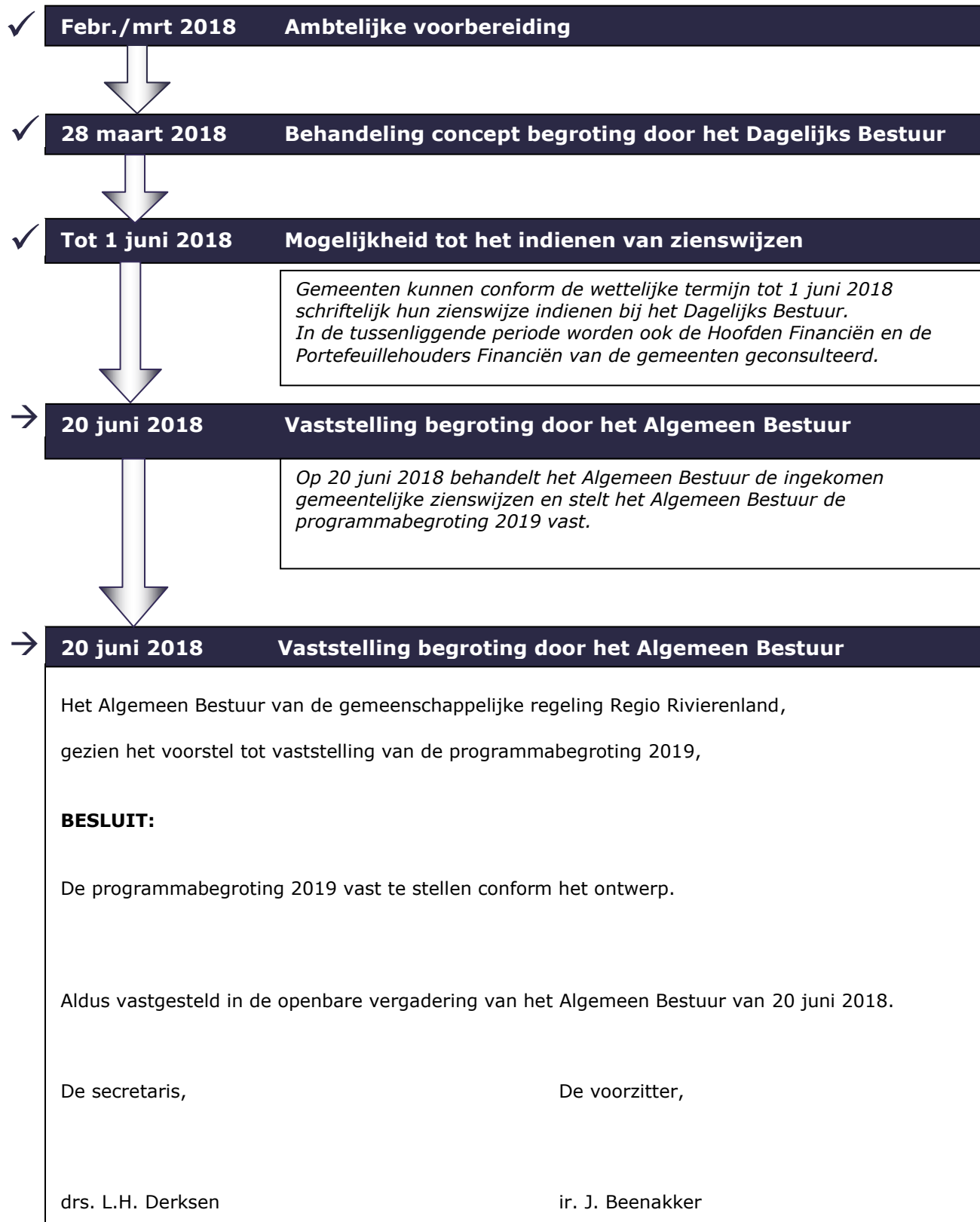
Meer informatie over programma 3 op pagina 21

Ontwikkeling lasten en gemeentelijke bijdrage in 2019

- Het bedrag van de lasten in de begroting 2019 is bijna € 1,3 mln hoger dan in de begroting 2018. Deze toename wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de uitvoering van ondersteuning op het gebied van Wmo/Jeugd voor 8 gemeenten, een nieuwe taak die wij vanaf 1 april 2018 hebben overgenomen van de gemeente Tiel. Ook zijn de lasten toegenomen door een stijging van de salariskosten (CAO-stijging periode 1.5.2017 - 31.12.2018, jaarlijkse verhoging van de pensioenpremies + een stijging van de salariskosten in 2019 met 2,75%, conform de Kaderbrief).
- In de begroting 2019 is geen voordeel huisvestingskosten meer opgenomen. Het voordeel huisvestingskosten is 'verdamp't als gevolg van de huuropzegging door GGD Gelderland-Zuid. Op het moment van opstellen van de programmabegroting 2019 zijn de financiële gevolgen van de huuropzegging en de wijzigingen in de huisvestingssituatie niet bekend. Als de onderzoeken naar de huisvestingssituatie zijn afgerond worden na bestuurlijke besluitvorming de financiële gevolgen in de begroting verwerkt.
- We hebben in de begroting 2019 de budgetten voor de ondersteuning op het gebied van Wonen verhoogd conform bestuurlijke besluitvorming en de wens van gemeenten om de regionale ondersteuning voor Wonen structureel in te vullen. In voorgaande jaren betaalden gemeenten ook al voor de extra ondersteuning, maar dat gebeurde achteraf via een factuur. Nu is deze bijdrage verwerkt in de begroting.
- Voor de begeleiding en coördinatie van het Regionaal Investeringsfonds (RIF) en de communicatie m.b.t. RIF-projecten en -subsidies was tot nu geen uitvoeringsbudget in de begroting opgenomen. In de begroting 2019 is hiervoor wel een bedrag opgenomen, conform de bestuurlijke besluitvorming.
- Het voordeel uit Treasury is ten opzichte van de begroting 2018 gedaald. Deze daling heeft te maken met de afbouw van reserves, waardoor goedkope interne financiering wordt omgezet en vervangen door (duurdere) externe financiering.
- In de begroting 2019 is het budget voor onvoorziene uitgaven verlaagd, omdat de inzet in voorgaande jaren beperkt is geweest.
- In totaal stijgt de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van de begroting 2018 met € 322.000. Het grootste deel van de stijging kan worden verklaard door het wegvallen van het voordeel huisvestingskosten (een nadeel van € 148.000). Daarnaast stijgt de gemeentelijke bijdrage met € 80.000 voor ondersteuning op het gebied van Wonen (€ 60.000) en uitvoeringsbudget RIF (€ 20.000). Het effect van de stijging van de salariskosten op de gemeentelijke bijdrage komt in de begroting 2019 uit op € 90.000. De overige mutaties (lager resultaat treasury, aframing budget voor onvoorziene uitgaven en de heffing van vennootschapsbelasting) komen uit op een verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 4.000 (verwerkt bij programma 3 'Algemene baten en lasten').
- De begroting is sluitend met een inzet van de reserves van in totaal € 301.000. Programma 1 Regionale samenwerking is (structureel) sluitend zonder begrote inzet van reserves. Bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening bedraagt de begrote inzet van de reserves € 295.000. Er wordt gewerkt aan maatregelen om de inzet van reserves (structureel) terug te dringen. De begrote inzet van reserves bij programma 3 'Algemene baten en lasten' (€ 6.000) heeft te maken met dekking van kapitaallasten van investeringen op het gebied van klimaatbeheersing. De inzet van de reserve eindigt op het moment, dat de investeringen volledig zijn afgeschreven.

Besluitvorming over de Begroting 2019

besluitvorming over de begroting

Programma 1 – Regionale samenwerking

Het programma in beeld

Te bereiken effect Het ondersteunen van de samenwerking tussen de gemeenten en met de provincie, andere overheden en maatschappelijk partners.	
	Deeleffect Het versterken van de relaties met gemeentebesturen en met andere regio's in Gelderland. Het bijeen brengen, verbinden en voeden van overheden, ondernemers en overige partners.
	Effectdoelstelling De bestuurs- en adviesorganen zijn tevreden over de geboden ondersteuning.
	Nieuwe of gewijzigde activiteiten: -
	Reguliere activiteiten: Bestuurders en gemeentelijke vertegenwoordigers ondersteunen bij: 1. Belangenbehartiging en profilering van Rivierengebied. 2. Besluitvormingsprocessen en bestuursvergaderingen binnen Regio Rivierenland. 3. Informatie-uitwisseling en kennisdeling op de regiomiddagen. 4. Bijdrage leveren aan samenwerkingsvraagstukken.
	Deeleffect Gemeenten met behulp van het Regionaal Ambitiedocument en projecten ondersteunen lokale opgaven te realiseren en gemeenten versterken in hun regierol op de Speerpunten Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme.
	Effectdoelstelling Gemeenten en bestuurders faciliteren in hun gezamenlijke beleidsmatige activiteiten op de drie Speerpunten Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme.
	Nieuwe of gewijzigde activiteiten: -
	Reguliere activiteiten: 5. Monitoren van de uitvoering van het Regionaal Ambitiedocument 2016-2020. 6. Genereren van subsidies en geldstromen om nieuwe projecten te realiseren.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2019

Beleidskaders

We houden rekening met onderstaande beleidskaders, die in de afgelopen periode geïntroduceerd of gewijzigd zijn:

Naam	Essentie ervan
Visiedocument Algemeen Bestuur	Beschrijving op hoofdlijnen van de karakteristiek en identiteit van het gebied en richtinggevend kader op hoofdlijnen voor de ontwikkelingen in het gebied, die nadere uitwerking behoeven in de programma's.
Regeling Regio Rivierenland	De regeling op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen voor de inrichting en werking van het samenwerkingsverband.
Reglement van orde Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur van Regio Rivierenland	Huishoudelijke reglementen voor de werkwijze en inrichting van de bestuursvergaderingen.
Beleidsnotitie uittreden van een gemeente voor één taak	Beschrijving van de manier waarop een gemeente voor een onderdeel waaraan gezamenlijk wordt deelgenomen kan uittreden met aangeven van de financiële en juridische componenten daarbij.
Organisatiebesluit Regio Rivierenland 2017	Beschrijving van de inrichting en werking van de ambtelijke organisatie met de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de managementlagen en de medewerkers.
Ambitiedocument Regio Rivierenland 2016-2020	Beschrijving van de gezamenlijke ambities voor de bestuursperiode voor Agribusiness (nog meer toonaangevend in Europa), Economie & Logistiek (top 3 van logistieke hotspots van Nederland) en Recreatie & Toerisme (5% jaarlijkse omzetgroei).

Concretisering van onze activiteiten in prestatieafspraken

Bij het onderdeel *Programma in beeld* is een aantal activiteiten benoemd. Daaraan hebben we de onderstaande prestatieafspraken gekoppeld:

Effectdoelstelling	
Activiteit	Prestatieafpraak
1. Belangenbehartiging en profilering van het Rivierengebied.	- Inspelen op actualiteiten en organiseren van regelmatige bijeenkomsten met bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordigers van de gemeenten, andere overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties. - Versterking van de 'merknaam' FruitDelta Rivierenland' en intensivering van de activiteiten op het gebied van Lobby & Branding.
2. Besluitvormingsprocessen en bestuursvergaderingen binnen Regio Rivierenland.	- Bestuursadvisering gericht op soepele besluitvorming om programma's en projecten te realiseren. - Frequent overleg met de voorzitters van de Speerpuntberaden. - Organiseren van Speerpuntberaden op Regiomiddagen. - De aard en de frequentie van de overleggen zijn gerelateerd aan de te realiseren opdracht. - Ondersteunen van gemeentelijke initiatieven.
3. Informatie-uitwisseling en kennisdeling op de regiomiddagen.	Organiseren van besprekingen over actuele thema's. Creëren van een optimaal samenwerkingsklimaat.

Effectdoelstelling	
Activiteit	Prestatieafspraken
4. Bijdrage leveren aan samenwerkingsvraagstukken.	Het faciliteren van andere organisaties (onderwijs, ondernemers en overheden) in hun samenwerkingsopgaven.
5. Monitoren van de uitvoering van het Regionaal Ambitiedocument 2016-2020	Door monitoring maken we inzichtelijk wat de effecten zijn van de beleidsvoornemens en de invulling daarvan.
6. Genereren van geldstromen en subsidies om nieuwe projecten te realiseren.	- We zetten de middelen die beschikbaar zijn op lokaal, regionaal, provinciaal, landelijk en Europees niveau zo optimaal mogelijk in om de doelen van het Regionaal Ambitiedocument te realiseren. - We genereren subsidies om projecten te financieren. - Verantwoording van ingezette middelen.

Regionaal Investeringsfonds

Het Regionaal Investeringsfonds (RIF) is het middel dat in grote mate bijdraagt aan het waarmaken van onze ambities. Met het RIF investeren wij in projecten van ondernemers en ondernemende inwoners uit onze eigen regio, bij voorkeur het MKB.

Deze projecten moeten direct bijdragen aan minimaal één van onze ambities en doelstellingen, zoals vastgelegd in het Regionaal Ambitiedocument.

De focus hierbij is op de 3 economische beleidsspeerpunten: Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme. De initiatiefnemers moeten niet alleen goede projectplannen hebben, maar ook eigen kapitaal. De bijdrage uit het RIF, dat wordt gevuld met een bijdrage van de tien gemeenten van € 3 per inwoner, is een steuntje in de rug.

Het merendeel van de regiogemeenten heeft de bijdrage voor het RIF meerjarig in de eigen begroting opgenomen. Omdat nog niet alle gemeenteraden een (structurele) bijdrage voor 2019 hebben vastgelegd, is in deze programmabegroting geen bijdrage voor het RIF verantwoord. Pas na positieve besluitvorming door alle gemeenteraden wordt de vastgestelde bijdrage in de begroting van 2019 verwerkt. Voor de begeleiding, coördinatie, communicatie van het Regionaal Investeringsfonds is een uitvoeringsbudget noodzakelijk. Deze kosten zijn in de begroting 2019 meegenomen.

Wonen, Wonen en zorg, Woonladder

We willen de woningbouw in Rivierenland zoveel mogelijk laten aansluiten op de behoeften van onze inwoners. Woningen moeten voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen en betaalbaar zijn. Langer zelfstandig thuis wonen is belangrijk en ook de huisvesting van arbeidsmigranten en statushouders moet aandacht krijgen.

Gemeenten worden ondersteund in het ontwikkelen van en het sturen op kwaliteit in het woonbeleid en actuele thema's. Voor een vlotte voortgang van de woningbouwprojecten van de gemeenten is regionale afstemming een voorwaarde. De provincie legt de werkwijze en randvoorwaarden vast in de Omgevingsvisie en vraagt de gemeenten jaarlijks de voortgang van de woningbouw te monitoren en regionaal de woningbouwprogrammering vast te leggen.

Gemeenten bepalen samen de agenda- en actiepunten voor de komende jaren en deze brengen wij samen in het regionale Uitvoeringsprogramma Wonen, Wonen en Zorg, Woonladder.

De wens van gemeenten voor regionale ondersteuning op het gebied van Wonen wordt voor de komende jaren structureel vastgelegd met financiering via de gemeentelijke bijdrage.

Mobiliteit

De aantrekkelijkheid van de regio om te wonen en werken is voor inwoners, ondernemers en bezoekers van groot belang. De centrale ligging in het land vraagt continu voor een goede bereikbaarheid. Twee belangrijke vervoersaders doorsnijden Rivierenland: De A2 en de A15. Door de toegenomen verkeerscapaciteit staan deze rijkswegen en de bijbehorende aanvoerwegen onder druk en zien we een toename van de files, voornamelijk tijdens de spitsuren.

De vraag is hoe we goede bereikbaarheid, betrouwbaarheid en veiligheid borgen, voor nu en in de toekomst. We kijken daarbij niet alleen naar verbetering en vernieuwing van de infrastructuur. Technologische ontwikkelingen bieden hierbij ook kansen en er ontstaan nieuwe producten en dienstverleningen met onvermoede mogelijkheden. Steeds meer mensen schaffen een elektrische fiets aan of maken gebruik van deelauto's om hun vervoer te organiseren. Ook het openbaar vervoer kan met nieuwe technieken beter inspelen op de vraag van de gebruiker. Daarnaast staat "Smart Mobility" in de startblokken; zelfrijdende auto's of 'adaptieve cruisecontrol' lijken nu nog onwettelijk, maar in de nabije toekomst zeker mogelijk. Nieuwe toepassingen kunnen bijdragen aan het oplossen van de knelpunten en verbeteren van de bereikbaarheid van de regio.

Zeer veel van de dagelijkse activiteiten van onze inwoners en bedrijven spelen zich namelijk af buiten de grenzen van de woongemeente. De mobiliteit van onze inwoners is hierdoor veelal gemeentegrens-overstijgend. Samenwerken aan verbetering van de bereikbaarheid is daarom noodzakelijk voor alle gemeenten in Rivierenland. Om de impact van de landelijke en regionale thema's te kunnen sturen moet hierbij samengewerkt worden met het Rijk, provincie(s) en overige regio's. Het bundelen van de krachten binnen de regio is unaniem uitgesproken, gezien de noodzaak om deze vraagstukken in gezamenlijkheid als Regio Rivierenland aan te pakken. In dat kader wordt in vervolg op de startnotitie Mobiliteit, waarmee de raden in het najaar van 2017 hebben ingestemd, in het voorjaar van 2018 een uitgewerkt plan voor Mobiliteit opgesteld en vastgelegd in een Mobiliteitsagenda. Deze Mobiliteitsagenda wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraden.

Regionale Energiestrategie (Duurzaamheid)

Duurzaamheid binnen Rivierenland richt zich op 3 pijlers: energietransitie, circulaire economie en biobased economy.

Energietransitie heeft in 2018 prioriteit. Nederland wil in 2050 energieneutraal zijn.

Dit betekent dat ook in Rivierenland de energievoorziening in de komende decennia ingrijpend gaat veranderen. Met een regionale energiestrategie worden opgaven, trends, consequenties en keuzes inzichtelijk gemaakt en vertaald naar projecten en samenwerkingsverbanden. Daarbij spelen alle organisaties/bedrijven in Rivierenland een belangrijke rol. Samen met hen worden eind 2018 de toekomstscenario's voor onze energievoorziening vertaald naar allianties en projecten en een bijbehorend uitvoeringsprogramma. Daarnaast wordt in 2019 ook een stimulerende aanpak ontwikkeld voor circulaire economie en biobased economy. In 2018 wordt de vraag aan de gemeenten voorgelegd wat ze willen en op welke wijze zij invulling willen geven aan de regionale energiestrategie en de doorontwikkeling van circulaire economie/biobased economy.

De financiën van dit programma

Financiële aandachtspunten

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de financiën van dit programma. Hieronder volgen de belangrijkste financiële aandachtspunten:

1. De gemeentelijke bijdrage bij programma 1 'Regionale samenwerking' bedraagt € 1.990.000 en bestaat uit de bijdrage voor de volgende producten/activiteiten:
 - * Algemene Bestuursondersteuning € 649.000.
 - * Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten € 1.341.000.
2. In de begroting 2019 is geen inzet van reserves begroot.

Programma 1 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2017	B 2018 t/m AB mrt	Begroting 2019
Lasten	2.802	1.088	1.128
Baten	786	25	0
Subtotaal	2.016-	1.063-	1.128-
Gemeentelijke bijdrage	1.786	1.820	1.990
Saldo van baten en lasten	230-	757	862
Onttrekking reserve	369	0	0
Storting reserve	0	0	0
Resultaat	139	757	862

Toelichting bij de tabel:

Het begrote resultaat van € 862.000 (voordeel) is gelijk aan het bedrag van de overheadkosten, die conform BBV-voorschrift niet meer aan het programma worden toegerekend, maar integraal (bij programma 3) worden verantwoord.

Producten

Tot dit programma behoren de volgende producten:

- Algemene bestuursondersteuning
- Speerpunten (speerpuntberaden & beleidsondersteuning) en projecten.

Meer informatie is te vinden op onze website.

Programma 2 – Contractgestuurde dienstverlening

Het programma in beeld

Te bereiken effect

Vraaggerichte en efficiënte dienstverlening aan gemeenten (binnen en buiten onze regio) en andere instanties door het leveren van kennis en producten op basis van een goede prijs-prestatie verhouding.

Deeleffect

Dienstverlening aan de gezamenlijke gemeenten op basis van collectieve/individuele afspraken met gemeenten.

Effectdoelstelling

Gemeenten voeren op basis van gezamenlijkheid taken uit en zijn tevreden over de kwaliteit en kosten van de geleverde taken.

Nieuwe of gewijzigde activiteiten:

-

Reguliere activiteiten:

Uitvoeren basistaken op het gebied van:

1. Uitvoering van de begeleiding, monitoring en terugplaatsing van jongeren zonder startkwalificatie van 18 jaar tot en met 22 jaar (RMC).
2. Initiëren van projecten gericht op de doelgroep van RMC.
3. Uitvoering (van een gedeelte) van de leerplichtfunctie voor de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen, West Maas en Waal en Zaltbommel.
4. Preventieve en repressieve werkzaamheden op het gebied van sociale zaken voor de regiogemeenten (Sociale Recherche).
5. Inkoopondersteuning en advies voor de regiogemeenten en voor anderen.
6. Participeren en waar mogelijk ontwikkelen van acties op het gebied van samenwerking en shared services en initiëren van projecten.
7. Het coördineren en beheren van de uitvoering van Basismobiliteit (Versis).
8. Ondersteuning van acht gemeenten op het gebied van Wmo/Jeugd.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2019

Beleidskaders

Voor 2019 houden we rekening met onderstaande beleidskaders, die in de afgelopen periode geïntroduceerd of gewijzigd zijn:

Naam	Essentie ervan
Bedrijfsplan Contractgestuurde dienstverlening	In het bedrijfsplan is opgenomen op welke wijze Contractgestuurde dienstverlening verder wordt vormgegeven en de ontwikkelingen daarin in de komende jaren.

Een totaaloverzicht van alle relevante beleidskaders is desgewenst opvraagbaar.

Wmo/Jeugd

Vanaf 1 april 2018 ondersteunt het Team Wmo/Jeugd van Regio Rivierenland acht regiogemeenten in de taakuitvoering op het gebied van de wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdhulp. Dit zijn de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen (per 1-1-2019 West Betuwe), Lingewaal (per 1-1-2019 West Betuwe), Neerijnen (per 1-1-2019 West Betuwe), Neder-Betuwe, Tiel en West Maas en Waal. Deze samenwerking leidt uiteindelijk tot een betere kwaliteit voor de cliënt en efficiëntere werkwijzen voor de zorgaanbieders en gemeenten. De ervaring van de afgelopen jaren in een Programmabureau voor Wmo en jeugdzorg heeft geleerd dat deze samenwerking waardevol is. De samenwerking levert daadwerkelijk schaalvoordelen op.

Concretisering van onze activiteiten in prestatieafspraken

Bij het onderdeel *Programma in beeld* is een groot aantal activiteiten benoemd. Daaraan hebben we de onderstaande prestatieafspraken gekoppeld:

Effectdoelstelling basistaken	
Activiteit	Prestatieafpraak
1. Uitvoering van de begeleiding, monitoring en terugplaatsing van jongeren zonder startkwalificatie van 18 jaar tot en met 22 jaar (RMC). 2. Initiëren van projecten gericht op de doelgroep van RMC.	- Op hoofdlijnen staan de volgende punten centraal: • Uitvoeren van trajecten voor jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs hebben verlaten. • Voorkomen van schooluitval bij jongeren die nog bij het onderwijs ingeschreven staan (preventie).
3. Uitvoering (van een gedeelte) van de leerplichtfunctie voor de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen, West Maas en Waal en Zaltbommel.	- Periodiek wordt een managementrapportage gerealiseerd met daarin een overzicht van de voortgang. - Minstens één keer per jaar vindt een evaluatiegesprek plaats met de opdrachtgever. - Periodiek worden enquêtes onder onze afnemers verspreid. - Alle activiteiten worden tegen een marktconforme kostprijs aangeboden die voor alle gemeenten gelijk is. - Dienstverlening kan plaats vinden aan alle aangesloten gemeenten. Ook kan dienstverlening worden aangeboden aan andere (non-profit) partijen.
4. Preventieve en repressieve werkzaamheden op het gebied van sociale zaken voor de regiogemeenten (Sociale Recherche).	
5. Inkoopondersteuning en advies voor de regiogemeenten en voor anderen.	
6. Participeren en waar mogelijk ontwikkelen van acties op het gebied van samenwerking en shared services en initiëren van projecten.	Continu wordt in samenwerking met de gemeenten gezien of en zo ja, op welke onderdelen verdergaande samenwerking mogelijk is.
7. Het coördineren en beheren van de uitvoering van Basismobiliteit (Versis)	Coördinatie en beheer van het regionaal vervoersysteem: • maandelijkse facturering • periodieke monitoring en verantwoording • kwaliteitsmeting • contract- en relatiebeheer • doorontwikkeling van het nieuwe vervoersysteem en onderzoek naar mogelijke verbeteringen
8. Ondersteuning van acht gemeenten op het gebied van Wmo/Jeugd.	Door het Team Wmo/Jeugd worden in opdracht van en in nauwe samenwerking met de acht gemeenten de volgende taken uitgevoerd: • Ondersteuning inkoop- en aanbestedingsprocedures van de zorg. • Contractmanagement en Contractbeheer zorgaanbieders.

Effectdoelstelling basistaken	
Activiteit	Prestatieafspraken
	• Advisering en signalering strategische/zorginhoudelijke beleidsontwikkelingen. • Ondersteuning bij procesoptimalisatie binnen het sociaal domein. • Budgetbeheer en budgetbewaking rondom Wmo/Jeugd (monitoring). • de Jeugdbeschermingstafel, passende zorg voor het kind en het gezin.

Beleidsindicatoren

De wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren binnen programma 2 Contractgestuurde dienstverlening hebben betrekking op vroegtijdig schoolverlaters en onderwijsverzuim.

Beleidsindicator: Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (realisatie % VSV-ers 12 t/m 22 jaar schooljaar 2016-2017 met peildatum 1 oktober 2016)				
MBO	deelnemers	vsv-ers	vsv-%	landelijk vsv-%
Buren	692	26	3,76	4,61
Culemborg	623	33	5,30	4,61
Geldermalsen	672	23	3,42	4,61
Lingewaal	292	10	3,42	4,61
Maasdriel	606	30	4,95	4,61
Neder-Betuwe	777	28	3,60	4,61
Neerijnen	329	11	3,34	4,61
Tiel	1079	69	6,39	4,61
West Maas en Waal	476	17	3,57	4,61
Zaltbommel	711	21	2,95	4,61
Totaal/gemiddeld Regio	6.257	268	4,07	

Bron: VSV-verkenner/DUO

Beleidsindicator: Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (realisatie % VSV-ers 12 t/m 22 jaar schooljaar 2016-2017 met peildatum 1 oktober 2016)				
VO	deelnemers	vsv-ers	vsv-%	landelijk vsv-%
Buren	1.678	3	0,18	0,48
Culemborg	1.950	6	0,31	0,48
Geldermalsen	1.881	2	0,11	0,48
Lingewaal	747	3	0,40	0,48
Maasdriel	1.450	5	0,34	0,48
Neder-Betuwe	1.565	2	0,13	0,48
Neerijnen	895	5	0,56	0,48
Tiel	2.661	11	0,41	0,48
West Maas en Waal	1.123	3	0,27	0,48
Zaltbommel	1.839	0	0,00	0,48
Totaal/gemiddeld Regio	15.789	40	0,27	

Bron: VSV-verkenner/DUO

Bovenstaande beleidsindicatoren met betrekking tot vroegtijdig schoolverlaters geven het netto-resultaat weer van de uitval-scores. De indicatoren zeggen niets over de verrichte inspanningen om schooluitval te beperken.

Beleidsindicator: Absoluut verzuim (realisatie schooljaar 2016-2017, leerlingen 5 t/m 17 jaar)			
	Aantal leerlingen 5 t/m 17 jaar	Absoluut verzuim	Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen
Buren	4.195	56	13,3
Geldermalsen	4.655	36	7,7
Neder-Betuwe	4.422	60	13,6
Neerijnen	2.220	12	5,4
West Maas en Waal	2.771	68	24,5
Zaltbommel	4.949	66	13,3
Totaal Regio (6 gemeenten)	23.212	298	12,8

Bron: JVS-Jeugdvolsysteem/DUO

Beleidsindicator: Relatief verzuim (realisatie schooljaar 2016-2017, leerlingen 5 t/m 17 jaar)			
	Aantal leerlingen 5 t/m 17 jaar	Relatief verzuim	Relatief verzuim per 1.000 leerlingen
Buren	4.195	129	30,8
Geldermalsen	4.655	118	25,3
Neder-Betuwe	4.422	116	26,2
Neerijnen	2.220	51	23,0
West Maas en Waal	2.771	91	32,8
Zaltbommel	4.949	151	30,5
Totaal Regio (6 gemeenten)	23.212	656	28,3

Bron: JVS-Jeugdvolsysteem/DUO

De in bovenstaande overzichten opgenomen aantallen met betrekking tot absoluut en relatief verzuim sluiten aan op het jaarverslag, dat door Leerplicht is opgesteld. De cijfers geven de inspanningen weer die zijn gedaan op het gebied van verzuimcontrole en -reductie (toezicht & handhaving).

De financiën van dit programma

Financiële aandachtspunten

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de financiën van dit programma. Hieronder volgen de belangrijkste financiële aandachtspunten:

1. De baten en lasten zijn ten opzichte van 2018 gestegen door de nieuwe activiteit: ondersteuning van 8 gemeenten op het gebied van Wmo/Jeugd. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten.
2. De DVO-bijdragen die de gemeenten betalen voor Leerplicht, Sociale Recherche en Inkoopondersteuning zijn gestegen t.o.v. 2018 als gevolg van een stijging van de uurtarieven/salariskosten.
3. De begrote inzet van de reserves bedraagt € 295.000. Het streven is de begrote reserve-inzet in de komende jaren (structureel) af te bouwen.

Programma 2 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2017	B 2018 t/m AB mrt	Begroting 2019
Lasten	5.952	5.757	6.704
Baten	5.861	6.243	7.173
Subtotaal	91-	486	469
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0
Saldo van baten en lasten	91-	486	469
Onttrekking reserve	157	166	295
Storting reserve	66	0	0
Resultaat	0	652	764

Toelichting bij de tabel:

Het begrote resultaat van € 764.000 (voordeel) is gelijk aan het bedrag van de overheadkosten, die conform BBV-voorschrift niet meer aan het programma worden toegerekend, maar integraal (bij programma 3) worden verantwoord.

Producten

Tot dit programma behoren de volgende producten:

- Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)
- Leerplicht
- Sociale Recherche
- Inkoopondersteuning
- Uitvoering Basismobiliteit (Versis)
- Ondersteuning Wmo/Jeugd
- Overige projecten

Achtergronden bij dit programma

Meer informatie over Contractgestuurde dienstverlening is te vinden op onze website.

<http://www.regiorivierenland.nl/>

Programma 3 – Algemene baten en lasten

In dit programma worden de overheadkosten centraal begroot en verantwoord, die niet meer toegerekend worden aan taken/activiteiten. Alleen de kosten die een directe relatie hebben met het primaire proces worden aan de programma's toegerekend.

Naast de overheadkosten worden binnen dit programma (net als in de begroting 2018) ook de resultaten uit Treasury en de centrale budgetten voor onvoorziene uitgaven en vennootschapsbelasting begroot en verantwoord. Tot slot worden de rentelasten van de financiering van de gronden die in erfpacht aan Avri zijn uitgegeven en de daarmee samenhangende opbrengst uit de erfpachtcanon in programma 3 begroot en verantwoord.

Resumerend zijn in programma 3 Algemene baten en lasten de volgende onderdelen opgenomen:

A	Overhead	Taakveld 0.4 uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
B	Treasury	Het renteresultaat zoals opgenomen in taakveld 0.5 uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
C	In erfpacht uitgegeven gronden	De rentelasten van de financiering van de gronden die in erfpacht aan Avri zijn uitgegeven en de opbrengst uit de erfpachtcanon die we daarvoor ontvangen.
D	Onvoorziene uitgaven	Het centrale budget voor onvoorziene uitgaven maakt deel uit van taakveld 0.8 'Overige baten en lasten' uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
E	Vennootschapsbelasting	Het centraal begrote bedrag voor de heffing van vennootschapsbelasting wordt opgenomen in taakveld 0.9 'Vennootschapsbelasting' uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.

De financiën van dit programma

Financiële aandachtspunten

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de financiën van dit programma. Hieronder volgen de belangrijkste financiële aandachtspunten:

1. De lasten bestaan hoofdzakelijk uit de kosten van overhead. Deze zijn t.o.v. de begroting 2018 gestegen, voornamelijk als gevolg van de stijging van de salariskosten. Een deel van de stijging van de overhead wordt ook veroorzaakt door de toename van de activiteiten die we voor gemeenten uitvoeren, zoals de ondersteuning op het gebied van Wmo/Jeugd. Na de samenvattende cijfertabel op de volgende pagina is een gedetailleerde specificatie opgenomen van de overheadkosten per onderdeel, waardoor de kosten van onze bedrijfsvoering transparant en inzichtelijk zijn vastgelegd in de begroting. Bovendien wordt daarmee een betere sturing en control gerealiseerd.
2. In het bedrag van de begrote baten is de bijdrage van € 133.000 begrepen, die Avri na de afsplitsing (op 1 januari 2016) betaalt via de erfpachtcanon als vergoeding voor de niet afbouwbaar overhead.
3. Naast de hiervoor genoemde vergoeding voor niet afbouwbaar overhead zijn in het geraamde bedrag van de baten van € 220.000 de rente-inkomsten opgenomen.
4. Het begrote resultaat uit Treasury is t.o.v. 2018 gedaald, omdat met de afbouw van reserves goedkope interne financiering wordt omgezet en vervangen door (duurdere) externe financiering.
5. Van de reserve Klimaatbeheersing wordt € 6.000 ingezet voor dekking van kapitaallasten, die in de kosten van overhead zijn opgenomen.

Programma 3 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2017	B 2018 t/m AB mrt	Begroting 2019
Lasten	0	1.536	1.818
Baten	0	159	220
Subtotaal	0	1.377-	1.598-
Gemeentelijke bijdrage	0	38-	34-
Saldo van baten en lasten	0	1.415-	1.632-
Onttrekking reserve	0	6	6
Storting reserve	0	0	0
Resultaat	0	1.409-	1.626-

Overzicht van de kosten van overhead

Vanaf het begrotingsjaar 2018 nemen we een apart overzicht van de kosten van de overhead op in het programmaplan (conform BBV-voorschrift), zodat via de programmabegroting inzicht wordt gegeven in de kosten van de overhead voor de gehele organisatie. Overhead heeft betrekking op ondersteunende taken die niet direct dienstbaar zijn aan de externe klant of het externe product. De algemene definitie luidt als volgt: *overhead heeft betrekking op alle kosten die samenhangen met de sturing en de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

In onderstaand overzicht is een specificatie opgenomen van de overhead, waarbij voor het onderscheid naar de verschillende kostencomponenten aansluiting is gezocht bij de definitie en opsomming uit de Notitie Overhead van de BBV-commissie. De inrichting van onze administratie sluit hierop aan.

Overhead	Begroting 2019	Wijze van verdeling en toerekening van overhead
Kosten directie en management primair proces	€ 290.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten concernondersteuning en bestuursondersteuning	€ 961.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten van huisvesting	€ 183.000	combinatie van vaste bedragen en verdeling o.b.v. fte's
Kosten met betrekking tot personeelszaken en organisatie	€ 130.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten van informatievoorziening en automatisering	€ 201.000	Verdeling o.b.v. fte's
Totaal van de kosten van overhead	€ 1.765.000	
Baten in relatie tot de overhead:		
Vergoeding overheadkosten via erfpachtcanon	- € 133.000	
Saldo van de baten en lasten van overhead	€ 1.632.000	
Onttrekking reserve Klimaatbeheersing	- € 6.000	
Saldo/resultaat taakveld 0.4 Overhead	€ 1.626.000	

Op basis van de in bovenstaande tabel weergegeven verdeelsleutels bedraagt de overhead voor programma 1 Regionale samenwerking € 862.000 en voor programma 2 Contractgestuurde dienstverlening € 764.000. Voor de uitvoeringsteams van Contractgestuurde dienstverlening komt dat neer op een gemiddeld bedrag van € 29.970 per fte en dat is een (beperkte) stijging met ca. 2% ten opzichte van de programmabegroting 2018.

Overhead en apparaatskosten

In onderstaand overzicht zijn de lasten gespecificeerd:

	Overhead	Apparaatskosten
Totaal van de kosten van overhead	€ 1.765.000	€ 1.765.000
Organisatiekosten uitvoeringsteams Contractgestuurde Dienstverlening		€ 2.474.000
Organisatiekosten speerpunt- & beleidsondersteuning en projecten		€ 818.000
Totaal	€ 1.765.000	€ 5.057.000
% van de totaal begrote lasten	18,3%	52,4%
Bedrag per inwoner	€ 7,32	€ 20,96

Treasury

Regio Rivierenland heeft één BNG-lening. Op deze lening wordt jaarlijks € 250.000 afgelost. Het rentepercentage van deze lening bedraagt 4,335%. De lening heeft op 1 januari 2019 een saldo van € 2.062.500. Deze lening wordt primair gebruikt voor de financiering van de gronden, die in erfpacht zijn uitgegeven aan Avri (projectfinanciering) en een balanswaarde van € 2.028.519 hebben.

We verwachten dat we in de loop van 2019 een nieuwe lening moeten aantrekken. Het moment van opnemen en het bedrag van de nieuwe lening zijn afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar de huisvestingssituatie (mede naar aanleiding van het opzeggen van de huur door GGD Gelderland-Zuid) en de bestuurlijke besluitvorming daaromtrent.

In het nieuwe BBV worden alle rentelasten en rentebaten begroot en verantwoord op het taakveld Treasury. In de paragraaf Financiering is een renteschema opgenomen, dat inzicht geeft in de rentebaten, rentelasten en het begrote renteresultaat. Het saldo en de samenstelling van het resultaat uit treasury is in onderstaand overzicht samengevat.

Rentelasten externe financiering	€ 104.000
Rentebaten	- € 1.000
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 103.000
Af: toerekening rente aan gronden die in erfpacht zijn uitgegeven (projectfinanciering)	- € 85.000
Totaal van de aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 18.000
De aan taakvelden toegerekende rente (o.b.v. renteomslagpercentage van 3%)	- € 62.000
Begroot resultaat uit treasury (voordelig)	€ 44.000

Het begroot resultaat uit treasury (voordeel) wordt via de gemeentelijke bijdrage teruggegeven aan de gemeenten.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2019 is een centraal budget voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 10.000, Financiering gebeurt via de gemeentelijke bijdrage.

Vennootschapsbelasting

Regio Rivierenland is vanaf 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Bij de taken die als ondernemersactiviteit worden aangemerkt moet over de behaalde (fiscale) winsten vennootschapsbelasting worden afgedragen, tenzij één van de in de wet opgenomen vrijstellingen van toepassing is.

Voor het begrotingsjaar 2019 wordt geen heffing van vennootschapsbelasting verwacht.

Producten

Tot dit programma behoren de volgende taakvelden/producten:

- Overhead
- Treasury
- In erfpacht uitgegeven gronden
- Onvoorziene uitgaven
- Vennootschapsbelasting

Paragraaf 1 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2019

De weerstandscapaciteit van de regio is voldoende om de risico's die we lopen op te vangen. We zetten het beleid ongewijzigd voort.

Toelichting bij de financiële risico's

Onderstaande risico's zijn relevant voor de begroting 2019:

1. Bij Contractgestuurde dienstverlening werken we met dienstverleningsovereenkomsten. Aan het werken met dienstverleningsovereenkomsten zijn financiële risico's verbonden. Financiële risico's en eventuele tekorten bij de uitvoering van taken voor gemeenten kunnen worden opgevangen door inzet van de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.
2. GGD Gelderland-Zuid heeft het huurcontract opgezegd per 1 juli 2018. Hierdoor ontstaat een financieel nadeel als gevolg van het wegvallen van de huuropbrengst. De structurele huurderiving op basis van de werkelijke huurprijs in 2018 bedraagt € 341.000. De financiële gevolgen van de gewijzigde huisvestingssituatie worden onderzocht maar zijn op het moment van opstellen van deze programmabegroting nog niet in beeld.
3. Met Avri zijn we in overleg over beëindiging van onze ICT-dienstverlening. In de loop van 2018 worden hierover afspraken gemaakt en daarbij worden ook de financiële consequenties voor beide partijen betrokken.
4. Regio Rivierenland is namens de regiogemeenten en provincie verantwoordelijk voor de organisatie van het regionale vervoersysteem Versis. Het coördineren en beheren van de uitvoering van Versis/Basismobiliteit kan risico's met zich meebrengen. Voor de uitvoering van het vervoer zijn overeenkomsten gesloten met een regiecentrale en een 3-tal vervoerders. Financiële risico's bestaan bij een eventueel faillissement van een van de partijen. Daarnaast bestaan risico's bij onenigheid tussen opdrachtgever en uitvoerende ondernemers, wat uiteindelijke financiële gevolgen kan hebben. Tot slot kunnen er financiële risico's zijn op het gebied van personele verplichtingen, als de uitvoering van Versis door de Regio wordt beëindigd. De gevolgen van financiële risico's en tekorten kunnen worden gefinancierd vanuit de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.
5. In 2013 is een inventarisatie uitgevoerd naar de financiële risico's bij het Regiokantoor van Regio Rivierenland, waarbij tevens een koppeling is gelegd met de saldi van reserves en voorzieningen om de risico's te kunnen dekken. De in de balans opgenomen algemene reserve van € 474.000 wordt voldoende geacht voor het afdekken van de financiële risico's.
6. In aanvulling op de uitgevoerde risico-inventarisatie bij het Regiokantoor is een vervolgonderzoek uitgevoerd, specifiek gericht op frauderisico's. Frauderisico's kunnen (latent) aanwezig zijn zowel op het gebied van onttrekking van geld of goederen aan de organisatie als ook met betrekking tot de financiële verantwoording. Doel van de frauderisico-analyse is vast te stellen hoe het staat met de kwaliteit van beheersing van frauderisico's. Er functioneren voldoende controle- en beheersingsmaatregelen binnen het Regiokantoor van Regio Rivierenland. De frauderisico's worden als 'laag' gekwalificeerd.

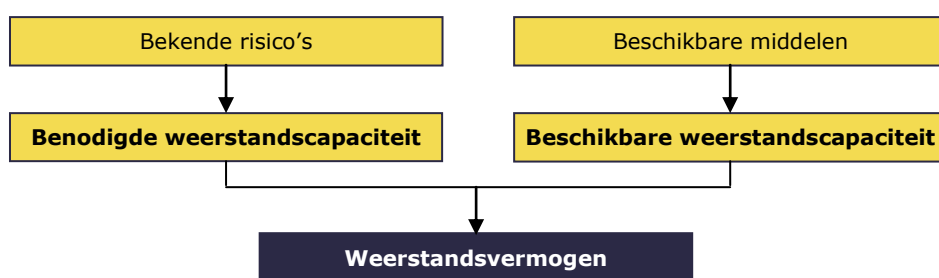
De uitvoeringsaspecten van risicomangement en de daarmee samenhangende ontwikkelingen in de organisatie worden hierna in deze paragraaf toegelicht.

Toelichting op het begrip weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit – de ingeschatte risico's – en de beschikbare weerstandscapaciteit – de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen wordt gevormd door de aanwezige middelen om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen.

Het gaat bij het weerstandsvermogen met name om risico's die *niet* via verzekeringen of voorzieningen kunnen worden ondervangen.

In onderstaand schema is dit weergegeven:

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- de verwachte impact van de aanwezige risico's;
- de gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen;
- de mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de regio kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken.

De middelen die we tot de beschikbare weerstandscapaciteit rekenen zijn:

- de vrije aanwendbare reserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorzien in de begroting.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit

Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling die taken uitvoert in opdracht van tien gemeenten. Het weerstandsvermogen van de regio wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke gemeenten. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de regio financiële weerstand op te bouwen. Op grond van wettelijke voorschriften is de regio verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en verliezen. Daarnaast is het wenselijk om voor bepaalde activiteiten een reserve te hebben om te voorkomen dat bedrijfsresultaten en onvoorziene omstandigheden grote afwijkingen veroorzaken in de jaarlijks geraamde gemeentelijke bijdragen en tarieven. De afgelopen jaren is de vaste gemeentelijke bijdrage van de gemeenten deels omgezet naar dienstverleningsovereenkomsten. Het leveren van maatwerk en flexibiliteit heeft als nadeel dat er meer (financiële) risico's in de bedrijfsvoering ontstaan. Om deze risico's op te kunnen vangen heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de vorming van reserves.

Overzicht van weerstandscapaciteit en risico's bij de programma's Regionale samenwerking en Contractgestuurde dienstverlening

Om het inzicht te versterken in de bestaande en toekomstige financiële risico's en de mate waarin deze zijn afgedekt door reserves heeft het Regiokantoor een onderzoeksrapport 'Risico's bij Regio Rivierenland' op laten stellen. Mede op basis van de uitkomsten van de risico-inventarisatie en de in het onderzoeksrapport opgenomen adviezen is een algemene reserve gevormd van € 474.000 voor het afdekken van deze (financiële) risico's.

In algemene zin kan gesteld worden dat er geen (grote) risico's zijn bij het Regiokantoor die om directe aanpassing in de bedrijfsvoering vragen.

Voor het opvangen van tekorten (en overige financiële risico's) bij de uitvoering van contractactiviteiten (programma 2 Contractgestuurde dienstverlening) is een risicoreserve gevormd. Deze reserve is bedoeld om tegenvallende resultaten en/of wegvallende vraag op flexibele taken op te kunnen vangen. Een reserve van maximaal 30% van de totale uitgaven bij Contractgestuurde dienstverlening wordt voldoende geacht om de bedrijfsvoeringsrisico's op te kunnen vangen (besluit van het Algemeen Bestuur uit april 2011). De flexibele taken van Contractgestuurde dienstverlening bevatten risico's voor Regio Rivierenland, waarbij te denken valt aan: ziekte en inhuur van personeel, afschrijving van materieel en fluctuaties in de vraag naar diensten/producten. Ook zijn er risico's op het gebied van vraag en aanbod. Hiertegenover staat dat de gemeenten betalen voor de gevraagde diensten. In het uiterste geval zijn gemeenten als eigenaar van de Regio Rivierenland verantwoordelijk voor tekorten die niet kunnen worden gedekt uit de gevormde reserves.

Onvoorziene uitgaven

In de Nota reserves en voorzieningen is ten aanzien van de weerstandscapaciteit van de programma's Regionale samenwerking en Contractgestuurde dienstverlening bepaald dat er een post 'onvoorzien' in de begroting opgenomen kan worden voor incidentele tegenvallers.

In de programmabegroting 2019 is een bedrag van € 10.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven.

Maatregelen op het gebied van risicobeheersing en risicomangement

We hebben verzekeringen afgesloten voor onze eigendommen en voor het personeel. We hebben verzekeringen op het gebied van brand/opstal + inventaris/goederen, computerverzekering, aansprakelijkheid, rechtsbijstand, fraude & beroving en goed werkgeverschap. Eventuele financiële risico's en kosten van schades kunnen veelal via verzekeringspolissen worden gedekt.

De werkorganisatie en de werkprocessen zijn zodanig ingericht, dat voldoende (controle-) procedures en beheersmaatregelen functioneren om financiële risico's en frauderisico's te voorkomen of in ieder geval te beperken. We werken met (meerjarige) contracten, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting/onderhoud om de risico's ten aanzien financiële verplichtingen te reduceren. Ook voor de inkomsten geldt, dat we contractafspraken maken met onze klanten (bijvoorbeeld via dienstverleningsovereenkomsten). Het beheer van subsidiegelden en de bewaking van subsidievoorwaarden en -verplichtingen is voldoende ingebed in de organisatie.

Ten aanzien van de geldmiddelen wordt opgemerkt dat de organisatie geen eigen kas heeft. Alle geldstromen lopen via de bank (BNG), waardoor geen risico's bestaan ten aanzien van vervreemding of verduistering van kasgelden. De banktegoeden zijn ondergebracht bij de schatkist, waardoor ook ten aanzien van het onrechtmatig gebruik van banktegoeden de financiële risico's grotendeels zijn afgedicht, omdat voor het onttrekken van gelden extra stappen ondernomen moeten worden. Bovendien zijn in het proces van bankbetalingen meerdere controlestappen aangebracht.

Voor wat betreft de gemeentelijke bijdrage zijn in de Regeling Regio Rivierenland bepalingen opgenomen, waardoor financiële risico's worden beperkt, in ieder geval voor de korte termijn. Overige getroffen maatregelen betreffen voornamelijk organisatorische maatregelen, passend bij de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en de dynamiek van het werken in een gemeentelijke (politieke) omgeving. Er wordt geïnvesteerd in personeel via training, opleidingen en loopbaanbegeleiding. Daarnaast is er aandacht voor de kwaliteit, betrouwbaarheid en continuïteit van (ICT-)systemen en de hiermee samenhangende activiteiten op het gebied van databeheer en informatiebeveiliging.

Paragraaf 2 – Onderhoud kapitaalgoederen

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2019

We zetten het beleid voort. Er is een actueel meerjarig onderhoudsplan opgesteld voor de panden J.S. de Jongplein en Burg. van Lidth de Jeudelaan in Tiel.

Beleidskader

Het beleid ligt vast in het meerjarenonderhoudsplan

De beleidskader ligt vast in de beleidsnotitie Onderhoud gebouwen. Uitgangspunt is dat op langere termijn de gebouwen op een adequate wijze worden onderhouden. Renovaties en nieuwbouw moeten hiervan los worden gezien. Hiervoor moeten afzonderlijk middelen beschikbaar worden gesteld door het Algemeen Bestuur. Begin 2016 zijn door een daartoe gespecialiseerd bureau nieuwe meerjarige onderhoudsplannen opgesteld. De onderhoudsplannen voor de panden Burg. van Lidth de Jeudelaan en J.S. de Jongplein zijn doorgerekend voor 20 jaar. Jaarlijks wordt nagegaan of de voorziening een toereikend saldo heeft en of het meerjaren-onderhoudsplan bijstelling behoeft.

Financiële consequenties en vertaling daarvan in de begroting

De jaarlijkse storting in de onderhoudsvoorziening in de programmabegroting 2019 bedraagt € 66.000 en sluit aan op het meest recente meerjarig onderhoudsplan.

In verband met het lopende onderzoek naar de huisvestingssituatie wordt het periodiek groot onderhoud in 2018 beperkt tot de noodzakelijke werkzaamheden en wordt voor het begrotingsjaar 2018 een lage inzet van de onderhoudsvoorziening voorzien. Als de besluitvorming rondom de nieuwe huisvestingssituatie is afgerond, wordt in 2019 een inhaalslag gemaakt, reden waarom in de begroting 2019 een geraamde inzet van de voorziening in de begroting is opgenomen van € 200.000.

Onderhoud gebouwen <i>Bedragen x € 1.000</i>	2019	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening onderhoud gebouwen 1 januari	210	76	92	82	88
Dotatie voorziening	66	66	66	66	66
Onttrekking voorziening	-200	-50	-75	-60	-90
Stand 31 december	76	92	82	88	64

In de afgelopen jaren zijn geplande onderhoudswerkzaamheden gedeeltelijk uitgesteld of gecombineerd uitgevoerd in samenhang met lopende investeringen in en aan onze panden.

Burg. van Lidth de Jeudelaan

In 2017 zijn de volgende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd:

- * Buitenschilderwerk (pand Burg. van Lidth de Jeudelaan).
- * Renovatie brandmeldinstallatie (Pand Burg. van Lidth de Jeudelaan).

Pand J.S. de Jongplein

De geplande werkzaamheden voor een gefaseerde uitvoering van de dakrenovatie aan het pand J.S. de Jongplein zijn in afwachting van de nieuwe huisvestingsituatie uitgesteld.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2018

Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, leiding/aansturing, een goede communicatie, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een efficiënte inrichting van de organisatie en een gezonde samenwerkingscultuur, samen met gemeenten en andere partners cruciaal om de doelstellingen van de regionale samenwerking te bereiken en onze dienstverlening adequaat te kunnen uitvoeren.

Onze organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Verandering zal de constante factor zijn voor onze organisatie. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het Algemeen Bestuur heeft een hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

Inrichting van de organisatie

De organisatie van Regio Rivierenland bestaat uit drie onderdelen:

- **Staf (Concern- en bestuursondersteuning):** dit onderdeel is gericht op de interne dienstverlening aan de andere twee onderdelen en is gericht op de bedrijfsvoering van Regio Rivierenland.
- **Beleid en projecten (onderdeel van het programma Regionale samenwerking):** dit onderdeel richt zich volledig op de procesmatige facilitering van de beleidsmatige samenwerking tussen de gemeenten op o.a. de drie Speerpunten (Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme) en op de doorlopende programmalijnen op diverse gebieden zoals duurzaamheid, mobiliteit en wonen. Daarmee worden de opgaven uit programma 1 van de begroting verwezenlijkt.
- **Contractgestuurde Dienstverlening:** dit onderdeel levert op contractbasis diensten voor de gemeenten. Daarmee worden de opgaven uit programma 2 van de begroting gerealiseerd.

Staf (Concern- en beleidsondersteuning)

De ondersteunende middelen (P&O, Financiën & Control, Administratie, Informatievoorziening & Automatisering, Huisvesting, JZ, Archief, Communicatie, Bestuursondersteuning/-secretariaat) staan direct ten dienste van de bedrijfsvoering van het Regiokantoor. De koers voor 2019 is om met efficiënte inzet van middelen een kwalitatief goede dienstverlening te bieden op basis van resultaatafspraken. Ten behoeve van de instandhouding van de regionale samenwerking zelf, zijn op concernniveau werkzaamheden nodig die ten goede komen aan alle regio-onderdelen.

De concernondersteuning is gericht op:

- Het werkgeverschap (CAR-UWO, personeelsregelingen, OR en GO)
- De planning- en controlcyclus
- Control (auditcomité, interne controle, algemene financiële en juridische control)
- Organisatie-inrichting (treasury, budgetbeheer, mandatering, organisatieregelingen)
- Juridische control (gemeenschappelijke regeling en interne reglementen en verordeningen)
- Archief (centrale archiefverantwoording en -wetgeving)
- Concerncommunicatie (website, intranet, nieuwsuitingen, folders)
- Bestuursondersteuning (faciliteren bestuursvergaderingen, regiomiddagen, regionale agendacommissie en bijeenkomsten)

De overige middelenfuncties, waarbij dienstverleningsafspraken kunnen worden gemaakt, zijn ondergebracht bij het onderdeel Contractgestuurde Dienstverlening met een directe kostentoedeling naar de onderdelen waar werkzaamheden voor worden verricht. Door deze werkwijze wordt de werkelijke kostprijs per onderdeel transparant. Hierdoor kunnen ook makkelijker diensten buiten onze organisatie worden aangeboden, waarmee inkomsten worden gegenereerd.

Beleid en projecten (Regionale samenwerking)

De samenwerking tussen de gemeenten wordt gefaciliteerd door drie speerpuntondersteuners en diverse beleidsmedewerkers voor projecten. Zij faciliteren de samenwerking tussen de gemeenten op een hoogwaardig procesmatig niveau en anticiperen daarbij op de wensen van de gemeenten en maatschappelijke ontwikkelingen (veranderingen, bedreigingen en kansen voor de gemeenten). In 2019 bestendigen we deze werkwijze. We blijven investeren in de gezamenlijke ontwikkeling van de drie speerpuntondersteuners en de medewerkers die op projectniveau werkzaam zijn voor de doorlopende programmalijnen. We zetten, samen met de gemeenten, in op het transparant maken en houden van de onderwerpen die op regionaal niveau spelen, zodat de gemeenten het overzicht behouden en de inhoudelijke richting kunnen blijven bepalen. We blijven investeren in onze communicatie. Onze website moet de bron zijn waar onze gemeenten, maar ook andere belangstellenden de juiste informatie makkelijk kunnen vinden.

Contractgestuurde dienstverlening

Voor Contractgestuurde Dienstverlening zetten we in op een efficiënte interne backoffice en slimme automatisering zodat we op kostenefficiënte wijze producten kunnen leveren aan onze gemeenten.

Wijziging topstructuur

In 2017 is de wijziging van de topstructuur geëffectueerd. Regio Rivierenland bestaat uit twee afdelingen, waarbij de ene zich richt op de contractgestuurde diensten en de andere alle beleidsvoorbereidende en ondersteunende taken, waaronder de speerpunten, onder de hoede neemt. Het nieuwe management - directeur en manager Contractgestuurde dienstverlening - is per 1 mei 2017 gestart en de onderlinge samenwerking en het zoeken naar verbinding, zowel intern als extern, is geïntensiveerd en verbeterd.

Beleidsindicatoren

Met de wetswijziging van maart 2016 in het kader van de Vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn een aantal beleidsindicatoren vastgesteld, die verplicht in de programma's en programmaverantwoording opgenomen moeten worden.

De wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren binnen programma 3 zijn in het hierna opgenomen overzicht benoemd en toegelicht.

Beleidsindicator:	
Personele formatie (fte per 1.000 inwoners)	0,22
Personele bezetting (fte per 1.000 inwoners)	0,21
Externe inhuur (% van totale salariskosten)	0,9%
Overhead (% van de totale lasten)	18,3%
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	€ 20,96

Toelichting bij de beleidsindicatoren

Personele formatie en personele bezetting

De personele formatie is gebaseerd op het formatieoverzicht met datum 1 juli 2016, waarin ook de vacatures zijn meegenomen. Als gevolg van de nieuwe taakuitvoering per 1 april 2018 op het gebied van ondersteuning Wmo en Jeugdhulp is de personele formatie met 7,87 fte uitgebreid (formatie bij Programmabureau Wmo/Jeugd, inclusief secretaris Beschermingstafel).

De personele bezetting betreft de situatie per 1 april 2018, waarin de besluiten met betrekking tot de personele formatie en aanstellingen t/m maart 2018 zijn verwerkt.

	Personele formatie (inclusief vacatures)	Personele bezetting
	fte	fte
Directie en management primair proces	2,00	2,00
Concern- en bestuursondersteuning, ICT en administratie	14,08	12,95
Speerpunt- & beleidsondersteuning en projecten	8,40	8,91
Uitvoeringstaken Contractgestuurde dienstverlening	27,49	27,42
Totaal fte	51,97	51,28
Totaal fte per 1.000 inwoners	0,22	0,21

De personele bezetting is per saldo 0,69 fte lager dan de personele formatie. Het verschil kan als volgt worden verklaard:

* Meer personeel Contractgestuurde dienstverlening / RMC & Leerplicht	+ 1,00
* Meer personeel voor beleidsondersteuning en projecten	+ 0,50
* Minder personeel bij Contractgestuurde dienstverlening / Sociale recherche	- 0,20
* Minder personeel Concernondersteuning / Financiën	- 0,39
* Vacatureruimte (nog niet opengestelde vacatures)	- 1,70
* Overige mutaties, per saldo	+ 0,10
Totaal verschil	-0,69

Toelichting:

Ten opzichte van de begroting 2018 is de personele bezetting bij RMC/Leerplicht gereduceerd. De extra salarislaster van 1,0 fte worden gefinancierd door projectgerelateerde inkomsten en door inzet van de RMC-reserve.

De kosten van de hogere personele bezetting voor beleidsondersteuning en projecten wordt gefinancierd door extra inkomsten, zoals de opbrengst van de ureninzet voor Basismobiliteit (Versis).

De vermindering van de personele bezetting bij Sociale recherche wordt veroorzaakt door de deelname aan het generatiepact van een medewerker.

De personele formatie voor de financiële taken is niet volledig ingevuld.

De vacatures hebben betrekking op de functie van beleidsadviseur Communicatie bij Concern- en bestuursondersteuning (0,7 fte) en de vacatureruimte bij inkoop als gevolg van het vertrek van een medewerker (1,0 fte).

Externe inhuur

De in de salarishbegroting opgenomen budgetten voor (structurele) externe inhuur zijn net als in voorgaande jaren laag en bedragen minder dan 1% van de totale begrote salarislaster.

In het geval we voor (tijdelijke) projecten extern personeel inhuren, worden de lasten hiervan gefinancierd uit de projectopbrengsten. De eventuele inhuurkosten voor projecten zijn niet in de salarishbegroting meegenomen.

Paragraaf 4 – Financiering

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2019

We zetten het beleid ongewijzigd voort.
Er zijn geen punten die specifieke aandacht nodig hebben.

Beleidskader: het Treasurystatuut van de regio

In het Treasurystatuut staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid vermeld. De uitvoering en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht.

Onderdelen:

- Algemene ontwikkelingen
- Treasurybeheer
- (Krediet) Risicobeheer
- Financiering
- Ontwikkeling liquiditeitspositie

Algemene ontwikkelingen

Dit onderdeel schetst de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, alsmede wijzigingen in de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido), de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de wet Hof en het Verplicht Schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Interne ontwikkelingen

Regio Rivierenland voldoet bij de uitvoering van de treasuryfunctie aan de wet- en regelgeving. Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden is het een verplichting geworden om overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere financiële instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan. Er mag een bedrag ter hoogte van 0,75% (met een ondergrens van € 250.000) van het jaarlijkse begrotingstotaal buiten de schatkist gehouden worden voor de uitvoering van dagelijkse taken. Door de invoering van het verplicht schatkistbankieren en de lage rentestand hebben wij geen bancaire rente-inkomsten in onze begroting.

Externe ontwikkelingen, rente-ontwikkelingen

De belangrijkste externe ontwikkelingen zijn (internationale) economische indicatoren en de invloed hiervan op de geld- en kapitaalmarkt, alsmede wijzigingen in wet- en regelgeving. Regio Rivierenland kent geen zelf ontwikkelde rentevisie. Zij volgt de marktgegevens en renteontwikkelingen via publicaties van gerenommeerde financiële instellingen. We verwachten dat de rente op de geld- en kapitaalmarkt in de komende periode op het huidige lage niveau zal blijven.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer is de (beleids) uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige treasurystatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Met de invoering van schatkistbankieren is de aandacht voor het volgen en bewaken van de banksaldi en de mutaties in 's Rijks schatkist verder geïntensiveerd.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bepaalt de maximale omvang van de externe kortgeldpositie in enig jaar. De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal van € 9.650.000. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. De kasgeldlimiet voor Regio Rivierenland bedraagt voor 2019 afgerond € 791.000.

Renterisico

De renterisiconorm is ook een wettelijke limiet en beperkt de vaste schuld die in enig jaar voor aflossing of renteherziening in aanmerking komt tot 20% van het begrotingssaldo. De vaste schuld van Regio Rivierenland bestaat uit geldleningen waarop geen renteherzieningen plaatsvinden. Derhalve is er geen renterisico.

Kredietrisicobeheer

Regio Rivierenland loopt geen risico's bij het uitzetten van geldmiddelen. De gelden zijn belegd conform de voorwaarden genoemd in het treasurystatuut.

Frauderisico

We hebben bij het Regiokantoor een inventarisatie van frauderisico's uitgevoerd. Het doel van deze frauderisico-analyse is vast te stellen hoe het staat met de kwaliteit van beheersing van frauderisico's binnen onze organisatie en welke beheersingsmaatregelen er eventueel nog genomen moeten worden ter voorkoming van eventuele fraude. De belangrijkste frauderisico's hebben betrekking op fraude met bancaire middelen, kantoorvoorraden en onrechtmatig gebruik van subsidiegelden. Er functioneren voldoende controle- en beheersingsmaatregelen binnen het Regiokantoor van Regio Rivierenland en de frauderisico's worden als 'laag' gekwalificeerd.

Financiering

De aanwezige vaste activa (inclusief gronden en kapitaalbelangen) zijn bijna volledig met lang vermogen gefinancierd, deels via een langlopende lening bij de BNG en deels met eigen vaste financieringsmiddelen (reserves). De financiële positie is goed en de financieringsverhoudingen op basis van de geprognosticeerde balans per 1-1-2019 zijn gezond, zoals onderstaand overzicht laat zien:

(bedragen x € 1.000)	Prognosebalans
	1.1.2019
Totaal kapitaalbeslag in vaste activa	4.339
Financiering als volgt:	
Eigen vaste financieringsmiddelen (reserves)	1.516
Vaste schulden (langlopende BNG-lening)	2.063
Financiering met vlottende passiva, per saldo	760
Totaal van de financiering	4.339

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat het aandeel van de vlottende passiva voor de financiering van de vaste activa toeneemt ten opzichte van de begroting 2018. Dit heeft te maken met de afbouw van de reserves, ondermeer ten behoeve van de voorfinanciering van het glasvezelproject (breedband).

De bestaande leningenportefeuille geeft het volgende verloop te zien.

Leningenportefeuille <i>Bedragen x € 1.000</i>						
Naam	Oorspr. hoofdsom	Rente	Looptijd	Afgelost in	Stand 1-1-2019	Stand 1-1-2020
Lening BNG	5.000	4,335%	20 jaar	2027	2.063	1.813
Totaal vaste schulden:					2.063	1.813

De langlopende BNG-lening wordt gebruikt voor de financiering van de in erfpacht aan Avri uitgegeven gronden, die een balanswaarde hebben van € 2.028.519. De overige investeringen in materiële vaste activa zijn voor het grootste deel gefinancierd met eigen financieringsmiddelen (reserves). Een belangrijk voordeel van de financiering met eigen financieringsmiddelen (reserves) is, dat geen rentelasten betaald hoeven te worden. Als gevolg van de afbouw van reserves en de jaarlijkse aflossingen op de bestaande BNG-lening loopt de langlopende financiering terug en moeten we additionele externe financiering aantrekken. Als er nieuwe rentelasten in de begroting komen in verband met een nieuwe lening daalt het resultaat uit Treasury, waardoor de gemeentelijke bijdrage gaat stijgen. De mate waarin is afhankelijk van de rente die voor de nieuwe lening betaald moet worden en het tempo van de afbouw van de reserves.

Op de bestaande lening wordt jaarlijks € 250.000 afgelost en na de betaling van de aflossingstermijn van januari 2019 is het saldo van de lening niet meer toereikend voor de financiering van de in erfpacht uitgegeven gronden. We verwachten daarom dat we in 2019 een nieuwe langlopende lening moeten aantrekken. Dit is echter mede afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar de huisvestingssituatie en de bestuurlijke besluitvorming rondom het gebruik en de eigendom van onze panden.

Wettelijke kaders

In de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie zijn voorschriften opgenomen voor de wijze waarop de rente verwerkt moeten worden in de begroting. Alle rentelasten en rentebaten uit hoofde van financieringen moeten bij Treasury worden verantwoord. Er mag een rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves) worden berekend, maar deze rentevergoeding is gemaximeerd tot het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de rentelasten over de externe financiering (langlopend én kortlopend). De omslagrente moet op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele vaste activa. Het in de begroting voorgerecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De BBV-commissie doet de aanbeveling om het Renteschema uit de Notitie Rente 2017 op te nemen in de paragraaf Financiering van de begroting.

In de begroting 2019 hebben we de rentepercentages toegepast die in onderstaand overzicht zijn opgenomen.

	Rentepercentage
Langlopende financiering (lening BNG)	4,335%
Rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves)	2,5%
Omslagrente	3,0%

De bespaarde rente met betrekking tot eigen financieringsmiddelen komt in de begroting ten gunste van de exploitatie en maakt onderdeel uit van het resultaat uit Treasury.

Op de volgende pagina is het Renteschema opgenomen uit de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie, waarmee inzicht wordt gegeven in de rentelasten, de rentebaten, het renteresultaat en de wijze van toerekening van de rente aan investeringen.

Renteschema:

Rentelasten externe financiering (lange financiering)	€ 104.000
Rentebaten	- € 1.000
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 103.000
Af: toerekening rente aan gronden die in erfpacht zijn uitgegeven (projectfinanciering)	- € 85.000
Totaal van de aan de overige vaste activa toe te rekenen externe rente	€ 18.000
Rente over het eigen vermogen (een rentevergoeding van 2,5%)	€ 38.000
Totaal van de aan de overige vaste activa toe te rekenen rente	€ 56.000
De aan de overige vaste activa toegerekende rente (o.b.v. renteomslagpercentage van 3%)	- € 62.000
Begroot renteresultaat (voordelig)	€ 6.000

Het resultaat uit Treasury (opgenomen in programma 3) komt uit op € 44.000 (voordelig) en is als volgt opgebouwd:

* Renteresultaat: € 6.000.

* Rentevergoeding eigen financieringsmiddelen (reserves): € 38.000.

Ten opzichte van de begroting 2018 is het resultaat uit treasury gedaald met € 16.000. Dit is in onderstaande tabel inzichtelijk gemaakt.

	Begroting 2019	Begroting 2018
Renteresultaat	6.000	5.000
Rentevergoeding eigen financieringsmiddelen (reserves)	38.000	55.000
Resultaat uit Treasury	44.000	60.000

De rentevergoeding over de eigen financieringsmiddelen (reserves) is gedaald als gevolg van de geraamde afbouw van reserves.

Paragraaf 5 – Verbonden partijen

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2019

We zetten het beleid ongewijzigd voort.

Visie en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee Regio Rivierenland een bestuurlijke en financiële band heeft. In de begroting en jaarstukken wordt aandacht besteed aan de verbonden partijen. Dit is vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's die samenhangen met verbonden partijen.

In de financiële verordening is bepaald dat nieuwe verbonden partijen en wijzigingen in bestaande verbonden partijen of eventuele problemen en beëindiging van bestaande verbonden partijen in deze paragraaf behandeld dienen te worden.

Nieuwe verbonden partijen of wijzigingen

Er worden in 2019 geen mutaties in verbonden partijen verwacht.

Ongewijzigde verbonden partijen

Deelname in vennootschappen

ARN B.V.

De Regio participeert in de afvalverbrandingsinstallatie van ARN B.V. te Weurt. De aandelen zijn als volgt over de verschillende aandeelhouders verdeeld:

Milieusamenwerking Afvalverwijdering Regio Nijmegen (MARN)	3.750	aandelen
Regio De Vallei	1.176	aandelen
Regio Rivierenland	588	aandelen
Door de rechtspersoon gehouden eigen aandelen	490	aandelen
Remondis Nederland B.V.	3.996	aandelen
Totaal	10.000	aandelen

De Regio heeft 588 aandelen van nominaal € 454 waarvan 100% is gestort. De totale waarde (verkoopprijs) van de deelneming bedraagt € 266.952. Omdat we een kapitaalbelang hebben van meer dan 5% vallen de (dividend)opbrengsten van de deelneming onder de deelnemingsvrijstelling en hoeven we hierover geen vennootschapsbelasting te betalen.

Relevante cijfers van Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN B.V.)

	(x € 1.000)
Eigen vermogen 31 december 2016	17.593
Vreemd vermogen 31 december 2016	54.851
Balanstotaal 31 december 2016	72.444
Netto resultaat 2016	512

De cijfers zijn overgenomen uit de jaarrekening 2016 van afvalenergiecentrale ARN B.V. Over 2017 zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Deelname in samenwerkingsverbanden

Regio Rivierenland heeft geen bestuurlijke en/of financiële belangen in andere samenwerkingsverbanden.

Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage

Totaaloverzicht

Overzicht van baten en lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>		Rekening 2017	B 2018 t/m AB mrt	Begroting 2019
Lasten				
1. Regionale samenwerking		2.802	1.088	1.128
2. Contractgestuurde dienstverlening		5.952	5.757	6.704
3. Algemene baten en lasten		0	1.536	1.818
Totaal lasten		8.754	8.381	9.650
Baten				
1. Regionale samenwerking		786	25	0
2. Contractgestuurde dienstverlening		5.861	6.243	7.173
3. Algemene baten en lasten		0	159	220
Voordeel huisvestingskosten		149	148	0
Totaal baten		6.796	6.575	7.393
Gemeentelijke bijdrage				
1. Regionale samenwerking		1.786	1.820	1.990
2. Contractgestuurde dienstverlening		0	0	0
3. Algemene baten en lasten		0	38-	34-
Voordeel huisvestingskosten		116-	148-	0
Totaal gemeentelijke bijdrage		1.670	1.634	1.956
Saldo van baten en lasten		288	172	301
Mutaties reserves				
1. Regionale samenwerking	Onttr.	369	0	0
	Stortr.	0	0	0
2. Contractgestuurde dienstverlening	Onttr.	157	166	295
	Stortr.	66	0	0
3. Algemene baten en lasten	Onttr.	0	6	6
	Stortr.	0	0	0
Resultaat		172-	0	0

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage <i>Bedragen x € 1.000</i>		Rekening 2017	B 2018 t/m AB mrt	Begroting 2019
1. Regionale samenwerking		1.786	1.820	1.990
2. Contractgestuurde dienstverlening		0	0	0
3. Algemene baten en lasten		0	38-	34-
Voordeel huisvestingskosten		116-	148-	0
Totaal		1.670	1.634	1.956
				19,7%

De gemeentelijke bijdrage in de begroting 2019 komt uit op een bedrag van € 8,11 per inwoner. Dat is hoger dan in voorgaande jaren. De mutaties worden hierna toegelicht.

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

Als we het voordeel huisvestingskosten buiten beschouwing laten, in verband met het feit dat GGD Gelderland-Zuid de huur heeft opgezegd, geeft de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage het volgende beeld:

Gemeentelijke bijdrage	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Gemeentelijke bijdrage programma 1 t/m 3	1.786.000	1.782.000	1.956.000
Aantal inwoners	238.326	239.907	241.254
Bedrag per inwoner (excl. voordeel huisvestingskosten)	7,49	7,43	8,11

Toelichting:

Als gevolg van de in 2018 doorgevoerde wijzigingen in de topstructuur en overige kostenbesparingen kon de gemeentelijke bijdrage in de programmabegroting 2018 worden verlaagd, ondanks de begrote stijging van de salariskosten in de begroting 2018 met 3%.

De in de begroting 2018 verwerkte salariskostenstijging met 3% is als volgt opgebouwd:

- stijging van de pensioenpremies op 1 januari 2017: 1,5%.
- geraamde stijging van de salarissen na 1 mei 2017 (CAO-stijging): 1,5%.

De werkelijke stijging van de salariskosten in 2018 bedraagt 6,5% en bestaat uit een stijging van de salarissen conform CAO-afspraken over de periode 1.5.2017 t/m 31.12.2018 (+3,25%), stijging van de pensioenpremies op 1-1-2017 én op 1-1-2018 (+ 2,25%), uitbetaling bovenwettelijke verlofuren via het IKB (+ 0,8%) en hogere premies voor de werknemersverzekeringen en zorgverzekeringswet (+ 0,2%). De werkelijke salariskostenstijging valt in 2018 derhalve 3,5% hoger uit dan begroot. Het effect op de gemeentelijke bijdrage schatten we in op een bedrag van ca. € 50.000 (nadeel). Via de bestuursrapportage 2018 wordt het financiële nadeel in de begroting 2018 verwerkt.

De stijging van de gemeentelijke bijdrage in de begroting 2019 is in onderstaand overzicht gespecificeerd.

Gemeentelijke bijdrage in de begroting 2018	€ 1.634.000	
In de gemeentelijke bijdrage 2018 opgenomen voordeel huisvestingskosten (in de programmabegroting 2019 is geen voordeel huisvestingskosten meer geraamd i.v.m. de huuropzegging door GGD Gelderland-Zuid)	€ 148.000	
Gemeentelijke bijdrage begroting 2018 bij programma 1 t/m 3	€ 1.782.000	
Mutaties in de begroting 2019:		
Ondersteuning voor Wonen (conform bestuurlijke besluitvorming)	€ 60.000	N
Uitvoeringsbudget voor het Regionaal Investeringsfonds (conform bestuurlijke besluitvorming)	€ 20.000	N
Lager resultaat uit Treasury	€ 16.000	N
Aframing budget voor onvoorziene uitgaven	€ - 10.000	V
Lagere last voor de heffing van vennootschapsbelasting	€ - 2.000	V
Stijging van de salariskosten, per saldo met 6,25%	€ 90.000	N
<i>Dit betreft een extra stijging ten opzichte van de begroting in 2018 met 3,50% en een verwachte stijging in 2019 (overeenkomstig de in de Kaderbrief vastgelegde uitgangspunten voor de begroting 2019) met 2,75%.</i>		
Gemeentelijke bijdrage in de begroting 2019	€ 1.956.000	

Gemeentelijke bijdrage begroting 2018

Overzicht besluiten Algemeen Bestuur na vaststelling programmabegroting 2018

Nr.	Omschrijving	Bedrag x € 1.000	I/S	Datum besluit
	Gem. bijdrage programmabegroting 2018	1.634		
	Door het Algemeen Bestuur vastgestelde wijzigingen van de (concept)programmabegroting 2018: geen mutaties of wijzigingen			
	Geen begrotingswijzigingen t/m AB van maart 2018			
	Gem. bijdrage begr. 2018 (t/m AB mrt 2017)	1.634		
	<i>De begrotingswijzigingen vanaf april 2018 worden in de Bestuursrapportage 2018 verwerkt.</i>			

Verschillenanalyse per programma

Programma 1 Regionale Samenwerking				Bedragen x € 1.000	
	B 2018 t/m AB mrt	Begroting 2019		Verschil	Impact op gemeentelijke bijdrage
Lasten	1.088	1.128	→	40	
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Lasten voor de ondersteuning door de Regio op het gebied van Wonen. Deze lasten werden voorheen ook door de gemeenten betaald, maar zijn in 2019 voor het eerst in de programmabegroting verwerkt, overeenkomstig bestuurlijke besluitvorming (AB van maart 2018).			60	60
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Uitvoeringsbudget voor RIF-projecten, overeenkomstig bestuurlijke besluitvorming (AB van maart 2018). De bijdrage van € 3 per inwoner wordt volledig inzet voor subsidiëring van RIF-projecten. Voor de uitvoeringskosten was nog geen budget in de begroting opgenomen.			20	20
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Lagere projectgerelateerde lasten in de begroting (€ 25.000) en lagere salarislasten voor directe projectondersteuning (€ 15.000). Hiertegenover staat een verlaging van de project-opbrengsten met € 25.000.			40-	15-
Alle producten	Stijging van de overheadkosten die binnen programma 3 'Algemene baten en lasten' worden verantwoord en via de gemeentelijke bijdrage van programma 1 'Regionale samenwerking' worden gefinancierd (€ 105.000). Het bedrag heeft volledig betrekking op de stijging van salariskosten van ondersteunend personeel. Rekening houdend met de lagere salarislasten voor directe projectondersteuning (€ 15.000) is per saldo sprake van een stijging van de gemeentelijke bijdrage met € 90.000.				105
Baten	25	0	→	25-	
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	In de begroting 2018 is een bedrag voor te realiseren projectgerelateerde opbrengsten opgenomen van € 25.000. Dit bedrag is uit de begroting 2019 gehaald, samen met een verlaging van de projectgerelateerde lasten van € 40.000.			25-	
Gemeentelijke bijdrage	1.820	1.990	→	170	170

Programma 2 Contractgestuurde dienstverlening				Bedragen x € 1.000	
	B 2018 t/m AB mrt	Begroting 2019		Verschil	Impact op gemeentelijke bijdrage
Lasten	5.757	6.704	→	947	
Alle producten	Hogere salarislasteren en overige directe kosten bij de uitvoeringstaken van Contractgestuurde dienstverlening en RMC-projecten, per saldo.			231	
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	Hogere projectkosten. Deze worden volledig gefinancierd door hogere rijksbijdragen/subsidies.			142	
Inkoopondersteuning	De personele uitbreiding die in de begroting 2018 is verwerkt wordt anders ingevuld, waardoor de salarislasteren en de DVO-opbrengsten lager uitvallen in de begroting.			60-	
Ondersteuning Wmo/Jeugd	Een nieuwe uitvoeringstaak in de begroting 2019.			903	
Basismobiliteit (Versis)	Lagere lasten bij Basismobiliteit, met name voor de uitvoering van het OV-Vangnet vervoer. Ook de opbrengsten bij Basismobiliteit zijn daardoor lager.			269-	
Baten	6.243	7.173	→	930	
Alle producten	In de begroting 2019 zijn de tarieven bijgesteld conform de stijging van de salariskosten. Hierdoor zijn de geraamde DVO-opbrengsten voor de uitvoeringstaken gestegen t.o.v. de begroting 2018.			140	
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	Hogere rijksbijdrage RMC en hogere projectinkomsten door hogere subsidies van het Rijk.			168	
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	Lagere inkomsten uit detacheringen van RMC-personeel.			55-	
Inkoopondersteuning	De personele uitbreiding die in de begroting 2018 is verwerkt wordt anders ingevuld, waardoor de salarislasteren en de DVO-opbrengsten lager uitvallen in de begroting.			105-	
Ondersteuning Wmo/Jeugd	Een nieuwe uitvoeringstaak in de begroting 2019. Het verschil met de hogere lasten bedraagt € 108.000 en heeft te maken met de aan Wmo/Jeugd toegerekende overhead, die in programma 3 is verantwoord.			1.011	
Versis/Basismobiliteit	Lagere inkomsten bij Basismobiliteit, met name bij de uitvoering van het OV-Vangnet vervoer. Het verschil met de lagere lasten bedraagt € 40.000 en heeft te maken met de aan Basismobiliteit toegerekend overhead, die in programma 3 is verantwoord.			229-	
Gemeentelijke bijdrage	0	0	→	0	0

Programma 3 Algemene baten en lasten				Bedragen x € 1.000	
	B 2018 t/m AB mrt	Begroting 2019		Verschil	Impact op gemeentelijke bijdrage
Lasten	1.536	1.818	→	282	
Overhead	Taakveld 0.4: hogere kosten van overhead.			193	
Treasury	Taakveld 0.5: rentelasten financiering gronden die in erfpacht zijn uitgegeven. De rentelasten en de daarmee samenhangende inkomsten uit de erfpachtcanon zijn in de begroting 2019 bij programma 3 verantwoord.			85	
Treasury	Taakveld 0.5: resultaat uit treasury, bestaande uit het saldo van de betaalde financieringsrente en de aan andere taakvelden toegerekende rente. Volgens de Notitie rente 2017 van de BBV-Commissie moet de toegerekende rente als negatieve rentelast op het taakveld Treasury worden verantwoord.			16	16
Onvoorziene uitgaven	Taakveld 0.8 centraal budget voor onvoorziene uitgaven.			10-	10-
Vennootschapsbelasting	Taakveld 0.9: centraal budget voor de heffing van vennootschapsbelasting.			2-	2-
Baten	159	220	→	61	
Treasury	Taakveld 0.5: rentelasten financiering gronden die in erfpacht zijn uitgegeven. De rentelasten en de daarmee samenhangende inkomsten uit de erfpachtcanon zijn in de begroting 2019 bij programma 3 verantwoord.			85	
Overhead	Taakveld 0.4: in de begroting 2018 bij de baten verwerkte bijdrage voor de beheerskosten van Basismobiliteit (Versis). In de begroting 2019 gaat de toerekening van overhead o.b.v. dezelfde systematiek van kostentoerekening en -verdeling als bij de andere producten in de begroting.			24-	
Gemeentelijke bijdrage	38-	34-	→	4	4

Het voordeel Huisvestingskosten is niet binnen één van de programma's opgenomen, maar wordt in de begroting als afzonderlijke post verantwoord. Als gevolg van de huuropzegging door GGD Gelderland-Zuid ontstaat een financieel nadeel en is er geen voordeel huisvestingskosten meer in de begroting 2019 geraamd. Onderstaand overzicht laat het effect op de gemeentelijke bijdrage zien.

Voordeel huisvestingskosten			Bedragen x € 1.000	
	Begroting 2018	Begroting 2019	Verschil	Impact op gemeentelijke bijdrage
Baten:				
Voordeel huisvestingskosten	148	0	148 -	148
Gemeentelijke bijdrage	-148	0	148	148

Uitgangspunten programmabegroting 2019

De uitgangspunten voor de programmabegroting 2019 zijn vastgesteld in de Kaderbrief Programmabegroting 2019, die het Algemeen Bestuur in de vergadering van 13 december 2017 heeft vastgesteld.

Algemeen

Basis vormt het bestaande beleid zoals geformuleerd en geraamd in de Programmabegroting 2018 inclusief de begrotingswijzigingen tot en met de besluitvorming in het Algemeen Bestuur t/m maart 2018.

Aantallen inwoners

Voor de vaststelling van de aantallen inwoners per gemeente worden, conform de in de gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland opgenomen bepalingen, de openbaar gemaakte bevolkingscijfers van het CBS aangehouden naar de stand van 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. Voor 2019 worden de voorlopige inwoneraantallen op 1 januari 2018 gehanteerd.

Prijsindexering

In verband met de noodzaak (bestuurlijke opdracht) om kostenbesparingen te realiseren is in de begroting 2019 geen prijsindexering toegepast bij de kostenbudgetten.

Salariskosten

Algemeen uitgangspunt is, dat de personele formatie en de bijbehorende salariskosten voor de begroting 2019 worden geraamd op basis van de actuele personele formatie in februari/maart 2018. In het voorjaar van 2018 wordt het functiewaarderingssysteem HR21 van de VNG ingevoerd. HR21 is een gemeenschappelijke meetlat voor functiebeschrijvingen en -waarderingen. Dit heeft mogelijk nog financiële gevolgen die op dit moment nog niet bekend zijn en daarom niet in de cijfers van deze programmabegroting 2019 zijn verwerkt.

In de begroting 2019 is rekening gehouden met een stijging van de salariskosten in 2019 ten opzichte van 2018 met 2,75% overeenkomstig de vastgestelde Kaderbrief. Dit betreft een inschatting van de stijging in 2019 van de CAO-lonen plus een premiestijging voor pensioenen en werknemersverzekeringen.

Daarnaast hebben we te maken met een werkelijke stijging van de salariskosten in 2018, die aanzienlijk hoger uitvalt dan de raming waarmee in de programmabegroting 2018 rekening is gehouden. In de begroting 2018 is een salariskostenstijging verwerkt van 3%, bestaande uit 1,5% hogere pensioenpremies en 1,5% hogere salarissen en IKB-uitbetalingen. De werkelijke stijging van de salariskosten in 2018 bedraagt 6,5% en bestaat uit een stijging van de salarissen conform CAO-afspraken over de periode 1.5.2017 t/m 31.12.2018 (+3,25%), stijging van de pensioenpremies op 1-1-2017 én op 1-1-2018 (+ 2,25%), uitbetaling bovenwettelijke verlofuren via het IKB (+ 0,8%) en hogere premies voor de werknemersverzekeringen en zorgverzekeringswet (+ 0,2%). De werkelijke salariskostenstijging valt in 2018 derhalve 3,5% hoger uit dan begroot.

In totaal bedraagt de stijging van de salariskosten in de begroting 2019 6,25% (3,5% extra stijging in 2018 en een stijging van 2,75% in 2019).

Rente investeringen en reserves en voorzieningen

Basis vormt hiervoor de nota "reserves en voorzieningen". Voor de rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves) hanteren wij in de begroting 2019 een rente van 2,5%, overeenkomstig de nieuwe voorschriften uit de Notitie Rente 2017 van de BBV-Commissie. Voor de toerekening aan investeringen hanteren we een omslagrente van 3%.

Vennootschapsbelastingplicht

De invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven per 1 januari 2016 heeft gevolgen voor Regio Rivierenland. Bij de taken die als ondernemersactiviteit worden aangemerkt moet over de behaalde (fiscale) winsten vennootschapsbelasting worden afgedragen, tenzij één van de in de wet opgenomen vrijstellingen van toepassing is.

BTW

De begroting van de lasten bij de programma's Regionale samenwerking, Contractgestuurde dienstverlening en Algemene baten en lasten is exclusief de compensabele BTW.

Meerjarenbegroting

In de meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met de bekende meerjarige aanpassingen, zoals mutaties op het gebied van salarissen en eventuele prijsontwikkelingen.

Uiteenzetting financiële positie

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

De belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten ten aanzien van de financiële positie zijn:

- Een stijging van de salarissen en premies voor pensioenen en werknemersverzekeringen in de begroting 2019 met 6,25%, bestaande uit 3,5% extra stijging in 2018 en een geraamde stijging van 2,75% in 2019.
- Voor de regionale, landelijke en internationale (Brussel) profilering van de merknaam FruitDelta Rivierenland en de versterking van het imago van de Regio is in de begroting 2019 een budget voor Lobby & Branding opgenomen van € 60.000, gelijk aan het budget in de begroting 2018.
- De reserves worden de komende jaren afgebouwd en ingezet voor de dekking van lasten waarvoor ze zijn gevormd. Gevolg hiervan is een geleidelijke verschuiving van financiering met eigen financieringsmiddelen (reserves) naar externe financiering. Hierdoor nemen de (externe) rentelasten toe. Zolang de marktrente op de huidige lage stand blijft, zal het effect op de gemeentelijke bijdrage beperkt blijven.

Personeelskosten

Het totaal van de geraamde salarislasten (inclusief sociale lasten) in de begroting 2019 bedraagt € 4.388.000. Dit is inclusief de personele uitbreiding voor Programmabureau Wmo/Jeugd. De regionale ondersteuning op het gebied van Wmo en jeugdhulp voor 8 gemeenten is een taak die wij per 1 april 2018 overnemen van de gemeente Tiel.

Investerings Regiokantoor

Via deze begroting worden geen kredieten gevraagd voor nieuwe investeringen. Lopende investeringstrajecten op het gebied van ICT kunnen uit de bestaande investeringskredieten worden gefinancierd. In het kader van de nieuwe huisvestingssituatie zullen nog wel investeringen in de kantoorpanden noodzakelijk zijn, maar deze worden meegenomen in de lopende onderzoeken en bestuursvoorstellen rondom de nieuwe huisvestingssituatie. De financiële consequenties hiervan worden in de begroting verwerkt nadat bestuurlijke besluitvorming heeft plaatsgehad.

Reserves en voorzieningen

In het navolgende overzicht is de verwachte stand van de reserves opgenomen per 1 januari 2019 en de vermeerderingen en verminderingen en de verwachte eindstand op 31 december 2019. De berekening is gebaseerd op de werkelijke standen per 1 januari 2018 en de geraamde mutaties in 2018 en 2019.

Overzicht reserves Bedragen x € 1.000	Stand 31-12-2018	Toevoegingen 2019	Onttrekkingen 2019	Stand 31-12-2019
Algemene reserves				
Algemene reserve Regiokantoor	474			474
Risicoreserve Contractgest. Dienstverlening	93		36	57
Subtotaal algemene reserves	567	0	36	531
Regionaal Meld en Coördinatiepunt (RMC)	317		88	229
Speerpuntberaden	43			43
Klimaatbeheersing	31		6	25
Communicatie	9			9
Desintegratiekosten ontvlechtingen	544		170	374
Revolverend fonds Contractgest. Dienstverl.	5			5
Subtotaal bestemmingsreserves	949	0	265	684
Totaal	1.516	0	301	1.215

Toelichting bij de reserves:

De actuele verwachting is dat van de reserves in 2018 een bedrag van € 377.000 wordt ingezet en in 2019 een bedrag van € 301.000. De reserves worden ingezet overeenkomstig de doelstellingen waarvoor de reserves zijn gevormd. Reserves worden gebruikt om incidentele kosten of financiële nadelen op te kunnen vangen. Structurele inzet van de reserves proberen we te beperken om te voorkomen, dat met het afbouwen van de reserves financiering van een deel van de doorlopende (structurele) lasten binnen onze begrotingskaders niet meer mogelijk is.

Voorzieningen

Overzicht voorzieningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand 31-12-2018	Toevoegingen 2019	Onttrekkingen 2019	Stand 31-12-2019
Voorzieningen ter equalisatie van kosten				
Onderhoud gebouwen Tiel	210	66	200	76
Totaal voorzieningen	210	66	200	76

Toelichting bij de voorzieningen:

De toevoegingen en onttrekkingen zijn afgeleid uit het recentelijk geactualiseerde meerjarig onderhoudsplan van onze 2 panden in Tiel (J.S. de Jongplein en Burg. van Lidth de Jeudelaan)

Geprognosticeerde balans

Activa (x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019
Totaal vaste activa	4.623	4.339	4.089
Totaal vlottende activa	2.905	1.844	1.409
Totaal activa	7.528	6.183	5.498
Passiva (x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019
Eigen vermogen	2.065	1.516	1.215
Voorzieningen	174	210	76
Vaste schulden langer dan één jaar	2.313	2.063	1.813
Totaal vaste passiva	4.552	3.789	3.104
Totaal vlottende passiva	2.976	2.394	2.394
Totaal passiva	7.528	6.183	5.498

Toelichting bij de geprognosticeerde balans:

In de cijfers is geen rekening gehouden met een nieuw aan te trekken langlopende lening, omdat het onderzoek naar de nieuwe huisvestingssituatie nog niet is afgerond. Afhankelijk van de bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot het gebruik en de eigendom van de panden, moet additionele (langlopende) financiering geregeld worden. Pas na bestuurlijke besluitvorming worden de effecten hiervan in de begroting verwerkt.

Financiële kengetallen

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Deze wijziging heeft betrekking op het opnemen van een uniforme set financiële kengetallen in de begroting, waaronder de volgende, die relevant en toepasselijk zijn voor Regio Rivierenland:

- netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- solvabiliteitsratio
- structurele exploitatieruimte

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kaderstellende rol van het bestuur. Hierna nemen wij de kengetallen op, die verplicht in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Regio Rivierenland heeft geen leningen verstrekt aan derden.

De uitkomst van de gecorrigeerde netto schuldquote is daardoor gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserves als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. In het algemeen wordt een getal tussen de 25 en 40% als een gezonde positie gezien.

Regio Rivierenland heeft een gezonde solvabiliteitspositie, ondanks het feit dat de solvabiliteitsratio de komende jaren terugloopt tot onder de 25%. Dit heeft te maken met de afbouw van de reserves, ondermeer in de kader van de voorfinanciering voor het glasvezelproject.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een ruimte van meer dan 1% geeft voldoende ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

Tabel met kengetallen:

	Realisatie 2017	Raming 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Netto schuldquote	28%	32%	30%	30%	30%	30%
Solvabiliteitsratio	27%	25%	22%	22%	22%	22%
Structurele exploitatieruimte	2%	0%	0%	0%	0%	0%

Toelichting bij de tabel met kengetallen:

- De netto schuldquote blijft redelijk constant op een niveau van 30%.
- De solvabiliteitsratio daalt tot beneden de 25%. Dit wordt veroorzaakt door de afbouw van reserves, ondermeer ten behoeve van de voorfinanciering van het glasvezelproject (breedband). Op het moment dat de voorfinancieringslasten worden aangezuiverd stijgt de solvabiliteitsratio weer tot boven 25%.
- De structurele exploitatieruimte komt vanaf 2018 uit op 0%, omdat we uitgaan van structureel evenwicht in de begroting. Het saldo van de structurele baten en lasten en de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves bedraagt in onze begroting nihil, waardoor ook het percentage van de structurele exploitatieruimte uitkomt op 0%. We kunnen het (structurele) budget voor onvoorziene uitgaven inzetten voor het opvangen van tegenvallers binnen de exploitatie.

Kengetallen zijn momentopnamen. Gewijzigde omstandigheden kunnen een behoorlijk effect hebben op de ratio's met betrekking tot onze liquiditeits- en solvabiliteitspositie en de uitkomsten van de exploitatie. In de paragraaf 'Weerstandvermogen en risicobeheersing' is een opsomming gegeven van een aantal financiële risico's, die hun impact kunnen hebben op onze financiële positie en de uitkomsten van de berekende kengetallen.

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten

De belangrijkste ontwikkeling in de gemeentelijke bijdrage voor de jaren 2019 en verder zijn naar verwachting:

1. Voor de jaarlijkse stijging van de salarissen, pensioenlasten en indexering van kostenbudgetten zijn indicatieve percentages opgenomen. In de jaarlijkse Kaderbrief bij de Programmabegroting worden de definitieve percentages vastgesteld.
2. De stijging van de uurtarieven bij Contractgestuurde dienstverlening houden gelijke tred met de ontwikkeling van de salariskosten en overige mutaties in kostenbudgetten.

Meerjarenraming

Bedragen x € 1.000	Begroting 2019	2020	2021	2022
Lasten				
1. Regionale samenwerking	1.128	1.128	1.128	1.128
2. Contractgestuurde dienstverlening (CgD)	6.704	6.704	6.704	6.704
3. Algemene baten en lasten	1.818	1.818	1.818	1.818
Meerjarige aanpassingen				
Salarissen en pensioenen		125	255	390
Indexering kostenbudgetten		20	40	60
Resultaat uit Treasury		10	20	30
Overige mutaties				
Totaal lasten	9.650	9.805	9.965	10.130
Baten				
1. Regionale samenwerking	0	0	0	0
2. Contractgestuurde dienstverlening (CgD)	7.173	7.173	7.173	7.173
Stijging uurtarieven CgD/opbrengsten RMC		90	183	279
3. Algemene baten en lasten	220	220	220	220
Voordeel huisvestingskosten	0	0	0	0
Totaal baten	7.393	7.483	7.576	7.672
Gemeentelijke bijdrage				
1. Regionale samenwerking	1.990	2.045	2.102	2.161
2. Contractgestuurde dienstverlening (CgD)	0	0	0	0
3. Algemene baten en lasten	34-	24-	14-	4-
Voordeel huisvestingskosten	0	0	0	0
Totaal gemeentelijke bijdrage	1.956	2.021	2.088	2.157
Saldo van baten en lasten	301-	301-	301-	301-
Storting (+) / onttrekking (-) reserves				
1. Regionale samenwerking		0	0	0
2. Contractgestuurde dienstverlening	295-	295-	295-	295-
3. Algemene baten en lasten	6-	6-	6-	6-
Totaal mutaties reserves	301-	301-	301-	301-
Resultaat	0	0	0	0

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Rek. 2017	B 2018 t/m AB mrt	2019	2020	2021	2022
Gemeentelijke bijdrage	1.670	1.634	1.956	2.021	2.088	2.157
Totaal	1.670	1.634	1.956	2.021	2.088	2.157
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar		-2,2%	19,7%	3,3%	3,3%	3,3%

Toelichting bij de tabel:

De in de meerjarenraming opgenomen stijging van de gemeentelijke bijdrage met 3,3% per jaar is het gevolg van een voortzettende daling van het resultaat uit Treasury in verband met de afbouw van reserves (+ 0,5%) en salariskostenstijgingen (+ 2,8%).

In de bedragen van de gemeentelijke bijdrage is de bijdrage voor het Regionaal Investeringsfonds (RIF) nog niet verwerkt. Hiervoor hebben de gemeenten in 2017 een bedrag van € 3 per inwoner betaald. Een bijdrage voor het RIF in 2019 is nog niet door alle gemeenten vastgelegd.

Uitgangspunten bij de meerjarenraming

Algemeen

De meerjarenraming geeft een indicatie van de verwachte begrotingssaldi in de periode 2019 t/m 2022. De uitgangspunten komen overeen met de Kaderbrief programmabegroting 2019.

Salarissen

Voor de meerjarenraming zijn we uitgegaan van een gemiddelde stijging van de salarissen en pensioenpremies na 2019 met gemiddeld 2,8% per jaar. Als de werkelijke salariskostenstijging in enig jaar anders uitvalt, wordt de begroting hierop aangepast.

Prijsontwikkelingen

In het kader van de meerjarenraming is de prijsontwikkeling vastgesteld op een percentage van 1%. De prijsindex van 1% is alleen toegepast op de materiële uitgaven, waarbij sprake is van een stijgend prijsniveau.

Kapitaallasten

In de meerjarenbegroting zijn de kapitaallasten voor 2020 en verder vastgesteld op het niveau van 2019. In de meerjarenraming zijn geen aanpassingen opgenomen voor de kapitaallasten, vanwege het feit dat het uitsluitend om vervangingsinvesteringen gaat.

Afbouw reserves/resultaat uit Treasury

Als gevolg van de afbouw van reserves en de daarmee samenhangende toename van de externe financiering (structureel vanaf 2019) stijgen de rentelasten en daalt het resultaat uit Treasury met € 10.000 per jaar.

Inzet reserves

De inzet van reserves in de meerjarenraming hebben we gelijk gehouden aan het niveau in de begroting 2019, omdat we bij het opstellen van de begroting 2019 geen exacte inschatting kunnen maken van de ontwikkelingen die van invloed zijn op de hoogte van de baten en lasten en het begrotingsresultaat in de jaren na 2019.

Overzicht gemeentelijke bijdragen programmabegroting 2019

	Primitieve begroting 2019	Buren	Culemborg	Geldermalsen	Lingewaal	Maasdriel	Neder-Betuwe	Neerijnen	Tiel	West Maas en Waal	Zaltbommel	Totaal regio gemeenten
Aantal inwoners per 1 januari 2018:												
Regio Rivierenland	241.254	26.359	28.195	26.823	11.137	24.327	23.614	12.401	41.469	18.907	28.022	241.254
Programma 1: Regionale samenwerking	1.990.519	217.481	232.629	221.309	91.888	200.715	194.832	102.317	342.149	155.996	231.202	1.990.519
Algemene bestuursondersteuning	649.637	70.978	75.922	72.228	29.989	65.507	63.587	33.393	111.666	50.912	75.456	649.637
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	1.340.882	146.502	156.707	149.081	61.899	135.209	131.246	68.924	230.483	105.085	155.745	1.340.882
Programma 3: Algemene baten en lasten	-34.000	-3.715	-3.974	-3.780	-1.570	-3.428	-3.328	-1.748	-5.844	-2.665	-3.949	-34.000
Treasury	-44.000	-4.807	-5.142	-4.892	-2.031	-4.437	-4.307	-2.262	-7.563	-3.448	-5.111	-44.000
Onvoorzien uitgaven	10.000	1.093	1.169	1.112	462	1.008	979	514	1.719	784	1.162	10.000
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal gemeentelijke bijdrage 2019	1.956.519	213.766	228.655	217.529	90.319	197.287	191.505	100.569	336.305	153.332	227.253	1.956.519

- per email verzonden -

Aan:

- het College van Burgemeester en Wethouders van de lidgemeenten van Regio Rivierenland
t.a.v. de secretaris
- de raden van de lidgemeenten van Regio Rivierenland
t.a.v. de griffier

Uw kenmerk	:	Inlichtingen	:	R.J.H. Janssen
Ons kenmerk	:	Doorkiesnr.	:	0344-638548
Datum	:	Emailadres	:	rjanssen@regiorivierenland.nl
		Bereikbaar	:	ma t/m do en vrijdagochtend

Onderwerp : Zienswijzen bij de jaarstukken 2017 van Regio Rivierenland

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij ontvangt u de jaarstukken 2017 van Regio Rivierenland ten behoeve van de bespreking in uw college en raad. De jaarstukken 2017 zijn behandeld door het Dagelijks Bestuur in de vergadering van 7 maart 2018. Definitieve vaststelling door het Algemeen Bestuur vindt plaats op 20 juni 2018.

De raden kunnen bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de jaarrekening naar voren brengen. Wij verzoeken u uiterlijk 1 juni 2018 de gemeentelijke zienswijzen bij ons in te dienen, zodat alle reacties meegenomen kunnen worden in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 20 juni 2018.

Resultaten jaarrekening 2017

Het resultaat komt uit op een positief saldo van € 172.000, waarvan € 33.000 betrekking heeft op het voordeel huisvestingskosten.

Regionale samenwerking

Bij het programma Regionale samenwerking is een voordelig resultaat gerealiseerd van in totaal € 139.000, ondermeer veroorzaakt door de resultaten bij treasury (renteresultaat), lagere bedrijfsvoeringskosten (wijziging topstructuur en overige kostenbesparingen), onderbesteding bij een aantal werkbudgetten en omdat het budget voor onvoorziene uitgaven in 2017 niet is ingezet. Een uitgebreide toelichting van het resultaat is in de jaarstukken opgenomen bij de toelichting op het overzicht van baten en lasten op de pagina's 30 t/m 37. De structurele kostenvoordelen zijn al meegenomen in de programmabegroting 2018.

Contractgestuurde dienstverlening

De gerealiseerde resultaten op de uitvoeringstaken van Contractgestuurde dienstverlening bedragen per saldo € 43.000. Het resultaat is toegevoegd aan de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.

Voorstel resultaatbestemming jaarrekening 2017

Het Dagelijks Bestuur stelt voor het rekeningresultaat van € 172.000 volledig aan de gemeenten uit te keren.

Gemeenten dienen rekening te houden met mogelijk extra kosten als gevolg van wijzigingen in de huisvestingssituatie die per 1 juli 2018 speelt. Vanaf deze datum heeft GGD Gelderland Zuid de huur opgezegd. Voor de begroting betekent dit een structureel nadeel van € 341.000 aan huurderiving. In 2018 bedraagt de huurderiving € 170.500 (1/2 jaar).

Het uiteindelijke financiële nadeel in de begroting is afhankelijk van de bestuurlijke besluitvorming rondom de nieuwe huisvestingssituatie.

Bij de behandeling en vaststelling op 20 juni 2018 neemt het Algemeen Bestuur een definitief besluit omtrent de resultaatbestemming, waarbij uiteraard rekening gehouden wordt met de gemeentelijke zienswijzen.

Reserves

De reserves zijn in de jaarrekening afgenomen ten opzichte van 2016. De reserves zijn ingezet voor de doelstellingen waarvoor ze zijn gevormd.

Wij nemen aan u met dit schrijven voldoende te hebben geïnformeerd.

De reactie van uw gemeente zien wij met belangstelling uiterlijk 1 juni 2018 tegemoet.

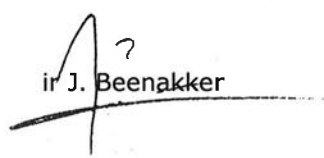
Hoogachtend,
Het Dagelijks Bestuur van Regio Rivierenland,
de secretaris,

drs. L.H. Derksen

de voorzitter,

ir J. Beenakker

Bijlage:
Jaarstukken 2017 van Regio Rivierenland

Een afschrift van deze brief zenden wij ook naar uw gemeentelijk vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland.

JAARSTUKKEN 2017

Jaarverslag en jaarrekening van
Regio Rivierenland over 2017

Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband (gemeenschappelijke regeling) van 10 gemeenten, te weten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Versie voor Algemeen Bestuur d.d. 20 juni
2018

Wat vindt u in de jaarstukken 2017:

Leeswijzer en toelichting op de programma-indeling 3

De jaarstukken 2017 samengevat 5
Een overzicht van de relevante aspecten in de jaarrekening worden hier toegelicht.

Besluitvorming over de jaarstukken 2017 8
Het besluitvormingsproces omtrent deze jaarstukken in beeld.

Jaarverslag: de programmaverantwoording

Per programma brengen we in beeld wat we bereikt hebben en welke kosten dit met zich meebracht.

Programma 1 - Regionale samenwerking 10
Programma 2 - Contractgestuurde dienstverlening 15

Programma's

Jaarverslag: de paragrafen

In de paragrafen maken we een dwarsdoorsnede van de jaarstukken over de thema's die voor onze regio relevant zijn.

Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing 20
Paragraaf 2 - Onderhoud kapitaalgoederen 23
Paragraaf 3 - Bedrijfsvoering 24
Paragraaf 4 - Financiering 26
Paragraaf 5 - Verbonden partijen 29

Paragrafen

Jaarrekening

De jaarrekening geeft een totaaloverzicht van de gerealiseerde baten en lasten. Daarnaast brengen we onze financiële positie in beeld.

1. Overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop 30
2. De balans per 31 december 2017 en de toelichting daarop 38
3. Stand van zaken investeringskredieten 47

Financiën

Bijlagen
1. Overzicht van de gemeentelijke bijdrage 2017 48
2. Controleverklaring 49

Meer informatie kunt u vinden op onze website: <http://www.regiorivierenland.nl/>

Opzet van de jaarstukken

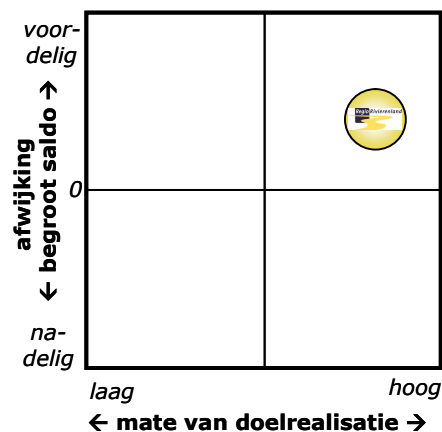
Deze jaarstukken gaan in op de realisatie van de doelstellingen uit de programmabegroting 2017 van Regio Rivierenland. Tevens geven we een financiële verantwoording.

Op 12 oktober 2017 is de Bestuursrapportage 2017 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Daarin hebben we de op peildatum 1 juli 2017 verwachte uitkomsten aan het einde van het jaar gerapporteerd en afwijkingen toegelicht. Per programmaonderdeel zijn daarin de volgende vragen ten aanzien van resultaat, tijd en middelen gesteld:

- 1) Resultaat: Lukt het om de beleidsinhoudelijke afspraken te realiseren?
- 2) Tijd: Is het gewenste (deel)resultaat eind 2017 gerealiseerd?
- 3) Middelen: Zijn de toegekende middelen toereikend?

Door middel van kleuren hebben we de antwoorden op die vragen aangegeven en vervolgens toegelicht.

In de programmaverantwoording van het jaarverslag staan we stil bij de situatie per 31 december 2017. Per programma geven we met behulp van een matrix zoals hieronder weergegeven de eindbalans van de gerealiseerde doelstellingen aan.

Het bolletje geeft de eindbalans van het desbetreffende programma aan. Des te verder het bolletje naar rechts staat (op de horizontale as), des te hoger is de mate van doelrealisatie (de mate waarin de beleidsinhoudelijke afspraken gerealiseerd zijn). Hoe verder het bolletje in de matrix (op de verticale as) van de 0-lijn afstaat, hoe groter de financiële afwijking ten opzichte van het begrote saldo voor bestemming. Per programma geven we een beknopte toelichting op de gepresenteerde eindbalans. Met betrekking tot de middelen presenteren we in een tabel de afwijkingen van het totale programma ten opzichte van de begroting na wijziging.

Vervolgens geven we een overzicht van het neergezette inhoudelijk resultaat per programmaonderdeel. Daarbij maken we een vergelijking met onze prognose bij de bestuursrapportage 2017. De betekenis van de kleuren bij die prognose was:

Inhoudelijk resultaat berap: Lukt het om de beleidsinhoudelijke afspraken te realiseren?

■ Ja, dit gaat zeker lukken ■ Niet zeker of dit gaat lukken ■ Nee, dit gaat niet lukken

Per programmaonderdeel geven we nu aan of het per 31 december 2017 geheel (groen), grotendeels wel (geel) of grotendeels niet (rood) gelukt is om de in de programmabegroting 2017 opgenomen doelstellingen te realiseren.

Principieel gezien betekent 'grotendeels gehaald' een rode score. Aangezien dit geen recht doet aan de bereikte resultaten is door middel van de kleur geel een nuancering aangebracht. De afwijking op tijd komt niet meer terug, aangezien het er om gaat of we de doelstellingen in 2017 hebben gehaald. Vertraging betekent niet gehaald. De inhoudelijke en financiële afwijkingen worden bij ieder programma afzonderlijk toegelicht samen met eventuele wijzigingen in de risico's.

Schematisch overzicht programma-indeling

Begroting/Jaarrekening 2017
Programma 1: Regionale samenwerking
Programma 2: Contractgestuurde dienstverlening
Voordeel huisvestingskosten: Resultaten bij de verhuur van (bedrijfs)panden

Toelichting programma-indeling

In de programma's wordt een onderscheid gemaakt tussen de bestuurlijke en beleidsmatige ondersteuning van de Regio (Programma 1. Regionale samenwerking) en het uitvoerende (dienst)onderdeel van de Regio (Programma 2. Contractgestuurde dienstverlening). De kosten van de regionale samenwerking zijn opgenomen in programma 1. In programma 2 zijn de kosten van de uitvoeringstaken bij Contractgestuurde dienstverlening verantwoord.

In Programma 1 zijn ook de algemene dekkingsmiddelen, de resultaten van de treasury-activiteiten en het budget voor onvoorziene uitgaven opgenomen. Ook de last uit hoofde van te betalen vennootschapsbelasting over de resultaten van ondernemingsactiviteiten is als centrale post binnen programma 1 Regionale samenwerking verantwoord.

Het voordeel Huisvestingskosten is als aparte resultaatpost in de begroting en de jaarrekening opgenomen.

De jaarstukken 2017 samengevat

Terugblik op 2017 - inhoudelijk

Het jaar 2017 heeft o.a. in het teken gestaan van een structuurwijziging. Maar meer in het uitvoeren van het ambtiedocument, de start van FruitDelta, de besluitvorming rond de startnotities en het opstellen van de dienstverleningsovereenkomst Wmo/Jeugd tussen 8 gemeenten. Tevens heeft de implementatie van Basismobiliteit/Versis geleid tot tevredenheid.

Vanaf 1 mei 2017 zijn Huug Derksen en Janneke Hakkert gestart als nieuwe leiding van Regio Rivierenland. Huug als secretaris-directeur en Janneke als manager contractgestuurde dienstverlening.

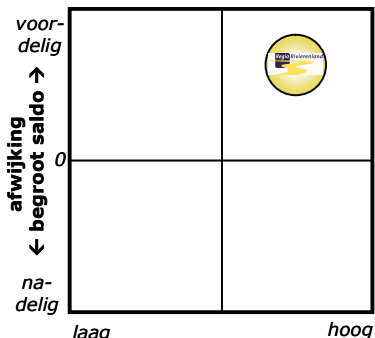
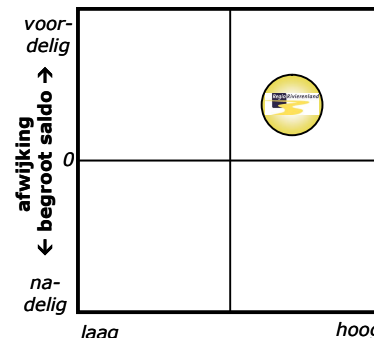
Het jaar 2017 is het eerste volle jaar dat er uitvoering is gegeven aan het ambtiedocument 2016-2020. De eerste resultaten worden zichtbaar maar het is te vroeg om al conclusies te trekken. In 2018 zal een eerste tussentijdse evaluatie worden gedaan.

De start van FruitDelta krijgt qua beeldmerk steeds meer vorm. In 2017 is vooral aandacht besteed aan het neerzetten van het beeldmerk bij o.a. de kersenparty in Tiel, de inspiratiebijeenkomst rond het fruitcorso en het fruitcorso zelf. Als belangrijk vliegwiel heeft het regionaal investeringsfonds gediend. Het initiëren van haalbaarheidsstudies en uitvoeringsprojecten door middel van dit fonds diende vooral ter ondersteuning van het ambtiedocument met de daarin vermelde speerpunten. Het heeft ook positief gewerkt voor de naamsbekendheid van FruitDelta.

In 2017 hebben de portefeuillehouders van de 10 gemeenten aangegeven dat zij op het gebied van duurzaamheid, leefbaarheid en mobiliteit structurele afstemming in regionaal verband willen. Het programma wonen had al een structureel karakter. Middels startnotities is aan de gemeenteraden gevraagd of zij hiervoor toestemming gaven. Aan duurzaamheid en mobiliteit hebben 10 gemeenteraden hun goedkeuring gegeven en aan leefbaarheid 7 gemeenten.

Het programma "Inkoop Wmo/Jeugd" is vanaf 2015 een samenwerking tussen alle gemeenten geweest, waarbij Tiel de rol van centrumgemeente vervulde. Doel was dit programma structureel in te bedden binnen de 10 deelnemende gemeenten. Het programma functioneert goed maar de inbedding is niet gelukt. Aan Regio Rivierenland is door 8 gemeenten (Zaltbommel en Maasdriel niet) gevraagd om dit voor hen te verzorgen. Dit is bevestigend beantwoord door de Regio waarbij de tweede helft van 2017 is gebruikt voor het opstellen van een dienstverleningsovereenkomst.

Tot slot is de implementatie van Basismobiliteit (Versis) goed verlopen en dit heeft tot grote tevredenheid bij opdrachtgevers en vervoerden geleid.

Eindbalans per programma	1. Regionale samenwerking	2. Contractgestuurde dienstverlening
Hiernaast en hieronder presenteren we per programma de eindbalans over 2017. In de leeswijzer is de opzet ervan toegelicht. In de programmaverantwoording geven we een nadere toelichting op de prestaties die we in 2017 hebben neergezet. Onder elke eindbalans vindt u een paginaverwijzing.		
	Meer informatie vanaf pagina 10	Meer informatie vanaf pagina 15

Terugblik op 2017 – financieel en organisatorisch

Resultaten en ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

- Er is alle reden om met tevredenheid terug te kijken naar 2017. De doelstellingen zijn goeddeels gerealiseerd, nieuwe projecten zijn geïnitieerd en de samenwerking met gemeenten en andere partners in de regio is in de volle breedte geïntensiveerd. Daarbij zijn alle taken uitgevoerd binnen de budgettaire kaders van de begroting.
- Via de bestuursrapportage hebben we een aantal budgetten in de begroting 2017 bijgesteld, waaronder de instelling van een budget voor Lobby & Branding van € 120.000. Het nieuwe budget voor Lobby & Branding is in 2017 volledig besteed en ingezet voor het gastheerschap Fruitcorso, de inspiratiebijeenkomst rondom het Fruitcorso, de Kersenparty, deelname KLM Open, communicatie & promotiemateriaal en de opstelling van een strategisch plan Lobby & Branding.
- De gemeentelijke bijdrage is in de bestuursrapportage gehandhaafd op een bedrag van € 1.670.000, gelijk aan het bedrag dat in de programmabegroting 2017 is geraamd.
- De jaarrekening 2017 sluit met een positief resultaat van € 172.000. De financiële voordelen met een structureel karakter zijn voor het grootste deel al meegenomen in de programmabegroting 2018 en werken ook door naar de programmabegroting 2019, die in het voorjaar van 2018 wordt opgesteld.
- Het positieve resultaat van € 172.000 bestaat uit het gerealiseerde resultaat bij programma 1 Regionale samenwerking (in totaal een voordeel van € 139.000) en het voordeel huisvestingskosten (een voordeel t.o.v. de begroting van € 33.000).
- Bij Contractgestuurde dienstverlening zijn de tarieven in 2017 slechts beperkt gestegen (Sociale recherche) of zelfs gedaald (Inkoopbureau). In totaal is bij de contractactiviteiten een positief financieel resultaat gerealiseerd van € 43.000. Dit mooie resultaat is bereikt door het uitvoeren van extra opdrachten, waaronder een grootschalig Wmo-onderzoek voor meerdere gemeenten door onze rechercheurs, procesondersteuning bij aanbestedingstrajecten van Avri en het contractmanagement voor Wmo-diensten door ons Inkoopbureau. Het resultaat van € 43.000 is afgestort naar de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.

Overige ontwikkelingen met financiële gevolgen

- We hebben de ICT-dienstverlening voor Avri in 2017 gecontinueerd en daarvoor een vergoeding ontvangen. De met Avri afgesproken vergoeding voor de ICT-dienstverlening was niet volledig kostendekkend, maar binnen het totaal van onze begroting hebben we dit financiële nadeel kunnen opvangen. Voor het begrotingsjaar 2018 moeten nog afspraken met Avri worden gemaakt. De financiële consequenties zijn afhankelijk van de bestuurlijke besluitvorming over continuering van onze ICT-dienstverlening aan Avri.
- De uitgaven in het kader van het glasvezelproject (realisatie van breedband voor 12.000 adressen in de buitengebieden van Rivierenland) worden voorgefinancierd door Regio Rivierenland. In 2017 is in totaal een bedrag van € 345.000 besteed. Voorfinanciering gebeurt via de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.
- GGD Gelderland-Zuid heeft per 1 juli 2018 de huur opgezegd. De huurderiving bedraagt op jaarbasis € 341.000 (prijspeil 2018). Er ontstaat voor de Regio een financieel nadeel, maar de omvang hiervan kan nog niet worden vastgesteld en is afhankelijk van de afspraken die gemaakt worden en de bestuurlijke besluitvorming rondom de nieuwe huisvestingssituatie.

Financiële kerncijfers 2017

Resultaat jaarrekening 2017 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Resultaat voor mutaties van reserves		Resultaat na mutaties reserves
	Begroot t/m AB dec	Rekening 2017	Rekening 2017
1. Regionale samenwerking	352-	230-	139
2. Contractgestuurde dienstverlening	203-	91-	0
Totaal van de programma's	555-	321-	139
Voordeel huisvestingskosten	0	33	33
RESULTAAT	555-	288-	172

Relatieve afwijking jaarrekening ten opzichte van begroting t/m AB december			
	Lasten	Baten	Gem. bijdrage
1. Regionale samenwerking	-21,7%	-20,3%	ja
2. Contractgestuurde dienstverlening	1,1%	3,1%	nee
Totaal van de programma's	-7,6%	-6,2%	0,0%

De lasten bij programma 1 zijn € 777.000 lager dan begroot (een afwijking van 21,7%). Dit wordt veroorzaakt door lagere uitgaven bij de RIF-projecten (Regionaal Investeringsfonds) én door lagere bedrijfsvoeringskosten.

De gemeenten hebben € 3 per inwoner bijgedragen aan het RIF. De uitgaven in 2017 hebben enkel betrekking op voorschotbetalingen van de toegekende projectsubsidies uit de 1e ronde (toegekende subsidies voorjaar 2017). De voorschotbetalingen op de toegekende projectsubsidies RIF van de 2e ronde (van eind 2017) zijn in januari 2018 gedaan. De uitbetalingen van projectsubsidies RIF lopen door naar 2018. Ook de lagere realisatie van de baten bij programma 1 (een afwijking van 20,3%) wordt veroorzaakt door de doorloop van RIF-projecten naar 2018. De per 31 december 2017 niet bestede middelen van het RIF zijn gereserveerd in de balans.

Een meer uitgebreide toelichting van de afwijkingen is opgenomen bij de verschillenanalyse achterin deze jaarrekening.

De jaarrekening op pagina 30 en verder biedt uitgebreide financiële informatie en toelichtingen.

Besluitvorming over de Jaarstukken 2017

Jan./febr. 2018 **Ambtelijke voorbereiding**

7 maart 2018 **Vaststelling concept jaarstukken Dagelijks Bestuur**

20 juni 2018 **Vaststelling jaarstukken door het Algemeen Bestuur**

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland, gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur tot vaststelling van de jaarstukken 2017,

BESLUIT:

1. De programmarekening 2017 vast te stellen conform voorliggend ontwerp.
2. In te stemmen met de begrotingsoverschrijdingen van de lasten bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening, omdat deze overschrijdingen zijn gedekt door rechtstreeks met de lasten samenhangende extra inkomsten.

Het resultaat vóór mutaties van reserves bedraagt € 288.000 nadelig. Het bedrag van de toevoegingen en onttrekkingen van de reserves komt uit op een onttrekking van per saldo € 460.000. Het gerealiseerde resultaat bedraagt daardoor € 172.000 voordelig. Hierin is ook het voordeel van de huisvestingskosten van € 33.000 verwerkt.

Het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland is bevoegd te beschikken over het saldo van de jaarrekening 2017. Het overschot is in de balans opgenomen onder het eigen vermogen als 'Nog te bestemmen resultaat'.

Ten aanzien van de reserves in de jaarrekening 2017 van Regio Rivierenland is op de volgende pagina een samenvattende toelichting opgenomen. Met het vaststellen van de jaarrekening 2017 worden de mutaties van de reserves geformaliseerd.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 20 juni 2018.

De secretaris,

drs. L.H. Derksen

De voorzitter,

ir. J. Beenakker

In onderstaand overzicht zijn de bedragen opgenomen, die in de jaarrekening 2017 zijn ingezet vanuit reserves en de bedragen die naar reserves zijn afgestort. Voor een meer uitvoerige beschrijving wordt verwezen naar de toelichting op de balansposten bij het onderdeel vaste passiva.

Toevoegingen aan reserves in de jaarrekening 2017:

Risicoreserve CgD (overschotten bij de uitvoeringstaken van CgD)	66.000
Totaal toevoegingen reserves (programma 2)	<u>66.000</u>

Inzet van reserves in de jaarrekening 2017:

Inzet reserves programma 1 Regionale samenwerking	*) 369.000
Inzet reserves programma 2 Contractgestuurde dienstverlening	**) <u>157.000</u>
Mutaties reserves, per saldo een onttrekking van	<u>460.000</u>

*) De inzet van reserves bij programma 1 heeft betrekking op:

Inzet reserve Speerpuntberaden	13.000
Inzet reserve Klimaatbeheersing	6.000
Voorfinanciering uitgaven glasvezelproject via de risicoreserve CgD	345.000
Inzet revolverend fonds voor de financiering van projecten	<u>5.000</u>
Totaal	<u>369.000</u>

**) Inzet van reserves bij programma 2, te specificeren als volgt:

Inzet RMC-reserve t.b.v. financiering uitvoering RMC-taken en bekostiging RMC-projecten	134.000
Inzet risicoreserve CgD t.b.v. financiering tekorten bij uitvoeringstaken van CgD	<u>23.000</u>
Totaal	<u>157.000</u>

Het resultaat bij de uitvoeringstaken van Contractgestuurde dienstverlening komt per saldo uit op een plus van € 43.000. Dit bedrag is afgestort naar de risicoreserve CgD. De uitvoering van taken en projecten op het gebied van voortijdige schoolverlaters (RMC) wordt gefinancierd door rijksbijdrage, projectsubsidies en inzet van de in het verleden opgebouwde RMC-reserve.

Programma 1 – Regionale samenwerking

Totaaloverzicht resultaten 2017

Eindbalans gerealiseerde doelstellingen 2017		Beknopte toelichting
voor- delig ↑ afwijking begroot saldo 0 ↓ na- delig laag hoog ← mate van doelrealisatie →		Belangrijkste thema's in 2017 binnen dit programma waren het op de kaart zetten van FruitDelta Rivierenland door middel van de drie speerpunten vanuit het ambtiedocument. Om de cross-overs tussen de speerpunten (Agribusiness, Recreatie & Toerisme en Economie & Logistiek) te stimuleren is het Regionaal Investeringsfonds door de 10 gemeenten in het leven geroepen. De regionale agendacommissie is geëvalueerd en de structuur van de vergaderingen van het dagelijks en algemeen bestuur is aangepast. In 2017 zijn buiten de normale regiomiddagen ook twee collegemiddagen gehouden. Doel is een goede positiebepaling voor onze regio t.o.v. Provincie Gelderland, de regering in Den Haag en Brussel. Ook de samenwerking met de deelnemende gemeenten is verder uitgebouwd door zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau de vraag steeds beter op te halen en expliciet te maken.

Toelichting op successen en afwijkingen vindt u op de komende pagina's.

Programma 1 Bedragen x € 1.000	Begroting 2017		Rekening 2017	Afwijking
	primitief	t/m AB dec		
Lasten	2.213	3.579	2.802	777- V
Baten	243	1.441	786	655- N
Subtotaal	1.970-	2.138-	2.016-	122 V
Gemeentelijke bijdrage	1.786	1.786	1.786	0
Resultaat voor bestemming	184-	352-	230-	122 V
Onttrekking reserve	184	352	369	17 V
Storting reserve	0			0
Resultaat na bestemming	0	0	139	139 V

V=voordelig; N= nadelig

Zowel de baten als de lasten zijn aanzienlijk lager dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de doorloop naar 2018 van projecten die vanuit het Regionaal Investeringsfonds (RIF) worden gesubsidieerd. De gemeenten hebben in 2017 € 3 per inwoner (in totaal € 715.000) bijgedragen. In 2017 zijn voorschotbetalingen gedaan voor gehonoreerde projecten uit de 1e ronde voor in totaal € 93.000. De voorschotbetalingen voor projecten uit de 2e ronde zijn in januari 2018 gedaan. Het nog beschikbare saldo voor RIF-projecten op 31 december 2017 van € 622.000 is gereserveerd in de balans.

Een gedetailleerde financiële verschillenanalyse per programma, inclusief de impact van de afwijkingen op de gemeentelijke bijdrage, vindt u bij het onderdeel 'Overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop' vanaf pagina 30.

Realisatie per programmaonderdeel	Inhoudelijk resultaat		Middelen x € 1.000		Gewijzigde risico's
	<i>Prognose Berap</i>	<i>Realisatie 2017</i>	<i>Lasten</i>	<i>Baten</i>	
1. Belangenbehartiging en profilering van het Rivierengebied.					-
2. Besluitvormingsprocessen en bestuursvergaderingen binnen Regio Rivierenland.					-
3. Informatie-uitwisseling en kennisdeling op de regio-middagen.					-
4. Bijdrage leveren aan samenwerkingsvraagstukken.					-
5. Monitoren van de uitvoering van het Regionaal Ambitiedocument 2016-2020.					-
6. Genereren van geldstromen en subsidies.					-
			2.802	2.572	

De baten en lasten worden in de financiële administratie niet afzonderlijk geregistreerd op basis van de opsomming in bovenstaande tabel. De financiële administratie is op andere wijze ingericht. Daarom is alleen een totaal bedrag vermeld van de baten en lasten. Ook zitten in dit programma posten die niet onder de genoemde specifieke beleidsonderdelen vallen of een meer algemeen karakter hebben en betrekking hebben op het totaal van de begroting en jaarrekening (o.a. budget voor onvoorziene uitgaven en de last vennootschapsbelasting).

Succes in beeld

FruitDelta Rivierenland in de kijker

Lobby & branding, een belangrijke opgave uit het Regionale uitvoeringsprogramma 2016-2020, heeft in 2017 vorm gekregen. In maart heeft het beeldmerk FruitDelta Rivierenland zijn officiële start gekend. Deze merknaam moet ervoor zorgen dat de uitvoering van het ambitiedocument beter wordt geduid.

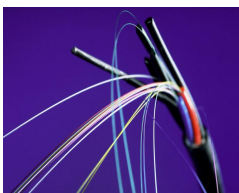
Steun in de rug voor initiatiefnemers projecten

Het Regionaal Investeringsfonds (RIF) van FruitDelta Rivierenland is er speciaal voor ondernemers en ondernemende inwoners met goede projectplannen en eigen kapitaal. Met de verleende subsidie wordt er een steun in de rug gegeven voor het realiseren van hun plannen die bijdragen aan de regionale ambities van FruitDelta Rivierenland.

Geld voor aanpak van de rijkswegen

Voor de A2 zijn in 2017 afspraken gemaakt om infrastructurele knelpunten aan te pakken. Rijk, de provincies Noord-Brabant en Gelderland, de gemeente Den Bosch en Regio Rivierenland hebben afspraken gemaakt over een pakket quick win maatregelen en onderzoek naar lange termijn oplossingen. Op korte termijn worden knelpunten in het onderliggend wegennet, verbetering van fiets, trein, bus en autoverbindingen aangepakt. Het ministerie reserveert € 430 miljoen voor dit traject.

Groot animo voor glasvezelnetwerk in de regio

Uit de interessepeiling blijkt dat inwoners van de regio graag meerdere diensten via een glasvezelnetwerk willen afnemen. Marktpartijen bieden de komende drie jaar geen concrete oplossingen voor snel internet. Voor ons voldoende reden om door te gaan met het realiseren van glasvezel in het gehele buitengebied van de regio. De implementatiefase van breedband kan worden gestart als het sein groen vanuit Brussel gegeven wordt.

Toelichting op afwijkingen per programmaonderdeel

Per programmaonderdeel waarin sprake is van een inhoudelijke of financiële afwijking of van gewijzigde risico's volgt hieronder een toelichting.

Op alle onderdelen hebben we de doelstellingen uit de programmabegroting 2017 gerealiseerd. De taken op het gebied van de regionale samenwerking, bestuursondersteuning en projectfacilitering zijn overeenkomstig de met de gemeenten gemaakte afspraken uitgevoerd binnen de budgettaire kaders van de begroting.

Ad 1. Belangenbehartiging en profilering van het Rivierengebied

De belangrijkste ontwikkelingen binnen dit onderwerp zijn Lobby & Branding en het Regionaal Investeringsfonds.

Lobby & Branding/FruitDelta Rivierenland

Om het beeldmerk FruitDelta Rivierenland meer inhoud te geven zijn er twee sporen bewandeld. Het bestuur van de Regio heeft de colleges van onze gemeenten uitgenodigd mee te denken over de totstandkoming van een strategisch document over Lobby & Branding. Daarvoor zijn twee bijeenkomsten gehouden.

In de uitvoering heeft het beeldmerk FruitDelta Rivierenland inhoud gekregen bij de Kersenparty in Tiel, de inspiratiebijeenkomst rondom het Fruitcorso in Tiel en uiteraard het Fruitcorso zelf.

Regionaal investeringsfonds

De uitvoering van het Regionaal Investeringsfonds (RIF) heeft FruitDelta ook behoorlijk op de kaart gezet. Tweemaal per jaar kan er bij het loket van het RIF worden aangeklopt voor een bijdrage. De projectplannen zijn onderverdeeld in haalbaarheidsstudies en uitvoeringsprojecten.

De Economic Board (EB) van het RIF beoordeelt en honoreert als onafhankelijk adviesorgaan de aanvragen die binnenkomen. De EB bestaat uit vertegenwoordigers van ondernemers, onderwijs, onderzoeksorganisaties, overheid en ondernemende inwoners. De EB deelt ook kennis, kunde en contacten uit het eigen netwerk.

In de eerste ronde zijn 13 initiatieven gehonoreerd en 18 in de tweede ronde. De gehonoreerde initiatieven hebben veel cross-overs tussen de drie speerpunten uit het Regionale Ambitiedocument 2016-2020 en hebben een geografische spreiding in de regio.

Ad 2. Besluitvormingsprocessen en bestuursvergaderingen

In gesprekken met leden van het algemeen bestuur blijkt dat de huidige frequentie van vergaderingen (vier keer per jaar) leidt tot afstand van de regio. Bij het dagelijks bestuur is een omgekeerd effect. Door de hoge frequentie (twee keer per maand) en het bekleden van de voorzittersrol bij de drie speerpunten is grote betrokkenheid met de regio ontstaan.

Om aan beide signalen tegemoet te komen heeft het algemeen bestuur een andere vergaderstructuur goedgekeurd. Het dagelijks bestuur zal alleen lopende operationele zaken behandelen en verder fungeren als agendacommissie voor het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur gaat om de 6 weken vergaderen en zal ook de voorzitters voor de speerpunten en andere beleidsonderwerpen (duurzaamheid, leefbaarheid, mobiliteit, breedband en wonen) aanwijzen.

Ad 3. Informatie-uitwisseling en kennisdeling op de regiomiddagen.

Geen bijzonderheden.

Ad 4. Bijdrage leveren aan samenwerkingsvraagstukken.

Ten behoeve van 'Governance verbetering' heeft Regio Rivierenland met twee partners een proces doorlopen met als doel om de samenwerking te versterken en de bijdragen aan de regionale ambities te optimaliseren. Dit vloeit voort uit de opgave Innovatie en Duurzaamheid, waar het versterken van netwerken een vraagstuk is.

De prestatieafspraken voor het speerpunt Recreatie & Toerisme tussen de 10 gemeenten en RBT Rivierenland zijn geactualiseerd en ondertekend.

Ook voor de Logistieke Hotspot Rivierenland was en is er sprake van een governance uitdaging. De pionierende rol van deze organisatie heeft een significante bijdrage geleverd aan de huidige positionering van de regio als 4^e hotspot van Nederland. We dragen er aan bij om een passende (governance)vorm te geven aan een meer ondernemersgedreven organisatie die ook een belangrijke rol kan vervullen in de bovenregionale samenwerking Logistics Valley. Dit is een samenwerking tussen drie regio's in het zuiden van de Provincie Gelderland op het gebied van Agribusiness en Logistiek in de corridor.

Ad 5. Monitoren van de uitvoering van het Regionaal Ambitiedocument 2016-2020

Binnen het regionale uitvoeringsprogramma 2016-2020 lag de focus op de opgaven Lobby & Branding, Ruimtelijke Keuzes en regelgeving, Innovatie en Duurzaamheid, Toeristisch aanbod en Agribusiness en Samenleving. Over de stand van zaken is tweemaal een notitie opgesteld voor de colleges en gemeenteraden.

Ad 6. Genereren van geldstromen en subsidies

Geen bijzonderheden

Achtergronden bij dit programma

Producten

Tot dit programma behoren de volgende producten:

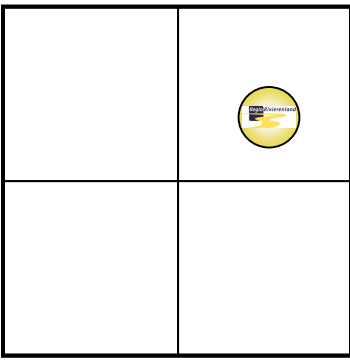
- Algemene bestuursondersteuning
- Speerpunten (speerpuntberaden & beleidsondersteuning) en projecten
- Onvoorziene uitgaven
- Renteresultaat
- Vennootschapsbelasting

Meer informatie is te vinden op onze website.

Programma 2 – Contractgestuurde dienstverlening

Totaaloverzicht resultaten 2017

Eindbalans gerealiseerde doelstellingen 2017		Beknopte toelichting
voor- delig afwijking begroot saldo 0 na- delig laag hoog ← mate van doelrealisatie →	In 2017 is de aandacht vooral gefocust geweest op de klant; “wat drijft, en wil, de klant?” en “waar zit onze toegevoegde waarde?” zijn veel gestelde vragen geweest. Met de teams is dan ook ingezoomd op de toekomstige ontwikkelingen waarbij ook projectmatig werken en doen centraal staan. Daarnaast is het vergroten van integraal werken en kennisuitwisseling tussen teams in 2017 voortgezet.	
Toelichting op successen en afwijkingen vindt u op de komende pagina's.		

Programma 2 Bedragen x € 1.000	Begroting 2017		Rekening 2017	Afwijking	
	primitief	t/m AB dec			
Lasten	2.580	5.890	5.952	62	N
Baten	2.411	5.687	5.861	174	V
Subtotaal	169-	203-	91-	112	V
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	
Resultaat voor bestemming	169-	203-	91-	112	V
Onttrekking reserve	169	203	157	46-	N
Storting reserve			66	66	N
Resultaat na bestemming	0	0	0	0	

V=voordelig; N= nadelig

Een gedetailleerde financiële verschillenanalyse per programma, inclusief de impact van de afwijkingen op de gemeentelijke bijdrage, vindt u bij het onderdeel 'Overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop' vanaf pagina 30.

De financiële administratie is ingericht en uitgesplitst naar de verschillende teams/taakvelden. De uitsplitsing van de baten en lasten per programma-onderdeel in onderstaande tabel (op de volgende pagina) sluit hierop aan.

Realisatie per programmaonderdeel	Inhoudelijk resultaat		Middelen x € 1.000		Gewijzigde risico's
	Prognose Berap	Realisatie 2017	Lasten	Baten	
1. Begeleiding, monitoring en terugplaatsing van jongeren zonder startkwalificatie van 18-22 jaar			838	729	-
2. Initiëren van projecten gericht op de doelgroep van RMC			147	122	-
3. Uitvoering van (een gedeelte van) de leerplichtfunctie voor de deelnemende regiogemeenten			518	518	-
4. Preventieve en repressieve werkzaamheden sociale zaken voor de regiogemeenten (Sociale Recherche)			623	600	-
5. Inkoopondersteuning en advies voor de regiogemeenten			396	447	-
6. Participeren en waar mogelijk initiëren van acties op het gebied van samenwerking en shared services en het initiëren van projecten					-
7. Coördineren en beheren van de uitvoering van Versis/ Basismobiliteit			3.430	3.445	-
			5.952	5.861	

Succes in beeld

	Goede start RMC-project Onzichtbare jongeren Voor de komende jaren is de nieuwe regionale aanpak voortijdig schoolverlaten vastgesteld. Hierin is opgenomen dat met een gezamenlijke aanpak toegewerkt wordt na een sluitende aanpak, zodat geen jongere meer tussen wal en schip valt. Onzichtbare jongeren zijn jongeren die geen startkwalificatie hebben, geen inschrijving bij een opleiding, geen inkomen uit werk en geen uitkering bij gemeente of UWV. Een deel van deze jongeren is bij RMC in beeld. Op basis van onderzoek wordt er naar verwachting in 2018 een groep van ca. 60 jongeren extra gemonitord en begeleid.
	Succesvolle invoering van Basismobiliteit (Versis) Sinds 1 januari 2017 is het regionale vervoerssysteem Versis operationeel. Hierbij is sinds de start het sociaal-recreatieve Wmo-vervoer (de voormalige Regiotaxi) ondergebracht. De kwaliteit van het vervoer is op orde. In totaal zijn ongeveer 167.000 ritten uitgevoerd waarvan de stiptheid circa 95% bedroeg. In de loop van het eerste jaar is een toename van het gebruik duidelijk zichtbaar. Vanaf schooljaar 2018/2019 wordt ook het leerlingenvervoer van de gemeente Tiel onder de vlag van Versis uitgevoerd.
	Uitvoering Wmo/Jeugd staat in de startblokken Taken ten aanzien van Wmo en Jeugdhulp zijn ook na de decentralisatie nog volop in ontwikkeling. In de regio hebben 8 gemeenten besloten samen te werken op het terrein van Wmo en Jeugdhulp. Deze samenwerking leidt uiteindelijk tot een betere kwaliteit voor de cliënt en efficiëntere werkwijzen voor de zorgaanbieders en gemeenten. De ervaring van de afgelopen jaren in een Programmabureau Wmo/Jeugd heeft geleerd dat deze samenwerking waardevol is. Deze wens tot samenwerking is na een intensief traject geformaliseerd met een dienstverleningsovereenkomst.

Toelichting op afwijkingen per programmaonderdeel

Per programmaonderdeel waarin sprake is van een inhoudelijke of financiële afwijking of van gewijzigde risico's volgt hieronder een toelichting.

Op alle onderdelen hebben we de doelstellingen uit de programmabegroting 2017 gerealiseerd. Bijzonderheden zijn hierna toegelicht.

Ad 1. Uitvoering van de begeleiding, monitoring en terugplaatsing van jongeren zonder startkwalificatie van 18 t/m 22 jaar (RMC)

RMC is volop in ontwikkeling. Het in beeld krijgen, in beeld houden en begeleiden van jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten krijgt een extra impuls en/of vraagt om een andere werkwijze door onder andere diverse projecten waaronder het creëren van een regionaal sluitend vangnet. Daarnaast gaat het RMC ook in gesprek met verzuimende jongeren om te voorkomen dat ze uitvallen. De inzet verschuift meer en meer van curatief naar preventief. De uitvoering verloopt volgens planning. Er is bewust voor gekozen de reserve Contractgestuurde dienstverlening in te zetten voor het RMC, ondermeer door het in dienst nemen van een medewerker vooruitlopend op de pensionering van een andere medewerker.

Ad 2. Initiëren van projecten gericht op de doelgroep van RMC

Er zijn meerdere projecten gestart vanuit RMC. Zo vraagt onder meer de maatregel regionaal sluitend vangnet aandacht net als het project onzichtbare jongeren. Het project sluitend vangnet bevindt zich in de tweede ontwikkelfase, waarin concrete stappen worden gezet om de samenwerking die nodig is voor de uitvoering gestalte te geven.

De trajectbegeleiders van het RMC zullen worden ingezet om de gesprekken met de beoogde samenwerkingspartners te voeren. Zij blijven in hun reguliere gesprekken met jongeren alert op signalen die van belang zijn voor het welslagen van het vangnet en zullen de resultaten terugrapporteren. Om te komen tot een sluitend vangnet is het uitwisselen van gegevens van/over en met de jongeren cruciaal. De privacywetgeving en hoe daar in regionaal verband mee wordt omgegaan is daarin een belangrijk item.

Het project onzichtbare jongeren is met goed gevolg afgerond; een grote groep jongeren is in beeld gebracht en een aantal hiervan kan het komend jaar/ de komende jaren worden begeleid. Deze en andere projecten zijn volgens planning verlopen.

Naast de reguliere opdracht die het RMC heeft, is in de nieuwe regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2016-2020 een meer nadrukkelijke rol voor het RMC vastgelegd. Binnen regio Rivierenland had het RMC al de verantwoordelijkheid voor de programma-coördinatie van de verschillende maatregelen, in de nieuwe aanpak wordt dit voortgezet. Daarnaast heeft het RMC ook voor een aantal maatregelen de projectleiding en de uitvoering van de projecten voor haar rekening genomen. Genoemd worden:

- Overstap vo-mbo.
Jaarlijks maken ca. 1.200 jongeren de overstap van het voortgezet onderwijs (vmbo) naar het mbo. Voor de meeste jongeren loopt deze overstap soepel. Voor een klein deel echter is deze overstap minder vanzelfsprekend. In dit project werken vo, mbo en gemeenten (LP/RMC) nauw samen om van alle jongeren tijdig te weten welke overstap ze gaan maken en voor welke jongeren extra ondersteuning nodig is, omdat er een risico is op uitval in de nabije toekomst. Het RMC leidt met ingang van 2018 dit project.
- Sluitend vangnet.
Naast het voorkomen en terugdringen van voortijdig schooluitval is in de nieuwe regionale aanpak aangegeven dat de groep jongeren in een kwetsbare positie extra aandacht krijgt. Het RMC krijgt wettelijk de taak om deze jongeren te monitoren en indien nodig over te dragen naar de ketenpartners die de jongeren verder kunnen helpen. In 2017 is hier een start mee gemaakt en lag de nadruk op het analyseren en in kaart brengen van de complexe structuren in Rivierenland. In 2018 wordt verder invulling gegeven samen met de partners aan verdergaande samenwerking.
- Onzichtbare jongeren.
Regio Rivierenland heeft ca. 1.700 (oud) vsv-ers. Een deel van deze groep werkt, ontvangt een uitkering of is Wajonger. Kortom, zij zijn ergens in beeld. Een kleinere groep van ca. 300 jongeren ontvangt echter geen inkomen of uitkering. Zij zijn 'onzichtbaar' voor verschillende afdelingen binnen de gemeenten en UWV. Binnen het RMC zijn ze echter wel in beeld. In 2017 is deze groep in kaart gebracht en is naar voren gekomen dat er een groep van ca. 60 jongeren is die meer monitoring en aandacht nodig hebben. Zij kunnen op termijn in het sluitend vangnet meegenomen worden.

Ad 3. Uitvoering van (een gedeelte van) de leerplichtfunctie voor de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen, West Maas en Waal en Zaltbommel

Ook Leerplicht is volop in ontwikkeling. Net als bij RMC is de ontwikkeling van curatief naar preventief duidelijk merkbaar. Een preventieve aanpak kan erg veel opleveren, mede wanneer de samenwerking tussen ketenpartners goed wordt vormgegeven. In enkele gemeenten worden de resultaten van een preventieve aanpak duidelijk zichtbaar. Dit betekent voor Leerplicht een andere positionering binnen de keten en een andere inrichting van het werk. Begin 2018 vinden gesprekken met de gemeenten plaats om enerzijds te laten zien wat de rol van Leerplicht is binnen de keten, waar Leerplicht zijn toegevoegde waarde kan leveren, waar de preventieve taken van Leerplicht uit bestaan en wat het belang ervan is. Het doel van deze gesprekken is het afstemmen van vraag en aanbod. De uitvoering verloopt volgens planning en naar tevredenheid van de deelnemende gemeenten.

Ad 4. Preventieve en repressieve werkzaamheden op het gebied van sociale zaken voor de regiogemeenten uitgezonderd Lingewaal (Sociale Recherche)

De Sociale Recherche heeft in 2017 een mooi resultaat neergezet. Het aantal positief afgeronde onderzoeken heeft zijn stijgende lijn in de 2^e helft van 2017 doorgezet. Naast het afronden van veel onderzoeken met een positief resultaat, is ook een groot onderzoek in het kader van de Wmo gestart. Dit onderzoek loopt door in 2018, maar lijkt met een positief resultaat te kunnen worden afgerond. Een aantal gemeenten hebben de Sociale Recherche in middels aangewezen als toezichthouder Wmo, een aantal zijn dit op korte termijn van plan.

Met het nieuwe onderzoek op het gebied van Wmo voor meerdere gemeenten is Sociale recherche er in 2017 in geslaagd een substantieel deel van de daling van de opbrengsten door het opzeggen van de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Druten op te vangen. Het financiële tekort is in 2017 beperkt gebleven en gezocht wordt naar oplossingen om het tekort volledig en structureel op te lossen.

Ad 5. Inkoopondersteuning en advies voor de regiogemeenten

De ontwikkelingen binnen inkoop volgen elkaar snel op. Ook in 2017 is hierop proactief ingespeeld. Onder andere een aantrekkelijke economie zorgt voor veel inkoop- en aanbestedingstrajecten. Deze ontwikkelingen vragen om een goede afstemming tussen vraag en aanbod; welke dienstverlening wordt vanuit inkoop gewenst en welke prioriteiten worden gesteld. Uiteraard vinden de afwegingen en keuzes plaats in overleg met de gemeenten. Daar waar mogelijk stimuleert inkoop intergemeentelijke samenwerking. De eerder genoemde economische ontwikkelingen gaan gepaard met gemeentelijke wensen en eisen die in bepaalde gevallen prevaleren boven intergemeentelijke samenwerking. Deze, en andere, ontwikkelingen worden besproken met gemeenten.

Ad 6. Participeren en waar mogelijk initiëren van acties op het gebied van samenwerking en shared services en het initiëren van projecten

Volledige ondersteuning van team I&A aan Avri is ook in 2017 voortgezet. Na een intensief traject om te bezien of en hoe toekomstige samenwerking vormgegeven kan worden, is door Regio Rivierenland besloten om de samenwerking niet voort te zetten. Er bleek niet voldoende basis om vraag en aanbod goed op elkaar af te stemmen voor de komende jaren. In goed overleg met Avri wordt gewerkt aan een plan om te komen tot ontvlechting. Daarnaast wordt gekeken naar vormgeving van de taken voor team I&A binnen de organisatie.

In 2017 is gewerkt aan de totstandkoming van een dienstverleningsovereenkomst voor Wmo/Jeugd voor 8 gemeenten. Dit heeft geleid tot positieve besluitvorming in alle colleges. Dit betekent dat per 1 april 2018 taken op het gebied van Wmo/Jeugd, meer specifiek taken rondom inkoop en contractmanagement namens 8 gemeenten worden uitgevoerd door Regio Rivierenland. Medewerkers voor dit nieuwe team worden begin 2018 geworven.

Ad 7. Coördineren en beheren van de uitvoering van Versis/Basismobiliteit

Vanaf 1 januari 2017 is de Regio belast met de coördinatie, beheer en uitvoering van het sociaal-recreatieve Wmo-vervoer en het OV-Vangnet. De overgang van Regiotaxi Gelderland naar Versis is soepel verlopen. Het aantal meldingen van klachten is minimaal en de prestaties en de kwaliteit van de dienstverlening liggen op het gewenste niveau. We zien dat het gebruik van het vervoerssysteem geleidelijk toeneemt en het aantal uitgevoerde ritten stijgt en dat is positief.

Achtergronden bij dit programma

Meer informatie over Contractgestuurde dienstverlening kunt u vinden op onze website.

<http://www.regiorivierenland.nl/>

Paragraaf 1 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Zijn er nieuwe of gewijzigde risico's?

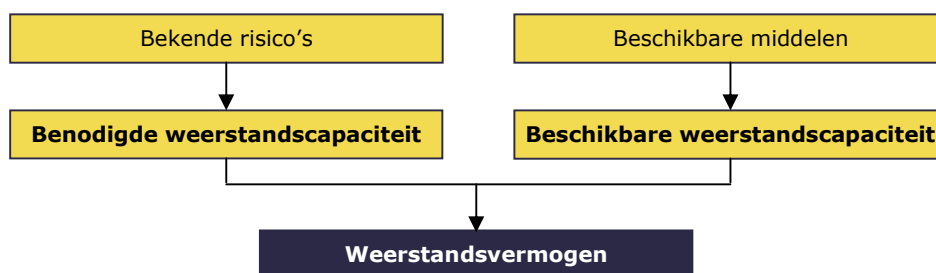
1. Bij Contractgestuurde dienstverlening werken we met dienstverleningsovereenkomsten. Aan het werken met dienstverleningsovereenkomsten zijn financiële risico's verbonden. De financiële risico's en eventuele tekorten bij de uitvoering van taken voor gemeenten kunnen worden opgevangen door inzet van de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.
2. In 2013 is, ingegeven door de veranderingen in de risicoprofielen als gevolg van de ontvlechting van de GGD en de overdracht van de milieutaken aan Omgevingsdienst Rivierenland, een integrale inventarisatie uitgevoerd van de financiële risico's, waarbij tevens een koppeling is gelegd met de saldi van reserves en voorzieningen. De in de balans opgenomen algemene reserve van € 474.000 wordt voldoende geacht voor het afdekken van de financiële risico's.
3. In aanvulling op de uitgevoerde risico-inventarisatie is een vervolgonderzoek uitgevoerd, specifiek gericht op frauderisico's. Frauderisico's kunnen (latent) aanwezig zijn zowel op het gebied van onttrekking van geld of goederen aan de organisatie als ook met betrekking tot de financiële verantwoording. Doel van de frauderisico-analyse is vast te stellen hoe het staat met de kwaliteit van beheersing van frauderisico's. Er functioneren voldoende controle- en beheersingsmaatregelen binnen het Regiokantoor van Regio Rivierenland en de frauderisico's worden als 'laag' gekwalificeerd.

Toelichting op het begrip weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit – de ingeschatte risico's – en de beschikbare weerstandscapaciteit – de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen wordt gevormd door de aanwezige middelen om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen.

Het gaat bij het weerstandsvermogen met name om risico's die *niet* via verzekeringen of voorzieningen kunnen worden ondervangen.

In onderstaand schema is dit weergegeven:

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- de verwachte impact van de aanwezige risico's;
- de gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen;
- de mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de regio kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken.

De middelen die we tot de beschikbare weerstandscapaciteit rekenen zijn:

- de vrije aanwendbare reserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorzien in de begroting.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit

Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling die taken uitvoert in opdracht van tien gemeenten. Het weerstandsvermogen van de regio wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke gemeenten. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de Regio financiële weerstand op te bouwen. Op grond van wettelijke voorschriften is de regio verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en verliezen. Daarnaast is het wenselijk om voor bepaalde activiteiten een reserve te hebben om te voorkomen dat bedrijfsresultaten en onvoorziene omstandigheden grote afwijkingen veroorzaken in de jaarlijks geraamde gemeentelijke bijdragen en tarieven. De afgelopen jaren is de vaste gemeentelijke bijdrage van de gemeenten deels omgezet naar dienstverleningsovereenkomsten. Het leveren van maatwerk en flexibiliteit heeft als nadeel dat er meer (financiële) risico's in de bedrijfsvoering ontstaan. Om deze risico's op te kunnen vangen heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de vorming van reserves.

Overzicht van weerstandscapaciteit en risico's bij de programma's Regionale samenwerking, Programma's & Strategie en Contractgestuurde dienstverlening

Om het inzicht te versterken in de bestaande en toekomstige financiële risico's en de mate waarin deze zijn afgedekt door reserves heeft het Regiokantoor in 2013 een onderzoeksrapport 'Risico's bij Regio Rivierenland' op laten stellen. In algemene zin kan gesteld worden dat er geen (grote) risico's zijn bij het Regiokantoor die om directe aanpassing in de bedrijfsvoering vragen. Mede op basis van de uitkomsten van de risico-inventarisatie en de in het onderzoeksrapport opgenomen adviezen is in 2013 een algemene reserve gevormd van € 474.000 voor het afdekken van deze (financiële) risico's.

Financiële risico's bestaan bijvoorbeeld ten aanzien van de verhuur van onze panden. In 2013 hebben we met Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) en GGD Gelderland-Zuid huurcontracten afgesloten voor een periode van 5 jaar tot medio 2018. In 2017 heeft GGD Gelderland-Zuid de huur opgezegd en besloten te verhuizen naar een eigen pand. De huurderiving leidt tot een financieel nadeel. De omvang van het financiële nadeel is afhankelijk van de afspraken en bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot de nieuwe huisvestingssituatie, die in de loop van 2018 hun beslag krijgen.

Voor het opvangen van tekorten (en overige financiële risico's) bij de uitvoering van contractactiviteiten (programma 2 Contractgestuurde dienstverlening) is een risicoreserve gevormd. Deze reserve is bedoeld om tegenvallende resultaten en/of wegvallende vraag op flexibele taken op te kunnen vangen. Een reserve van maximaal 30% van de totale uitgaven bij Contractgestuurde dienstverlening wordt voldoende geacht om de bedrijfsvoeringsrisico's op te kunnen vangen (Besluit van het Algemeen Bestuur uit april 2011). De flexibele taken van Contractgestuurde dienstverlening bevatten risico's voor Regio Rivierenland, waarbij te denken valt aan ziekte en inhuur van personeel en fluctuaties in de vraag naar diensten/producten. Ook zijn er risico's op het gebied van vraag en aanbod. Hiertegenover staat dat de gemeenten betalen voor de gevraagde diensten. In het uiterste geval zijn gemeenten als eigenaar van de Regio Rivierenland verantwoordelijk voor tekorten die niet kunnen worden gedekt uit de gevormde reserves.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2017 is een bedrag van € 20.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Het budget onvoorzien hoefde in 2017 niet aangewend te worden.

Maatregelen op het gebied van risicobeheersing en risicomanagement

We hebben verzekeringen afgesloten voor onze eigendommen en voor het personeel. We hebben verzekeringen op het gebied van brand/opstal + inventaris/goederen, computerverzekering, aansprakelijkheid, rechtsbijstand, fraude & beroving en goed werkgeverschap. Eventuele financiële risico's en kosten van schades kunnen veelal via verzekeringspolissen worden gedekt.

De werkorganisatie en de werkprocessen zijn zodanig ingericht, dat voldoende (controle-) procedures en beheersmaatregelen functioneren om financiële risico's en frauderisico's te voorkomen of in ieder geval te beperken. We werken met (meerjarige) contracten, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting/onderhoud om de risico's ten aanzien financiële verplichtingen te reduceren. Ook voor de inkomsten geldt, dat we contractafspraken maken met onze klanten (bijvoorbeeld via dienstverleningsovereenkomsten). Het beheer van subsidiegelden en de bewaking van subsidievoorwaarden en -verplichtingen is voldoende ingebed in de organisatie.

Ten aanzien van de geldmiddelen wordt opgemerkt dat de organisatie geen eigen kas heeft. Alle geldstromen lopen via de bank, waardoor geen risico's bestaan ten aanzien van vervreemding of verduistering van kasgelden. De banktegoeden zijn ondergebracht bij de schatkist, waardoor ook ten aanzien van het onrechtmatig gebruik van banktegoeden de financiële risico's grotendeels zijn afgedicht, omdat voor het ontvreemden van gelden extra stappen ondernomen moeten worden. Bovendien zijn in het proces van bankbetalingen meerdere controlestappen aangebracht.

Voor wat betreft de gemeentelijke bijdrage zijn in de Regeling Regio Rivierenland bepalingen opgenomen, waardoor financiële risico's worden beperkt, in ieder geval voor de korte termijn.

Paragraaf 2 – Onderhoud kapitaalgoederen

Beleidskader

Het beleid ligt vast in het meerjarenonderhoudsplan

Het beleidskader ligt vast in de beleidsnotitie Onderhoud gebouwen. Uitgangspunt is dat op langere termijn de gebouwen op een adequate wijze worden onderhouden. Renovaties en nieuwbouw moeten hiervan los worden gezien. Hiervoor dienen afzonderlijk middelen beschikbaar te worden gesteld door het Algemeen Bestuur. Begin 2016 zijn door een daartoe gespecialiseerd bureau nieuwe meerjarige onderhoudsplannen opgesteld. De onderhoudsplannen voor de panden Burg. van Lidth de Jeudelaan en J.S. de Jongplein zijn doorgerekend voor een periode van 20 jaar. Jaarlijks wordt nagegaan of de voorziening een toereikend saldo heeft en of het meerjarenonderhoudsplan bijstelling behoeft.

Financiële consequenties en vertaling daarvan in de jaarrekening

Onderhoudsvoorziening panden Regiokantoor

Ieder pand heeft een eigen meerjarenonderhoudsplan, dat recentelijk (in 2016) is geactualiseerd. Op basis van de actuele onderhoudsplanning komt de jaarlijkse storting in de onderhoudsvoorziening in totaal uit op € 66.000. In totaal is in 2017 een bedrag van € 29.000 aan kosten van periodiek groot onderhoud ten laste van de onderhoudsvoorziening gekomen.

Het verloop van de onderhoudsvoorzieningen in 2017 was als volgt:

Onderhoud gebouwen <i>Bedragen x € 1.000</i>	2017
Stand voorziening J.S. de Jongplein per 31/12/2016	16
Stand voorziening Burg. van Lidth de Jeudelaan per 31/12/2016	121
Stand voorziening gebouwen 31/12/2016	137
Dotatie voorziening gebouwen in 2017	66
Onttrekkingen ten behoeve van groot onderhoud in 2017*	-29
Stand 31/12/2017	174

In 2017 zijn de volgende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd:

- Buitenschilderwerk (pand Burg. van Lidth de Jeudelaan)
- Renovatie brandmeldinstallatie (pand Burg. van Lidth de Jeudelaan)

De geplande werkzaamheden voor een gefaseerde uitvoering van de dakrenovatie aan het pand J.S. de Jongplein zijn in afwachting van de nieuwe huisvestings situatie uitgesteld. Wel is gestart met de eerste voorbereidingen van het aanbestedingstraject.

Paragraaf 3 – Bedrijfsvoering

Hoofdpunten realisatie beleidsvoornemens in 2017

De bedrijfsvoering van Regio Rivierenland omvat alle faciliteiten en randvoorwaarden die benodigd zijn om de gewenste dienstverlening aan de gemeenten in de regio en hun burgers te realiseren. De beleidsvoornemens die wij nastreven op het gebied van onze bedrijfsvoering zijn een directe afgeleide van de beleidsvoornemens die wij in de programma's ten aanzien van de dienstverlening hebben opgenomen.

Nadere toelichting

Ten behoeve van de regionale samenwerking zijn ondersteunende werkzaamheden nodig die ten goede komen aan alle regio-onderdelen (Speerpunten, overige beleidsondersteuning, projecten en de uitvoeringstaken binnen Contractgestuurde Dienstverlening). Het streven hierbij is om de overhead zo klein mogelijk te laten zijn. Deze ambtelijke ondersteuning is gericht op:

- Archief: centrale archiefverantwoording en -wetgeving, dossiervorming en ordening;
- Communicatie: centrale communicatie, website, intranet, nieuwsuitingen, folders e.d.;
- Financiën & Control: Planning en Controlcyclus (begroting, bestuursrapportage, jaarrekening en rapportages), auditcomité, interne controle, algemene financiële en juridische control, treasury, budgetbeheer;
- Bestuursondersteuning/-secretariaat: faciliteren bestuursvergaderingen, Speerpuntberaden, regiomiddagen en raads- en collegebijeenkomsten.
- Administratie: Postbehandeling, administratieve ondersteuning en secretariaat;
- Informatievoorziening & Automatisering: kantoorautomatisering, informatiebeheer en informatiebeveiliging, server- en applicatiebeheer, technische ondersteuning en ICT-helpdesk;
- Huisvesting: beheer, onderhoud, beveiliging en verhuur van panden;
- Juridische zaken: regelgeving en verordeningen, beroep- en bezwaarschriften, mandatering, juridische advisering;
- P&O: het werkgeverschap (uitvoering CAR-UWO, personeelsmanagement en -regelingen, Ondernemingsraad en Georganiseerd Overleg, Organisatieregelingen).

In 2017 is de wijziging van de topstructuur uitgevoerd. Regio Rivierenland bestaat nu uit twee afdelingen, waarbij de ene zich richt op de contractgestuurde diensten en de andere alle beleidsvoorbereidende en ondersteunende taken, waaronder de speerpunten, onder de hoede neemt. Het nieuwe management - directeur en manager Contractgestuurde dienstverlening - is per 1 mei 2017 gestart en de samenwerking verloopt naar wens.

Op alle onderdelen zijn de werkzaamheden op adequate wijze en planmatig uitgevoerd. Hierna zijn voor de verschillende bedrijfsonderdelen aanvullende toelichtingen opgenomen.

Archief:

De werkzaamheden (dossiervorming en -ordening) zijn op adequate wijze uitgevoerd. Helaas is door langdurige ziekte in 2017 enige achterstand ontstaan in de andere archiefwerkzaamheden. Dit betreft de verplichte overbrenging naar het Regionaal Archief Rivierenland van blijvend te bewaren archiefbescheiden over de periode 1986 t/m 1996. De overbrenging wordt nu in 2018 gerealiseerd. De selectie en vernietiging van alle daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden voor 2017 en 2018 is wel afgerond.

Communicatie:

In 2017 is verder geïnvesteerd in het in de markt zetten van de naam FruitDelta Rivierenland. Door de verbinding te zoeken met activiteiten op het gebied van Lobby & Branding en de koppeling met de lancering van het Regionaal Investeringsfonds, is de effectiviteit van de communicatie sterk verbeterd.

Financiën:

De jaarplanning Financiën wordt voor een belangrijk deel bepaald door de P&C-cyclus en de wettelijke termijnen die gelden voor de begroting en de jaarstukken. Binnen de regio zijn afspraken gemaakt over de data van aanbidding van de programmabegroting en de jaarrekening door gemeenschappelijke regelingen aan de gemeenten, waarmee een goede basis is gelegd voor control en sturing door de gemeenteraden.

Een belangrijk project in 2017 was de ombouw van de begroting en aansluiting bij de nieuwe wettelijke vereisten van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De nieuwe voorschriften voor de inrichting van de programmabegroting en de jaarrekening zijn voor gemeenschappelijke regelingen van toepassing vanaf het begrotingsjaar 2018. We hebben de ombouw en omzetting vóór 1 januari 2018 gerealiseerd.

Informatievoorziening & Automatisering:

In 2017 zijn we doorgegaan met het verder optimaliseren van data-security en de awareness hiervan. Gezien de cybercriminaliteit, het toegankelijk houden van data en het voorkomen van dataverlies en datalekken is (mede als gevolg van de wetgeving op het gebied van databeheer en informatiebeveiliging) in 2017 de security een belangrijk speerpunt geweest.

In het kader van de nieuwe privacywetgeving (Algemene Verordening Gegevensbescherming -AVG- per 25 mei 2018, is er in 2017 een eerste aanzet gegeven tot een inventarisatie en het beschrijven van de huidige situatie. De ontwikkelingen rond de AVG en de implementatie van beschermingsmaatregelen zullen in 2018 een belangrijk speerpunt zijn.

Er zijn in 2017 geen grote investeringen gedaan in de ICT-infrastructuur.

Huisvesting:

In 2017 is het periodiek schilderwerk uitgevoerd bij het pand Burg. van Lidth de Jeudelaan en is de brandmeldinstallatie conform planning gerenoveerd.

In het pand J.S. de Jongplein zijn airco's aangebracht in vergaderruimten en is verouderd en versleten meubilair (bureau's) vervangen.

Daarnaast zijn we eind 2017 begonnen met een projectgroep die samen met medewerkers van Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) onderzoek gaat doen naar de (on)mogelijkheden van aanpassingen in de huisvestingssituatie van beide partijen. Uitgangspunten daarbij zijn beperking van het financiële nadeel voor de gemeenten als gevolg van de huuropzegging door GGD Gelderland-Zuid en het oplossen van de knellende huisvesting bij de ODR.

Juridische Zaken:

In 2017 zijn de formele zaken rondom het Regionaal investeringsfonds (RIF) afgerond. Zo heeft het Algemeen Bestuur in maart de subsidieverordening vastgesteld en is de Economic Board ingesteld als adviescommissie. Daarna is geadviseerd over de juridische aspecten bij de eerste twee subsidierondes.

Begin 2017 heeft het bestuur de organisatiestructuur aangepast naar een eenhoofdige directie. De bijzonderheden daarvan zijn vastgelegd in een nieuw Organisatiebesluit en een Mandaatbesluit.

In het najaar is in projectverband gewerkt aan de totstandkoming en de uitwerking van de DVO Wmo / Jeugd met 8 gemeenten. Verder zijn er nieuwe DVO's voorbereid voor de dienstverlening inzake Leerplicht en de Sociale Recherche.

P&O:

In 2017 zijn er wijzigingen geweest in de CAR-UWO. Hiervoor moesten de interne regelingen aangepast worden. De meest ingrijpende was de komst van het Individueel Keuzebudget (IKB). OR en GO zijn actief betrokken bij de regelaanpassingen. Daarnaast zijn we per 1 januari 2017 gaan werken met E-HRM. Aan het eind van 2016 heeft bij Regio Rivierenland een RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie) plaatsgevonden. Een van de resultaten is een Periodiek Medisch Onderzoek (PMO) voor het personeel. Medewerkers kunnen hier vrijwillig aan deelnemen. De opdracht is gegund aan Arbo Unie; het medisch onderzoek zal begin 2018 plaatsvinden.

Naast de verandering in de arbeidsvoorwaarden is er ook een organisatiewijziging ingezet. Met als resultaat de aanstelling van een nieuwe secretaris- directeur en een manager Contractgestuurde dienstverlening. Naast de nieuwe directie is er in april 2017 ook een nieuwe OR aangetreden.

Op verzoek van de gemeenten heeft Regio Rivierenland een DVO voor Wmo/Jeugd voorbereid. Voor de bemensing van dit nieuwe team hebben we functiebeschrijvingen opgesteld. In 2018 zullen de vacatures opengesteld worden.

We hebben met een stand op de Carrièrebeurs gestaan. We trokken veel aandacht van mensen die wat meer over onze organisatie wilden weten. Het doel was om meer mensen kennis te laten maken met Regio Rivierenland en FruitDelta Rivierenland, en dat is gelukt.

Dit jaar hebben we weer een stap vooruit gezet met betrekking tot de invoering van HR21. Het GO is akkoord gegaan met de conversietabel waarna het DB deze heeft vastgesteld. In 2018 gaan we verder met de implementatie van HR21.

Paragraaf 4 – Financiering

Beleidskader: het Treasurystatuut van de regio

In het Treasurystatuut staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid vermeld. De uitvoering en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht. Daarnaast is aan het eind van deze paragraaf een toelichting opgenomen over de ontwikkeling van de liquiditeitspositie in 2017.

Onderdelen die achtereenvolgens aan bod komen in deze paragraaf:

- Algemene ontwikkelingen
- Treasurybeheer
- (Krediet) Risicobeheer
- Financiering
- Ontwikkeling liquiditeitspositie

Algemene ontwikkelingen

Dit onderdeel schetst de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, alsmede de wettelijke kaders van de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido), de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de wet Hof en het Verplicht Schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Interne ontwikkelingen

Regio Rivierenland voldoet bij de uitvoering van de treasuryfunctie aan de wet- en regelgeving. Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden is het een verplichting geworden om overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere financiële instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan. Er mag een bedrag ter hoogte van 0,75% (met een ondergrens van € 250.000) van het jaarlijkse begrotingstotaal buiten de schatkist gehouden worden voor de uitvoering van dagelijkse taken.

Externe ontwikkelingen, rente-ontwikkelingen

De belangrijkste externe ontwikkelingen zijn (internationale) economische indicatoren en de invloed hiervan op de geld- en kapitaalmarkt, alsmede wijzigingen in wet- en regelgeving. Regio Rivierenland kent geen zelf ontwikkelde rentevisie. Zij volgt de marktgegevens en rente-ontwikkelingen via publicaties van gerenommeerde financiële instellingen. We verwachten dat de rente op de geld- en kapitaalmarkt in de komende periode op het huidige lage niveau zal blijven.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer is de (beleids) uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige treasurystatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Met de invoering van schatkistbankieren is de aandacht voor het volgen en bewaken van de banksaldi en de mutaties in 's Rijks schatkist verder geïntensiveerd.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bepaalt de maximale omvang van de externe kortgeldpositie in enig jaar. De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2 % bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

Renterisico

De renterisiconorm is ook een wettelijke limiet en beperkt de vaste schuld die in enig jaar voor aflossing of renteherziening in aanmerking komt tot 20% van het begrotingssaldo. De vaste schuld van Regio Rivierenland bestaat uit geldleningen waarop geen renteherzieningen plaatsvinden. Derhalve is er geen renterisico op bestaande leningen.

Kredietrisicobeheer

Regio Rivierenland loopt geen risico's bij het uitzetten van geldmiddelen. De gelden zijn belegd conform de voorwaarden genoemd in het treasurystatuut.

Frauderisico

We hebben bij het Regiokantoor een inventarisatie van frauderisico's uitgevoerd. Het doel van deze frauderisico-analyse is vast te stellen hoe het staat met de kwaliteit van beheersing van frauderisico's binnen onze organisatie en welke beheersingsmaatregelen er eventueel nog genomen moeten worden ter voorkoming van eventuele fraude. De belangrijkste frauderisico's hebben betrekking op fraude met bancaire middelen, kantoorvoorraden en onrechtmatig gebruik van subsidiegelden. Er functioneren voldoende controle- en beheersingsmaatregelen binnen het Regiokantoor van Regio Rivierenland en de frauderisico's worden als 'laag' gekwalificeerd.

Financiering

De aanwezige vaste activa (inclusief gronden en kapitaalbelangen) zijn hoofdzakelijk met lang vermogen gefinancierd, deels via een langlopende lening bij de BNG en deels met eigen vaste financieringsmiddelen (reserves). De financiële positie is goed en de financieringsverhoudingen op basis van de balans per 31-12-2017 zijn gezond, zoals onderstaand overzicht laat zien:

(bedragen x € 1.000)	Balans 31.12.2017	Balans 31.12.2016
Totaal kapitaalbeslag in vaste activa	4.623	4.920
Financiering als volgt:		
Eigen vaste financieringsmiddelen (reserves)	1.893	2.353
Vaste schulden (langlopende BNG-lening)	2.313	2.563
Financiering met vlottende passiva, per saldo	417	4
Totaal van de financiering	4.623	4.920

Ten opzichte van 31 december 2016 is van de vaste activa een groter aandeel gefinancierd met kort vermogen. Dat heeft te maken met de inzet van de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening ten behoeve van de voorfinanciering van de uitgaven van het glasvezelproject. Vanaf 1 juli 2016 (einddatum Regiocontract) is voor het glasvezelproject in totaal een bedrag van € 419.000 onttrokken aan de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening (waarvan in 2017 € 345.000). Als in de loop van 2018 of 2019 de reserve wordt aangezuiverd, ontstaat wederom een met 2016 vergelijkbare verhouding tussen de investeringswaarde van de vaste activa en de langlopende financieringsbronnen.

In verband met de huidige lage rente hebben we nauwelijks rente betaald over de bancaire financiering en is het resultaat uit treasury-activiteiten iets gunstiger uitgevallen dan begroot.

De leningenportefeuille op 31 december 2017 is als volgt:

Leningenportefeuille <i>Bedragen x € 1.000</i>						
Naam	Oorspr. hoofdsom	Rente	Looptijd	Afgelost in	Stand 31-12-2016	Stand 31-12-2017
Lening BNG	5.000	4,335%	20 jaar	2027	2.563	2.313
Totaal vaste schulden:					2.563	2.313

Jaarlijks wordt € 250.000 afgelost op de lening.

Ontwikkeling liquiditeitspositie

Op basis van de Wet Fido zijn decentrale overheden verplicht hun financiële middelen onder te brengen bij het Ministerie van Financiën (in de schatkist). Ook Regio Rivierenland heeft haar banktegoeden boven het drempelbedrag van € 250.000 ondergebracht bij 's Rijks schatkist. Dagelijks worden overtollige geldmiddelen afgeroomd naar de schatkist. Op basis van de actuele liquiditeitsbehoefte worden naar behoefte opnames uit 's Rijks schatkist gedaan.

Het saldo in 's Rijks schatkist op 31 december 2017 bedraagt € 1.197.000 en is € 136.000 hoger dan het saldo op 31 december 2016. Het saldo bij de schatkist is gedurende 2017 redelijk constant gebleven. De toename van het saldo ten opzichte van het vorig jaar kan als volgt worden verklaard:

- in 2017 ontvangen bijdrage voor subsidiëring van RIF-projecten (€ 715.000), waarvan in 2017 € 93.000 is uitbetaald. Het saldo van € 622.000 loopt door naar 2018.
- Van Avri in 2017 ontvangen vergoeding voor de ICT-dienstverlening in 2016 € 373.000 (uitgestelde betaling).
- In 2017 ontvangen afkoopsom beëindiging inkoopcontract Wmo-Hulpmiddelen € 275.000 (in januari 2018 uitbetaald aan de 6 contractgemeenten onder aftrek van € 15.000 voor gemaakte externe kosten).
- uitgaven in het kader van de voorfinanciering van het glasvezelproject, een bedrag van € 345.000 in 2017.
- Betaalde aflossingstermijnen lening BNG, in totaal € 250.000.
- Overdracht en uitbetaling van het saldo RW-POA Rivierenland aan de gemeente Tiel in 2017 € 309.000.
- In mei 2017 uitbetaald saldo opgebouwd vakantiegeld uit 2016 € 97.000.
- Uitbetaling overschot jaarrekening 2016 aan de gemeenten in juli 2017 € 107.000.
- Overige mutaties, per saldo een afname van het saldo bij de schatkist met € 26.000.

Paragraaf 5 – Verbonden partijen

Visie en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee Regio Rivierenland een bestuurlijke en financiële band heeft. In de begroting en jaarstukken wordt aandacht besteed aan de verbonden partijen. Dit is vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's die samenhangen met verbonden partijen.

In de financiële verordening is bepaald dat nieuwe verbonden partijen en wijzigingen in bestaande verbonden partijen of eventuele problemen en beëindiging van bestaande verbonden partijen in deze paragraaf behandeld dienen te worden.

Nieuwe verbonden partijen of verbonden partijen met wijzigingen

Er is in 2017 geen sprake van nieuwe verbonden partijen.

Verbonden partijen en risico's

Verbonden partijen waarmee Regio Rivierenland een bestuurlijke en financiële band heeft, kunnen risico's met zich meebrengen. Doel is deze risico's te beperken.

Bij de verschillende toelichtingen worden de risico's aangegeven.

Deelname in vennootschappen

Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN B.V.) te Weurt

De regio participeert in de afvalverbrandingsinstallatie van ARN B.V. te Weurt. De aandelen zijn als volgt over de verschillende aandeelhouders verdeeld:

Milieusamenwerking Afvalverwijdering Regio Nijmegen (MARN)	3.750	aandelen
Regio De Vallei	1.176	aandelen
Regio Rivierenland	588	aandelen
Door de rechtspersoon gehouden eigen aandelen	490	aandelen
Remondis Nederland B.V.	3.996	aandelen
Totaal	10.000	aandelen

De Regio heeft 588 aandelen van nominaal € 454 waarvan 100% is gestort. De balanswaardering van de deelneming bedraagt € 266.952. Omdat we een kapitaalbelang hebben van meer dan 5% vallen de (dividend)opbrengsten van de deelneming onder de deelnemingsvrijstelling en hoeven we hierover geen vennootschapsbelasting te betalen.

Relevante cijfers van Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN B.V.)

	(x € 1.000)
Eigen vermogen 31 december 2016	17.593
Vreemd vermogen 31 december 2016	54.851
Balanstotaal 31 december 2016	72.444
Netto resultaat 2016	512

De cijfers zijn overgenomen uit de jaarrekening 2016 van afvalenergiecentrale ARN B.V. Over 2017 zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Deelname in samenwerkingsverbanden

Regio Rivierenland heeft geen bestuurlijke en/of financiële belangen in andere samenwerkingsverbanden.

Overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop

Totaaloverzicht baten, lasten en reservemutaties per programma

Rekening baten en lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2017		Rekening 2017	Afwijking
	primitief	t/m AB dec		
Lasten				
1. Regionale samenwerking	2.213	3.579	2.802	777-
2. Contractgestuurde Dienstverlening	2.580	5.890	5.952	62
Totaal lasten	4.793	9.469	8.754	715-
Baten				
1. Regionale samenwerking	243	1.441	786	655-
2. Contractgestuurde Dienstverlening	2.411	5.687	5.861	174
Voordeel huisvestingskosten	116	116	149	33
Totaal baten	2.770	7.244	6.796	448-
Gemeentelijke bijdrage				
1. Regionale samenwerking	1.786	1.786	1.786	0
2. Contractgestuurde dienstverlening	0	0	0	0
Voordeel huisvestingskosten	116-	116-	116-	0
Totaal gemeentelijke bijdrage	1.670	1.670	1.670	0
Saldo van baten en lasten	353-	555-	288-	267
Mutaties reserves				
1. Regionale samenwerking	Onttr.	184	352	369
	Stort.	0	0	0
2. Contractgestuurde dienstverlening	Onttr.	169	203	157
	Stort.	0	0	66
Gerealiseerd resultaat	0	0	172	172

Algemene toelichting op het overzicht van baten en lasten

De jaarrekening 2017 sluit een positief resultaat van € 172.000. Het resultaat is als volgt opgebouwd:

- een positief saldo bij programma 1 Regionale samenwerking van € 139.000. Het budget voor onvoorziene uitgaven van € 20.000 hoefde in 2017 niet ingezet te worden. Daarnaast zijn voordelen gerealiseerd bij de bedrijfsvoeringskosten, ondermeer als gevolg van de doorgevoerde wijzigingen in de topstructuur van de organisatie en door strak budgetbeheer en actieve kostencontrole. Daarnaast was sprake van onderbesteding bij de werkbudgetten van de Speerpuntberaden (€ 9.000).
- bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening is een positief resultaat behaald bij de uitvoeringstaken Leerplicht, Sociale recherche en Inkoopondersteuning en de beheerskosten voor het Wmo-vervoer van per saldo € 43.000. Dit saldo is afgestort naar de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening. Het tekort op de uitvoering van RMC-taken en de bekostiging van RMC-projecten van in totaal € 134.000 is gefinancierd door inzet van de RMC-reserve. In de bestuursrapportage 2017 hebben we een tekort en onttrekking aan de RMC-reserve geraamd van € 139.000. Het resultaat bij RMC is derhalve iets gunstiger dan begroot. Door personele maatregelen, waaronder de pensionering van een medewerker van RMC, zijn er geen structurele begrotingstekorten meer bij de uitvoering van taken op het gebied van voortijdige schoolverlaters door RMC.
- resultaat op huisvestingskosten, een voordeel van € 33.000 ten opzichte van het bedrag dat in de Bestuursrapportage 2017 is geraamd en al is uitbetaald aan de gemeenten.

Overzicht incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten in het resultaat zijn in onderstaand overzicht weergegeven. Tevens is aangegeven binnen welk programma de incidentele posten in het resultaat zijn verantwoord. We beschouwen de inkomsten en uitgaven voor de diverse projecten die we uitvoeren voor de gemeenten niet als incidenteel, ondanks het vaak kortlopende karakter van deze projecten. Het voorbereiden, faciliteren en uitvoeren van projecten is voor Regio Rivierenland een structurele en duurzame activiteit, die niet het karakter heeft van een incidentele werkzaamheid. Als gevolg hiervan zijn in onderstaand overzicht geen incidentele posten opgenomen.

Programma	Incidentele baten	Bedrag x € 1.000	Incidentele lasten	Bedrag x € 1.000
Regionale samenwerking		0		0
Programma's & Strategie		0		0
Contractgestuurde dienstverlening		0		0
	Totaal incidentele baten	0	Totaal incidentele lasten	0

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 heeft Regio Rivierenland te maken met de gevolgen van de Wet Modernisering vennootschapsbelasting overheidsondernemingen. Over de gerealiseerde (fiscale) winst van ondernemingsactiviteiten moet maximaal 25% (tot € 200.000: 20%) vennootschapsbelasting worden betaald, tenzij een vrijstelling van toepassing is.

Veel van activiteiten van Regio Rivierenland worden niet als ondernemingsactiviteit aangemerkt, omdat bij de meeste activiteiten geen sprake is van een winststreven. Voor zover wel sprake is van een onderneming geldt in het algemeen een vrijstelling voor de vennootschapsbelasting. Regio Rivierenland kan gebruik maken van de volgende vrijstellingen:

- Vrijstelling voor samenwerkingsverbanden (bij taakuitvoering voor participanten)
- DVO-vrijstelling (bij overheidstaken)
- Deelnemingsvrijstelling (bij meer dan 5% aandelenparticipatie)

In 2017 geldt (net zoals in 2016) geen vrijstelling voor de fiscale winst die is gerealiseerd bij de ondernemingsactiviteit 'Inkoopondersteuning voor derden'. De belastingberekening is als volgt:

Opbrengsten inkoopondersteuning voor derden	€	8.464
Kosten inkoopondersteuning voor derden	€	6.727
Resultaat inkoopondersteuning voor derden	€	1.737

De te betalen vennootschapsbelasting hierover bedraagt € 347 (20%).

De last vennootschapsbelasting is als centrale post (conform BBV-voorschrift) binnen programma 1 Regionale samenwerking verantwoord.

Melding in het kader van de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Met ingang van het begrotingsjaar 2013 is de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sector rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Binnen Regio Rivierenland is er geen sprake van medewerkers die boven het wettelijke normbedrag uitkomen.

De Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) schrijft voor dat voor topfunctionarissen in de zin van de WNT de bezoldigingsgegevens openbaar worden gemaakt in de jaarrekening. In de hierna opgenomen overzichten zijn de openbaar te maken bezoldigingsgegevens opgenomen.

Naam	Functie	periode	Bezoldiging	
L.H. Derksen	Secretaris	1.5.2017 tot 31.12.2017	81.400	1)
W.J. Stegeman	Secretaris a.i.	1.1.2017 t/m 31.3.2017	29.600	2)
S. Sheikkariem	Directeur CgD	1.1.2017 t/m 31.3.2017	44.500	3)

- 1) De functie van secretaris betreft een fulltime dienstverband. De bezoldiging van de secretaris (periode mei t/m december 2017) is als volgt opgebouwd:
 - beloningen (inclusief bijtelling privé gebruik auto) € 71.100
 - premies voor pensioenregelingen en regelingen voor vervroegde uittreding € 10.200
 - belaste (variabele) onkostenvergoedingen € 100 (parkeervergoeding)
- 2) De functie van secretaris a.i. betreft een fulltime dienstverband. De bezoldiging van de secretaris (periode januari t/m maart 2017) is als volgt opgebouwd:
 - beloningen € 25.600
 - premies voor pensioenregelingen en regelingen voor vervroegde uittreding € 3.900
 - belaste (variabele) onkostenvergoedingen € 100 (reiskosten en parkeergeld)
- 3) De functie van directeur Contractgestuurde dienstverlening betreft een fulltime functie van 36 uur per week. De bezoldiging van de directeur Contractgestuurde dienstverlening is als volgt opgebouwd:
 - inleenvergoeding € 44.500

Naam	Functie	Periode	Bezoldiging
J. de Boer	AB-lid en DB-lid	1.1.2017 t/m 31.12.2017	onbezoldigd
H. van Oorschoot	AB-lid en DB-lid	1.1.2017 t/m 31.12.2017 Benoeming als DB-lid op 29 juni 2017	onbezoldigd
M.W.M. de Vries	AB-lid	1.1.2017 tot 1.12.2017	onbezoldigd
L. van Ruijven-van Leeuwen	AB-lid	1.1.2017 t/m 31.12.2017	onbezoldigd
H. van Kooten	AB-lid en DB-lid	1.1.2017 t/m 31.12.2017	onbezoldigd
C.W. Veerhoek	AB-lid	1.1.2017 tot 31.3.2017	onbezoldigd
J. Kottelenberg	AB-lid	7.4.2017 t/m 31.12.2017	onbezoldigd
H.H. de Vries	AB-lid	1.1.2017 t/m 31.12.2017	onbezoldigd
H. Beenakker	AB-lid en DB-lid	1.1.2017 t/m 31.12.2017	onbezoldigd
L. Verspuij	AB-lid	1.1.2017 t/m 31.12.2017	onbezoldigd
Th. A.M. Steenkamp	AB-lid en DB-lid	1.1.2017 tot 16 juni 2017	onbezoldigd
C.C.A. van Rhee- Oud Ammerveld	AB-lid	19.06.2017 tot 17.11.2017	onbezoldigd
C.A.H. Zondag	AB-lid en DB-lid	1.1.2017 t/m 31.12.2017	onbezoldigd

Toelichting op de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage

De volgende begrotingswijzigingen hebben gezorgd voor aanpassing van de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van de primitieve begroting.

Nr. Omschrijving		Bedrag x € 1.000	I/S*	Dekking	Datum besluit
Gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2017		1.670			
1	Programma 1 - Regionale samenwerking: Lobby & Branding / Ondersteuning Fruitcorso € 45.000	*	I	Inzet reserve	Mrt-2017/ Mei-2017/ Jun-2017
2	Programma 1 - Regionale samenwerking: Lobby & Branding / Ondersteuning Kersenparty € 10.000	*	I	Inzet reserve	Mrt-2017/ Mei-2017/ Jun-2017
3	Programma 1 - Regionale samenwerking: Lobby Fruitrijk € 20.000	*	I	Inzet projectbudget	Jun-2017
Actueel saldo gemeentelijke bijdrage begroting 2017		1.670			
Bestuursrapportage 2017:					
4	Alle programma's: Actualisatie van kostenbudgetten			Geen voordeel/ nadeel geraamd	Okt-2017
5	Programma 1 - Regionale samenwerking: Voorfinanciering uitgaven Glasvezelproject (Breedband) € 275.000	*	I	Inzet reserve	Okt-2017
6	Programma 1 - Regionale samenwerking: Opzetten Regionaal Investeringsfonds € 13.000	*	I	Inzet reserve	Mrt-2017/ Okt-2017
7	Programma 1 - Regionale samenwerking: Kosten van beheer en uitvoering RIF			Geen nadeel geraamd	Okt-2017
8	Programma 1 - Regionale samenwerking: Uitvoeringsplan Wonen / Woonagenda € 60.000	*	S	Project gerelateerde inkomsten	Okt-2017
9	Programma 1 - Regionale samenwerking: Heffing van vennootschapsbelasting			Geen nadeel geraamd	Okt-2017
10	Programma 2 - Contractgestuurde dienstverlening: Uitgaven van in het begrotingsjaar 2017 uitgevoerde projecten bij het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC - voortijdige schoolverlaters) en hiermee rechtstreeks samenhangende van derden ontvangen bijdragen.	*	I	Van derden ontvangen bijdragen	Okt-2017
11	Programma 2 - Contractgestuurde dienstverlening: Inkomsten en uitgaven voor Versis (Basismobiliteit) € 3.160.000	*	S	Project gerelateerde inkomsten	Okt-2017
12	Uitgaven en (subsidie-)inkomsten van in het begrotingsjaar 2017 uitgevoerde projecten, waarvan de baten en lasten niet (of niet volledig) in de programmabegroting 2017 zijn opgenomen (zie bijlage 1).	*	I	Project gerelateerde (subsidie-) inkomsten	Okt-2017
Gemeentelijke bijdrage na bestuursrapportage 2017		1.670			

I=Incidenteel; S=Structureel

* Deze begrotingswijzigingen hebben geen effect op de gemeentelijke bijdrage.

Verschillenanalyse per programma

Voor elk programma is een verschillenanalyse gemaakt. In aanvulling op hetgeen in de programmaverantwoording al is genoemd, geeft deze verschillenanalyse een helder overzicht van de belangrijkste financiële afwijkingen per programma.

1. Regionale samenwerking				Bedragen x € 1.000
	B 2017 t/m AB dec	Rekening 2017		Vershil
Lasten	3.579	2.802	→	777-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Het budget voor RIF-projecten van € 3 per inwoner is niet volledig besteed in 2017. De subsidiebetalingen lopen door naar 2018 en het restantbudget blijft beschikbaar voor projectsubsidies.			622-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Kosten van uitvoering/beheer van RIF projectsubsidies (niet begroot).			12
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	De uitgaven in het kader van de voorfinanciering van het glasvezelproject zijn hoger uitgekomen dan begroot. Financiering vindt plaats via de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.			70
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	De projectuitgaven op verschillende beleidsterreinen, zoals Mobiliteit, Wonen, Leefbaarheid, Regionale energiestrategie e.d. zijn lager dan begroot. In dezelfde mate is de realisatie van de projectinkomsten lager dan begroot.			52-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Minder uitgaven bij de werkbudgetten van de Speerpuntberaden, omdat de geraamde kosten van de monitor vrijetijdseconomie volledig door RBT Rivierenland zijn betaald als onderdeel van de geactualiseerde prestatieafspraken tussen de 10 gemeenten en het RBT.			9-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Lasten werkgelegenheidsenquête provincie (niet begroot).			12
Onvoorziene uitgaven	Het budget voor onvoorziene uitgaven hoefde in 2017 niet ingezet te worden. Een voordeel ten opzichte van de begroting van € 20.000.			20-
Alle producten	Lagere bedrijfsvoeringskosten door wijzigingen in de topstructuur, vacatures en kostenbesparingen (lagere kosten bij communicatie, accountantscontrole, lidmaatschappen & contributies, Ondernemingsraad, externe advieskosten en representatie).			168-
Baten	1.441	786	→	655-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Het budget voor RIF-projecten van € 3 per inwoner is niet volledig besteed in 2017. De subsidiebetalingen lopen door naar 2018 en het restantbudget blijft beschikbaar voor projectsubsidies.			622-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	De projectuitgaven op verschillende beleidsterreinen, zoals Mobiliteit, Wonen, Leefbaarheid, Regionale energiestrategie e.d. zijn lager dan begroot. De realisatie van de projectinkomsten is daardoor ook lager dan begroot.			52-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Kosten werkgelegenheidsenquête provincie zijn gefactureerd aan de gemeenten (niet begroot).			12
Renteresultaat	In de begroting 2017 is een positief renteresultaat geraamd van € 110.000. Als gevolg van de langdurig lage financieringsrente is in 2017 een hoger renteresultaat gerealiseerd.			6
Algemene bestuursondersteuning	Hogere overige opbrengsten van derden.			1
Gemeentelijke bijdrage	1.786	1.786	→	0

2. Contractgestuurde Dienstverlening				Bedragen x € 1.000
	B 2017 t/m AB dec	Rekening 2017		Vershil
Lasten	5.890	5.952	→	62
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	Lagere uitgaven voor RMC-projecten. In dezelfde mate is de realisatie van de projectinkomsten bij RMC lager dan begroot.			40-
(Tijdelijke) inhuur van personeel	Voor een deel zijn vacatures ingevuld door inhuur van personeel. De inhuurkosten waren hoger dan de in de begroting opgenomen salarisbudgetten. De extra lasten zijn volledig gedekt door hogere opbrengsten en inkomsten uit extra opdrachten.			31
Inkoopondersteuning	Bij een aantal aanbestedingstrajecten is specialistische ondersteuning ingehuurd (in overleg met de opdrachtgevers). Daarnaast zijn (conform het bestek van de aanbesteding) controlekosten door accountants gemaakt in het kader van de Wmo-aanbesteding Hulpmiddelen. De hogere kosten zijn volledig gedekt door extra inkomsten die rechtstreeks met de lasten samenhangen.			41
Basismobiliteit (Versis)	Hogere kosten van vervoerders en de regiecentrale door toegenomen gebruik van het vervoerssysteem en een stijging van het aantal uitgevoerde ritten. Per saldo een budgetoverschrijding met 1,4%. De hogere kosten zijn volledig gedekt door opbrengsten die rechtstreeks met de lasten samenhangen.			44
Basismobiliteit (Versis)	Lagere kosten voor uitvoering en beheer van Basismobiliteit (Versis). Het beschikbaar gestelde budget ter grootte van € 240.000 is niet volledig besteed.			14-
Baten	5.687	5.861	→	174
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	Lagere inkomsten voor RMC-projecten (€ 40.000) en een hogere Rijksbijdrage RMC (nabetaling € 15.000).			25-
Inkoopondersteuning	Hogere inkomsten in verband met extra dienstverlening en facturering van meer uren aan gemeenten en derden (€ 81.000) en facturatie van de kosten van externe advisering bij aanbestedingen (€ 41.000).			122
Sociale recherche	Hogere inkomsten in verband met extra dienstverlening en facturering van meer uren aan gemeenten en derden.			33
Basismobiliteit (Versis)	Hogere opbrengsten maandelijkse facturering van de vervoerskosten van het WMO-vervoer (aan gemeenten) en OV-Vangnet (provincie Gelderland).			44
Gemeentelijke bijdrage	0	0	→	0

De balans per 31 december 2017

Activa (x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2017
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	4.653	4.356
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan - deelnemingen	267	267
Totaal vaste activa	4.920	4.623
Vlottende activa		
Uitzettingen korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	1.216	1.402
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	1.061	1.197
Overige vorderingen	51	56
Liquide middelen	250	250
Totaal vlottende activa	2.578	2.905
Totaal activa	7.498	7.528
Passiva (x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2017
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	1.105	803
Bestemmingsreserves	1.248	1.090
Nog te bestemmen resultaat	107	172
Voorzieningen	137	174
Vaste schulden langer dan één jaar		
Onderhandse leningen van - binnenlandse banken en overige fin. instellingen	2.563	2.313
Totaal vaste passiva	5.160	4.552
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden korter dan één jaar		
Overige schulden	647	928
Overlopende passiva		
Nog te besteden gelden van derden	1.494	1.954
Overige overlopende passiva	197	94
Totaal vlottende passiva	2.338	2.976
Totaal passiva	7.498	7.528

Algemene toelichting op de balans

Activabeleid

Het beleid ten aanzien van investeringen en afschrijvingen is vastgelegd in de nota activabeleid. De nota is primair bedoeld als instrument voor de kaderstellende rol van het Algemeen Bestuur en sluit aan bij het bepaalde in de gemeentewet (artikel 212) en het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Eind 2011 heeft het Algemeen Bestuur een aantal aanpassingen gedaan. Het betreft o.a. het afschrijven in het jaar van aanschaf, de voorkeur voor de systematiek van lineaire afschrijvingen en een gewijzigde afschrijvingstabel.

Waarderingsgrondslagen

Onder investeringen worden verstaan uitgaven ter verwerving van een goed of ter bereiking van een doel waaraan een nuttigheid kan worden toegekend die langer duurt dan een jaar.

Investeringskosten worden verantwoord op de balans onder de post vaste activa.

Onder de vaste activa worden conform het BBV de volgende vaste activa onderscheiden:

- materiële vaste activa;
- financiële vaste activa.

Activa wordt gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Materiële vaste activa

Met als uitgangspunt het BBV worden twee soorten materiële vaste activa onderscheiden (artikel 35), te weten:

- investeringen met een economisch nut (vergelijkbaar met het bedrijfsleven, waarbij het meerjarig economisch nut meeweegt in de activeringsgronden);
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijke nut.

Investeringskosten met een economisch nut zijn alle investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of die verhandelbaar zijn. Dit betekent onder andere dat alle gebouwen een economisch nut hebben.

In het BBV is opgenomen dat activa met een meerjarig economisch nut geactiveerd moeten worden. Daarnaast mag er op deze investeringen niet resultaatafhankelijk (extra) worden afgeschreven. Met andere woorden, activa met een meerjarig economisch nut moeten eenduidig worden geactiveerd en vervolgens dient er op consistente wijze te worden afgeschreven.

In de jaarrekening van Regio Rivierenland worden alleen investeringen geactiveerd met een economisch nut.

Afschrijvingstermijnen

Afschrijvingen vinden lineair plaats op basis van de volgende afschrijvingstermijnen:

Gronden	geen afschrijvingen
Bedrijfsgebouwen	tussen de 10 en 30 jaar
Machines, apparaten, installaties	tussen de 3 en 15 jaar
Overige materiële vaste activa	tussen de 5 en 10 jaar

De gronden en terreinen hebben betrekking op:

- de gronden van de kantoorgebouwen in Tiel;
- de gronden van milieustraten en het Avri-terrein in Geldermalsen die in erfpacht zijn uitgegeven aan Avri.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs.

Viottende activa

Onder viottende activa zijn opgenomen:

- Vorderingen
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
- Overlopende activa
- Liquide middelen

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. In de gevallen waarin de invordering niet mogelijk blijkt te zijn, wordt tot afboeking wegens oninbaarheid overgegaan. De voorziening dubieuze debiteuren is ter dekking van het risico dat openstaande vorderingen op de balansdatum oninbaar blijken te zijn.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Passiva

De voorzieningen, de vaste schulden, de vlottende schulden en de overlopende passiva zijn eveneens opgenomen tegen nominale waarde.

Toelichting op de balansposten - vaste activa

Investerings met een economisch nut

Materiele vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	Gronden en terreinen	Bedrijfs- gebouwen	Machines, apparaten en installaties	Overige mat. vaste activa	Totaal
Boekwaarde ult. 2016	2.239	1.957	419	39	4.653
+ Investerings	0	8	35	25	67
- Desinvesterings	-	-	-	-	-
- Afschrijvingen	-	166	185	13	364
Boekwaarde ult. 2017	2.239	1.799	269	50	4.356
Cumulatieve afschrijving	-	2.239	912	85	3.236
Aanschafwaarde	2.239	4.037	1.181	135	7.592

In het kader van de afsplitsing van Avri heeft het bestuur van Regio Rivierenland besloten de gronden van de milieustraten en het Avri-terrein in Geldermalsen niet in eigendom over te dragen aan Avri, maar een zakelijk recht van erfpacht te vestigen. Het passeren van de notariële akte van de erfpacht is in 2017 afgewikkeld. De in erfpacht uitgegeven gronden hebben een boekwaarde van € 2.028.519.

Voor de specificatie van het bedrag van de investeringen van € 67.000 wordt verwezen naar de achterin de jaarrekening opgenomen tabel van de investeringskredieten.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Deelnemingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12 2016	31-12 2017
ARN B.V.	267	267
Totaal	267	267

ARN B.V.

De Regio participeert in de afvalverbrandingsinstallatie van ARN B.V, te Weurt. De Regio heeft 588 aandelen van nominaal € 454 waarvan 100% is gestort. Het totaal van de deelneming bedraagt € 266.952.

Toelichting op de balansposten - vlottende activa

Vorderingen op openbare lichamen

Vorderingen op openbare lichamen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12 2016	31-12 2017
Vordering op Provincie (subsidies)	28	125
Vordering op gemeenten	731	1.232
Overige vorderingen	457	45
Totaal	1.216	1.402

Toelichting bij de vorderingen op openbare lichamen

De vordering op de Provincie heeft betrekking op nog te ontvangen subsidiebedragen van lopende (subsidie-)projecten. In het algemeen verstrekt de Provincie een subsidievoorschot van 80% en bij de afwikkeling en subsidievaststelling na afloop van het begrotingsjaar wordt de slottermijn uitbetaald. De in de balans op 31 december 2017 opgenomen vordering heeft betrekking op de toegezegde provinciale subsidie voor Wmo-vervoer.

In de vordering op gemeenten is ondermeer het bedrag van de zogenaamde 'doorschuif-BTW' over 2017 van € 346.000 opgenomen. Gemeenten kunnen dit bedrag declareren bij het BTW-compensatiefonds.

De stijging van de vordering op gemeenten ten opzichte van 2016 wordt ondermeer veroorzaakt door:

- te ontvangen rijksbijdrage VSV-middelen 2017 (inzet bij RMC) € 316.000 (ontvangen in januari 2018);
- te factureren kosten Wmo-vervoer december 2017 € 228.000 (gefactureerd in januari 2018).

Het bedrag van de overige vorderingen op openbare lichamen bestaat uit het saldo van vorderingen en schulden op Avri, GGD Gelderland-Zuid, Omgevingsdienst Rivierenland (ODR), Regionaal Archief Rivierenland (RAR) en de provincie Gelderland.

De aanzienlijke daling van deze post ten opzichte van 2016 wordt veroorzaakt door het eenmalig hoge bedrag, dat Regio Rivierenland op 31 december 2016 te vorderen had van Avri voor de ICT-dienstverlening.

Uitzettingen in 's Rijks Schatkist

Uit 2017 hadden we een bedrag van € 1.197.000 uitstaan bij de schatkist. In het begrotingsjaar 2017 hebben we maximaal € 250.000 buiten de schatkist gehouden. Dat is binnen de wettelijke kaders van het toegestane drempelbedrag (0,75% van de begroting met een ondergrens van € 250.000). Dagelijks wordt van het banksaldo bij de BNG het surplus boven € 250.000 afgeroomd en afgestort naar 's Rijks schatkist.

Overige vorderingen

Overige vorderingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12 2016	31-12 2017
Vorderingen op derden	56	61
-/- Voorziening dubieuze debiteuren: Regiokantoor	5	5
Totaal	51	56

Vorderingen op derden (€ 61.000)

De vorderingen op derden bestaat uit:

Debiteuren: € 22.000

Vennootschapsbelasting: € 2.000

Vooruitbetaalde bedragen en overige vorderingen: € 37.000

Een voorziening voor mogelijke oninbaarheid van € 5.000 wordt toereikend geacht.

Liquide middelen

Liquide middelen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12 2016	31-12 2017
Bank	250	250
Totaal	250	250

Toelichting op de balansposten - vaste passiva

Algemene reserves en bestemmingsreserves

Overzicht reserves <i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand 31-12-2016	Toevoegingen 2017	Onttrekkingen 2017	Stand 31-12-2017
Algemene reserves				
Risicoreserve Contractgest. Dienstverlening	631	66	368	329
Algemene reserve Regiokantoor	474			474
Subtotaal algemene reserves	1.105	66	368	803
Bestemmingsreserves				
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	556		134	422
Speerpuntberaden	66		13	53
Communicatie	9			9
Klimaatbeheersing	43		6	37
Desintegratiekosten ontvlechtingen	544			544
Revolverend fonds Contractgest. Dienstverl.	30		5	25
Subtotaal bestemmingsreserves	1.248	0	158	1.090
Totaal	2.353	66	526	1.893

Risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening

Doel:	De reserve is bedoeld om risico's in de bedrijfsvoering op te vangen welke kunnen ontstaan als gevolg van het leveren van maatwerk in de vorm van dienstverleningsovereenkomsten.
Aard:	Algemene reserve
Maximum/plafond:	30% van de uitgaven (door het Algemeen Bestuur in april 2011 vastgestelde maximum)
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	De afname van het saldo van de reserve in 2017 wordt grotendeels veroorzaakt door de voorfinanciering van de uitgaven voor het glasvezelproject, die ten laste van de reserve komen (in totaal € 345.000 in 2017). Het bedrag van de onttrekking in de tabel van € 368.000 bestaat daarnaast uit de inzet voor tekorten bij de uitvoeringstaken van CgD (€ 23.000 voor het tekort bij Sociale recherche).

Het bedrag van de inzet van de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening is in lijn met het bedrag dat in de begroting/Bestuursrapportage 2017 is geraamd (€ 339.000).

De risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening heeft op 31 december 2017 een saldo gelijk aan 5,5% van de uitgaven van programma 2 Contractgestuurde dienstverlening en blijft daarmee ver onder het vastgestelde maximum van 30%.

Algemene reserve Regiokantoor

Doel:	De reserve is bedoeld als buffervermogen voor het opvangen van financiële risico's en tekorten. De reserve wordt ingezet bij tekorten of als door het afbouwen of verdwijnen van taken overheadkosten niet meer binnen de begroting gedekt kunnen worden en frictiekosten ontstaan.
Aard:	Algemene reserve
Optimum:	Niet nader bepaald
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	De omvang van de algemene reserve is voldoende voor het afdekken van de geïdentificeerde risico's. De reserve heeft een saldo van € 474.000.

Reserve Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)

Doel:	De reserve wordt gevoed uit jaarlijkse rijksbijdragen in de algemene taakstelling en door incidentele rijksbijdragen voor specifieke activiteiten om het aantal voortijdige schoolverlaters te verminderen. Voor zover er overschotten zijn worden deze aan de reserve toegevoegd, terwijl de tekorten eruit worden gedekt. Het overschot is bedoeld om eventuele risico's bij het beëindigen van de taak op te vangen. In de RMC-taak worden geen gemeentelijke bijdragen ontvangen.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	afhankelijk van de duur van de RMC-taak
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	Per saldo is in 2017 een bedrag van € 134.000 onttrokken uit de reserve voor de bekostiging van RMC-projecten. De inzet is in lijn met de begroting; in de Bestuursrapportage 2017 is een onttrekking van € 139000 geraamd. De reserve wordt de komende jaren verder afgebouwd en ingezet voor de financiering van RMC-projecten.

De in 2017 via de Gemeente Tiel ontvangen rijksbijdrage voor het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt bedraagt € 680.581. Dit is inclusief een bijstelling/nabetaling van € 15.436. In het boekjaar 2017 is een bedrag van € 814.139 besteed overeenkomstig de wettelijke bestedingsdoelen. Het tekort in 2017 van € 133.558 is gedekt uit de reserve Regionaal Meld – en Coördinatiepunt. De reserve RMC heeft op 31 december 2017 een saldo van € 422.622.

Reserve speerpuntberaden

Doel:	De reserve kan worden ingezet voor de financiering van uitgaven die gerelateerd zijn aan de speerpuntberaden en de uitvoering van het Ambitiedocument, alsmede uitgaven voor activiteiten op het gebied van Lobby & Branding.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	In 2017 is een bedrag van € 13.000 ingezet ten behoeve van het opzetten van een Regionaal investeringsfonds (RIF).

Reserve communicatie

Doel:	De reserve wordt ingezet voor de financiering van maatregelen gericht op verbetering van de communicatie.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	Laatste jaar van aanwending is voorzien in 2018/2019, mogelijk met nog een uitloop naar 2020.
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	De reserve heeft op 31 december 2017 een saldo van € 9.000. De reserve wordt ingezet ten behoeve van verbetering van de communicatie in de regio.

Reserve Klimaatbeheersing

Doel:	Het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland heeft op 15 januari 2014 ingestemd met herbestemming van de reserve Extra kapitaallasten 2012 en inzet van het saldo van € 61.000 ten behoeve van klimaatbeheersingsmaatregelen bij het Regiokantoor.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	De reserve valt in 10 jaar vrij gelijk aan de afschrijvingstermijn van de investeringen in klimaatbeheersingsmaatregelen bij het Regiokantoor.

Reserve desintegratiekosten ontvlechtingen

Doel:	De reserve wordt ingezet voor de financiering van de desintegratiekosten (kosten van achterblijvende overhead), die een direct gevolg zijn van ontvlechtingen van bedrijfsonderdelen. De reserve is gevoed uit ontvangen bijdragen van GGD Gelderland-Zuid in de periode van 1.7.2013 t/m 31.12.2015.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	GGD Gelderland-Zuid heeft in de jaren 2013, 2014 en 2015 een vergoeding voor desintegratiekosten betaald van in totaal € 638.500. Deze bedragen zijn volledig in de reserve gestort. In de periode vanaf 1 juli 2013 is van de reserve in totaal € 95.000 ingezet. De reserve heeft op 31 december 2017 een saldo van € 543.500. De reserve kan in de toekomst worden ingezet voor de bekostiging van niet afgebouwde c.q. niet afbouwbaar desintegratiekosten.

Revolverend fonds Contractgestuurde dienstverlening

Doel:	De reserve is in 2014 ingesteld voor de financiering van kosten die noodzakelijk zijn om nieuwe activiteiten voor de gemeenten te ontwikkelen of de uitvoering van bestaande taken te verbeteren.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	In 2017 is vanuit het fonds een bedrag van (afgerond) € 5.000 ingezet voor de financiering van projectkosten voor Leefbaarheid.

Voorzieningen

Overzicht voorzieningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand 31-12-2016	Toevoeg. 2017	Onttrekk. 2017	Stand 31-12-2017
Voorziening onderhoud gebouwen Tiel	137	66	29	174
Totaal voorzieningen	137	66	29	174

Voorziening onderhoud gebouwen

Doel:	Voor de bedrijfsgebouwen in Tiel (J.S. de Jongplein en Burg. van Lidth de Jeudelaan) is een voorziening gevormd voor de periodieke uitgaven voor groot onderhoud en renovaties. Jaarlijks wordt vanuit de exploitatie een bedrag aan de voorziening toegevoegd.
Aard:	Egalisatievoorziening
Optimum:	Op basis van geactualiseerd (meerjarig) onderhoudsplan
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	In 2017 zijn voor een bedrag van € 29.000 onderhoudskosten ten laste van de voorziening gekomen.

Vaste schulden langer dan één jaar

Leningenportefeuille <i>Bedragen x € 1.000</i>						
Naam	Oorspr. hoofdsom	Rente	Looptijd	Afgeïst in	Stand 31-12-2016	Stand 31-12-2017
Lening BNG	5.000	4,335%	20 jaar	2027	2.563	2.313
Totaal vaste schulden:					2.563	2.313

Het totaal van de rentelasten van deze lening bedraagt in 2017: € 104.782.

Toelichting op de balansposten - vlottende passiva

Overige schulden

Overzicht overige schulden <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2016	31-12-2017
Overige schulden	647	928
Totaal overige schulden	647	928

De balanspost "overige schulden" bestaat uit het saldo van crediteuren (€ 631.000), te betalen loonheffing (€ 203.000), pensioenpremies (€ 41.000) en te betalen BTW (€ 53.000).

Overlopende passiva

De 'Nog te besteden gelden van derden' zijn als volgt gespecificeerd:

Overheidsuitkeringen met een specifiek bestedingsdoel <i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand 31-12-2016	Inkomsten 2017	Bestedingen 2017	Stand 31-12-2017
RMC projecten	0	236	42	194
Uitvoering Versis/Basismobiliteit 2017	899	125	742	282
Uitvoering Versis/Basismobiliteit 2018	0	510	0	510
Projecten Regionaal Investeringsfonds (RIF) 2017		715	93	622
Platform Zelfredzaam	98	52	56	93
Toekomstbestendig organiseren samenwerking WMO/Jeugd	3		3	0
Transitie WMO/Jeugd	23		13	9
Woonagenda		60	56	4
Regionaal project Leefbaarheid	3	29	32	0
Project Recreatiegebied de Zandmeren fase 2	25		25	0
Project Fruitrijk fase 2	30		30	0
Versterken logistieke ecosysteem Rivierenland	0	205	13	192
Biobased economy	9		9	0
Regionaal Verkeersmodel	8	29	38	0
Opzetten mobiliteitsplan	13		13	0
Mobiliteit	88		41	47
RW- POA Rivierenland	295	14	309	0
Totaal overlopende passiva	1.494	1.975	1.514	1.954

Overige overlopende passiva

Hieronder zijn de nog te betalen kosten opgenomen, zoals te betalen rente van de BNG-geldlening, te betalen huisvestings- en kantoorkosten, te betalen kosten van ingehuurd personeel en adviseurs, te betalen accountantskosten en overige nog te betalen bedragen.

Toelichting op de balansposten - overig

Borgstellingen en garantstellingen

Regio Rivierenland heeft geen borgstellingen en/of garantstellingen.

Niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen

Onderstaande tabel geeft een beeld van de meerjarige financiële verplichtingen waar Regio Rivierenland aan verbonden is. De bedragen in de kolom omvang betreffen jaarlasten. De verlofdagenverplichting betreft de stand op 31 december.

	Omvang (x € 1.000)	Einde contract
Schoonmaak	47	Variabel
Tuinonderhoud	15	Variabel
Leaseverplichtingen auto's (Management + Sociale Recherche)	77	Variabel
Salarisadministratie	15	31-12-2019
Verlofdagenverplichtingen 31-12-2017	87	n.v.t.

Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

Stand van zaken investeringskredieten

Investerings

Overige investeringen Regiokantoor <i>Bedragen x € 1.000</i>	Jaar van investering	Krediet	Stand 1/1/2017	Uitgaven 2017	Stand 31/12/2017	Status
Verbouwingen pand Burg. Lidth de Jeudeln	2013	150	16	8	8	
Servers 2015	2015	63	45	0	45	
Netwerkapparatuur 2015	2015	100	100	0	100	
Software 2015	2015	100	86	0	86	
Infrastructuur 2014-2015	2015	205	59	14	45	
Werkplekken 2015	2015	50	25	7	17	
Klimaatbeheersing vergaderruimten	2017	15		14	1	gereed
Vervanging kantoormeubilair	2017	25		25	-	gereed
Totaal investeringsuitgaven				67		

Toelichting

Het restkrediet Verbouwing pand van Lidth de Jeudelaan wordt in 2018 aangewend voor aanpassingen in de inrichting van het kantoorpand. De investering in 2017 van € 8.000 heeft betrekking op aanpassingen van de entree.

De investeringen in infrastructuur en ICT-werkplekken betreffen reguliere vervangingen overeenkomstig het ICT-investeringsplan 2015/2016.

Voor de investeringskredieten Klimaatbeheersing vergaderruimten en Vervanging kantoormeubilair is via de bestuursrapportage 2017 goedkeuring verleend. Beide investeringen zijn conform planning in 2017 uitgevoerd overeenkomstig de kredietafspraken.

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht gemeentelijke bijdrage

	Primitieve begroting 2017	Mutaties Berap 2017	Mutaties jaarrekening 2017	Jaarrekening 2017	Buren	Culemborg	Geldermalsen	Lingewaal	Maasdriel	Neder-Betuwe	Neerijnen	Tiel	West Maas en Waal	Zaltbommel	Totaal gefactureerd regio gemeenten
Aantal inwoners per 1 januari 2016	238.326	238.326	238.326	238.326	26.208	27.647	26.342	11.105	24.088	23.051	12.126	41.502	18.708	27.549	238.326
Programma 1: Regionale samenwerking	1.785.930	0	-138.585	1.647.345	196.393	207.177	197.398	83.217	180.507	172.736	90.868	311.001	140.191	206.442	1.785.930
Algemene bestuursondersteuning	1.309.837	-663.254	-42.482	604.101	71.103	75.007	71.466	30.128	65.351	62.538	32.898	112.596	50.755	74.741	646.583
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	566.093	663.254	-70.289	1.159.058	135.188	142.610	135.879	57.282	124.252	118.903	62.549	214.078	96.501	142.105	1.229.347
Treasury	-110.000		-6.161	-116.161	-12.096	-12.761	-12.158	-5.126	-11.118	-10.639	-5.597	-19.155	-8.635	-12.715	-110.000
Onvoorziene uitgaven	20.000		-20.000	0	2.199	2.320	2.211	932	2.021	1.934	1.018	3.483	1.570	2.312	20.000
Vennootschapsbelasting	0		347	347	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voordeel huisvestingskosten o.b.v. inbreng ODR	-116.306	0	-32.876	-149.182	-18.798	-10.892	-13.508	-2.297	-11.493	-11.116	-9.538	-7.805	-13.063	-17.796	-116.306
Totaal gemeentelijke bijdrage	1.669.624	0	-171.461	1.498.163	177.595	196.285	183.890	80.920	169.014	161.620	81.330	303.196	127.128	188.646	1.669.624
Gerealiseerd resultaat jaarrekening 2017					-20.553	-19.156	-19.136	-7.107	-17.256	-16.546	-9.747	-26.339	-14.571	-21.050	-171.461

Bijlage 2: Controleverklaring

Jaarrekening 2017

Regio Rivierenland

Portefeuillehouder

J.A. de Boer MSc

De gemeentelijke financiële bijdrage

Begroot in 2017: € 177.600	Werkelijk 2017: € 157.042,-
Begroot in 2016: € 190.963	Werkelijk 2016: € 183.229
Begroot in 2015: € 184.078	Werkelijk 2015: € 184.078

Advies:

Een positieve zienswijze uitbrengen.

Toelichting:

De jaarrekening ziet er goed uit. De prestaties zijn behoorlijk te noemen. In de regio werkt de organisatie aan verdere verbeteringen voor de rol en positie van de gemeenteraden en de uitvoering van projecten.

Inhoudelijk

Waren er voor 2017 of op langere termijn doelstellingen geformuleerd voor de taken die de gemeenschappelijke regeling voor de gemeente Buren uitvoert? Zo ja, welke?

Als basistaak is gewerkt aan drie speerpunten (Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme). Daarnaast kent de regio een pluspakket "contractgestuurde dienstverlening". Elke gemeente bepaalt of van dit aanbod gebruik wordt gemaakt. Buren maakt gebruik van RMC(voorkomen vroegtijdig schooluitval), uitvoering leerplichtwet, Sociale recherche, inkoopondersteuning en basismobiliteit. Dat laatste is in 2017 succesvol geïmplementeerd.

In 2017 is ook de inkoop zorg sociaal domein toegevoegd. Voor het project glasvezelnetwerk is gewerkt aan de Europese toestemming om dit als gemeenten te mogen doen.

Wat is de stand van zaken van de doelstellingen?

Met de projecten zoals de Fruitdelta, het glasvezelproject en stimulering van initiatieven door het Regionaal investeringsfonds ontstaat een steeds bredere bekendheid en performance van het rivierengebied. Op het gebied van recreatie en toerisme blijkt uit de Monitor vrijetijdseconomie in de periode 2014-2016 een omzetstijging van 8 procent.

Waren er belangrijke ontwikkelingen in 2017?

Een belangrijke ontwikkeling is de regievorming voor de inkoop zorg bij de regio-organisatie. Daarmee is de borging van deze belangrijke taak verbeterd.

Eventueel: algemene indruk van de jaarrekening of de prestaties van de gemeenschappelijke regeling in 2017.

De regio-organisatie heeft in 2017 forse inspanningen gepleegd en goede resultaten geboekt.

Financieel

Was de gemeentelijke bijdrage uiteindelijk hoger of lager dan begroot? Hoe wordt dit verklaard?

De totale bijdrage aan de RR is in 2017 afgerond € 172.000,- lager. Voor onze gemeente betekent dit een lagere bijdrage van afgerond € 21.000,-

Dit resultaat is voornamelijk veroorzaakt door het renteresultaat, lagere kosten van de bedrijfsvoering,

onderbesteding bij een aantal werkbudgetten en omdat het budget voor onvoorziene uitgaven in 2017 niet is ingezet.

Was er een bezuinigingstaakstelling en werd deze gehaald?

In 2017 is het batige saldo van afgerond € 14.000,- over 2016 verantwoord. Hiermee is de bezuinigingstaakstelling bereikt.

Is er voldoende rekening gehouden met eventuele risico's?

Vanaf 1 juli 2018 heeft de GGD Gld. Zuid de huur opgezegd. Voor de begroting betekent dit een structureel nadeel van € 341.000,-. Deze tegenvaller moet worden opgevangen in de begroting 2018 en later.

Algemene financiële indruk van de begroting

De 1^e indruk is dat de jaarrekening er goed uitziet.

De accountantsverklaring voor de jaarrekening 2017 is nog niet beschikbaar.

Begroting 2019

Regio Rivierenland

Portefeuillehouder

J.A. de Boer MSc

De gemeentelijke financiële bijdrage

Begroot in 2019: € 213.766	
Begroot in 2018: € 170.500	
Begroot in 2017: € 177.600	Voorschot 2017: € 177.595 Werkelijk 2017: € 157.042 Afrekening volgt in 2018

Advies:

Een positieve zienswijze uit te brengen op de begroting 2019.

Toelichting:

De begroting geeft een goed beeld van de ontwikkelingen, kansen en risico's.

Inhoudelijk

Welke taken voert de gemeenschappelijke regeling voor ons uit?

De regio geeft uitvoering aan de taken van drie speerpunten (Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme worden door uit Daarnaast kent de regio een pluspakket "contractgestuurde dienstverlening". Elke gemeente bepaalt of van dit aanbod gebruik wordt gemaakt. Buren maakt gebruik van RMC(voorkomen vroegtijdig schooluitval), uitvoering leerplichtwet, Sociale recherche, inkoopondersteuning en basismobiliteit.

Zijn alle taken goed in de begroting opgenomen?

De taken zijn goed verwoord. Uiteraard speelt de regio in op de ontwikkelingen bij de verschillende onderwerpen. In die zin is de tekst in de begroting soms ook een momentopname.

Wat zijn de belangrijkste wijzigingen t.o.v. 2018:

De huisvestingslasten drukken door het vertrek van de GGD zwaar. In 2018 wordt een oplossing gezocht voor deze kwestie. Belangrijk t.a.v. de begroting 2018 is ook het daadwerkelijk functioneren in 2019 van de inkoopfunctie Jeugd c.a. van de regio.

Zijn er belangrijke thema's en ontwikkelingen?

Belangrijke aandachtspunten die de regio oppakt:

Intensivering van de samenwerking tussen de gemeente onderling; profilering van de regio en verstrekking van de naam Fruitdelta. Stimuleren van projecten en uitvoeren van de opdrachten. Het Glasvezelproject is voor Buren een belangrijk item dat daadwerkelijk tot uitvoering kan komen door de Europese goedkeuring. Door de oprichting van een Gemeenschappelijke Regeling voor dit project vindt t.z.t. nog een verrekening met die GR plaats van al eerder gemaakte kosten voor dit project.

Financieel

Is er een stijging of daling van de gemeentelijke bijdrage en hoe wordt deze verklaard?

De gemeentelijke bijdrage voor de gemeente Buren is voor 2019 geraamd op € 213.766.

Hieronder is een tabel opgenomen met de ontwikkeling van het bedrag per inwoner:

Gemeentelijke bijdrage	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Gemeentelijke bijdrage programma 1 t/m 3	1.786.000	1.782.000	1.956.000
Aantal inwoners	238.326	239.907	241.254
Bedrag per inwoner (excl. voordeel huisvestingskosten)	7,49	7,43	8,11

De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van de salariskosten met 6,5% (2018 en 2019). In de begroting 2018 zijn de salariskosten te laag geraamd. Dit heeft een structurele doorwerking baar 2019).

Is er voldoende rekening gehouden met eventuele risico's?

Het weerstandsvermogen is toereikend. De komende jaren is er wel een ontwikkeling van interne financiering naar externe financiering. Als de rente gaat stijgen heeft dit effect voor de financieringskosten.

GGD Gelderland-Zuid heeft het huurcontract opgezegd per 1 juli 2018. Hierdoor ontstaat een financieel nadeel als gevolg van het wegvallen van de huuropbrengst. De financiële gevolgen van de gewijzigde huisvestingssituatie worden onderzocht, maar zijn op het moment van opstellen van deze programmabegroting nog niet in beeld. Er wordt gezocht naar een nieuwe huurder.

Algemene financiële indruk van de begroting

De begroting is nog niet volledig opgemaakt naar de nieuwe BBV-voorschriften. Gemist wordt onder andere een duidelijke indeling naar taakvelden, geprognosticeerde balans, EMU-saldo
In deze begroting 2019 is nog niets opgenomen over het mobiliteitsfonds. De kosten daarvoor zijn € 1,- per inwoner (afgerond € 26.000).